

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ŽURNALISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ANGLICISMY V SOUČASNÉ ČESKÉ PUBLICISTICE

ANGLICISMS IN PRESENT CZECH JOURNALISM

Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Jaroslava Honová

Vypracovala:
Kamila Hugrová

OLOMOUC 2010

Prohlašuji, že tuto práci jsem vypracovala samostatně a je mým autorským dílem.
Veškerou literaturu a zdroje řádně cituji a uvádím v seznamu použité literatury.

Bakalářská diplomová práce obsahuje 105 887 znaků včetně mezer (bez příloh).

V Praze dne 8. srpna 2010

.....

Kamila Hugrová

ANOTACE

Bakalářská práce pojednává o anglicismech v současné publicistice. Cílem této práce je zjistit, v jakých podobách typologicky odlišná periodika z r. 2008 (Mladá fronta dnes, Hospodářské noviny, Blesk, Marianne, Glanc, FotoVideo a ComputerWorld) zprostředkovávají anglicismy z různých sfér lidské komunikace. Teoretická část definuje pojem „anglicismus/anglicizmus“, uvádí příklady anglicismů podle doby převzetí a popisuje způsoby formální adaptace anglicismů (ortograficko-ortoepická, morfologická a slovotvorná adaptace). Praktická část zahrnuje analýzu excerpovaných anglicismů dle způsobu formální adaptace, sleduje výskyt anglicismů s různou grafickou podobou v porovnání s korpusem psané publicistiky SYN2006PUB a hodnotí funkční uplatnění anglicismů. V závěru práce jsou shrnuty výsledky analýzy.

Klíčová slova: *anglicismy, ortograficko-ortoepická adaptace, morfologická adaptace, slovotvorná adaptace, publicistický styl, korpus psané publicistiky SYN2006PUB, funkčnost užití*

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with Anglicisms in present journalism. The purpose of this thesis is finding in what forms are the anglicisms from different spheres of human communication arranged by typological dissimilar periodical from 2008 (Mladá fronta Dnes, Hospodářské noviny, Blesk, Marianne, Glanc, FotoVideo and ComputerWorld). The theoretical part defines a term „Anglicism“, gives examples of anglicisms according to the period of acceptance and describes the ways of a formal adaptation of the anglicisms (orthoepic, orthographic, morphological and word-formation adaptation). The practical part includes an analysis of excerpted anglicisms according to a formal adaptation, examines the occurrence of the anglicisms with a different graphic form in comparison with the corpus of written journalism SYN2006PUB and assesses the functional use of the anglicisms. In a final conclusion are resumed the results of the analysis.

Keywords: *Anglicisms, orthoepic adaptation, orthographic adaptation, morphological adaptation, word-formation adaptation, journalistic style, corpus of written journalism SYN2006PUB, suitability of using*

Bibliografická citace: HUGROVÁ, Kamila. *Anglicismy v současné české publicistice*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2010. 84 s. PhDr. Jaroslava Honová

OBSAH:

Úvod	5
1 Anglicismy v současné češtině – uvedení do problematiky	7
2 Formální adaptace anglicismů.....	11
2.1 <i>Zvuková a grafická adaptace.....</i>	<i>11</i>
2.2 <i>Morfologická adaptace.....</i>	<i>15</i>
2.3 <i>Slovotvorná adaptace.....</i>	<i>17</i>
2.4 <i>Adaptace anglických a hybridních kompozit</i>	<i>20</i>
3 Anglicismy v publicistickém stylu	23
3.1 <i>Popis metodologie</i>	<i>24</i>
3.2 <i>Analýza anglicismů podle způsobu formální adaptace.....</i>	<i>25</i>
3.3 <i>Výskyt anglicismů s různou grafickou podobou v porovnání s korpusem SYN2006PUB.....</i>	<i>41</i>
3.4 <i>Funkční uplatnění anglicismů</i>	<i>46</i>
4 Závěr	58
5 Seznam použité literatury	60
6 Příloha 1 – anglicismy dosud nezaznamenané lingvistickými slovníky.....	63
7 Příloha 2 – kulturní a jazykové kontakty češtiny s angličtinou.....	67
8 Příloha 3 – charakteristika periodik.....	69
9 Příloha 4 – kompletní přehled excerpovaných anglicismů	72

Motto:

*„Všimli jste si, jak **sexy a trendy** ty anglicismy vlastně jsou? Sami možná s **top managementem** na **brífincích** provádíte **brainstorming** nebo **online chatujete** na **webu**, což je samozřejmě **cool a suprový**, a vůbec si neuvědomujete, že nějakí **crazy lůzři** vám neporozumějí ani slovo.“¹ (Kateřina Kadlecová)*

Úvod

Tématem bakalářské diplomové práce jsou anglicismy v současné české publicistice. Zaměřili jsme se na výskyt anglicismů v periodikách z roku 2008 s různým tematickým zaměřením. Jedná se o tato periodika: Mladá fronta Dnes, Hospodářské noviny, Blesk, Marianne, Glanc, FotoVideo a ComputerWorld. Výběr periodik byl motivován jejich typologickou odlišností.

Téma jsem si vybrala proto, abych zjistila, v jakých podobách nám výše zmíněná periodika zprostředkovávají anglicismy z různých oblastí lidské komunikace.

Bakalářská diplomová práce se skládá ze dvou částí. V první, teoretické, části práce si nejprve definujeme pojem „anglicismus/anglicizmus“ a uvedeme příklady anglicismů podle doby převzetí. Objasníme různé typy formální adaptace anglicismů (adaptace zvuková, grafická, morfologická a slovtvorná). Dále vyložíme způsoby adaptace anglických a hybridních kompozit. V teoretické části jsme vycházeli z odborných prací zejména Ivany Bozděchové, Marka Nekuly, Jiřího Rejzka a Diany Svobodové.² Příklady anglicismů, uváděné v teoretické části, jsou záměrně ponechány tak, jak jsou zmíněny v odborných pracích, aby je bylo možné porovnávat s vlastními excerpty, tj. anglicismy vyskytujícími se ve výchozím materiálu.

V druhé části práce, praktické, provedeme jazykovou analýzu excerpovaného materiálu, a to se zřetelem na přejímání anglicismů jako jednoho ze způsobů obohacování slovní zásoby češtiny. Graficky odlišné excerpované anglicismy (pravopisné varianty) budou konfrontovány s výskytem anglicismů zaznamenaných Českým národním korpusem, přesněji řečeno obsažených v korpusu SYN2006PUB, který zahrnuje jazyk publicistického stylu do roku 2004.³ Bude zajímavé sledovat, zdali došlo k posunu

¹ KADLECOVÁ, K. *Hustě vymazlená storka*. [online] [cit. 2010-06-25] Dostupný z: <http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1401>

² názvy jednotlivých prací viz dále

³ *Korpus SYN2006PUB je synchronní korpus psané publicistiky o rozsahu 300 milionů textových slov (tokens). Obsahuje výhradně publicistiku od listopadu 1989 do konce roku 2004.* [online] [cit. 2010-03-21] Dostupný z: <<http://ucnk.ff.cuni.cz/syn2006pub.php>>

v adaptaci anglicismů s odstupem čtyř let. S výše uvedeným korpusem budou porovnávána vlastní excerpta, tedy v jakých grafických podobách (adaptovaných, částečně adaptovaných, neadaptovaných) se anglicismy vyskytují častěji. U excerpovaných anglicismů provedeme analýzu podle typu jejich formální adaptace a podle jejich funkčního uplatnění. Zhodnotíme funkční uplatnění anglicismů a pokusíme se vysvětlit důvody, způsoby a vhodnost jejich užití. Toto roztřídění má své opodstatnění; jednak zpřehlednit excerpovaný materiál pro potřeby bližšího zkoumání, jednak nahlízet na danou problematiku z různých úhlů pohledu. Excerpta, která vykazují určitou nejednoznačnost (např. v kategorii mluvnického rodu), jsou uváděna v kontextu, v jakém se vyskytovala v periodikách.

Závěr představuje shrnutí výsledků bakalářské diplomové práce.

V příloze 1 uvádíme přehled nezvyklých anglicismů užívaných v současné publicistice, zejména takových, které nejsou obsaženy v těchto nejnovějších lingvistických slovnících: Český etymologický slovník (2001), Nová slova v češtině 1 (1998), Nová slova v češtině 2 (2004), Nový akademický slovník cizích slov (2005) a Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (2003). Příloha 2 přibližuje historické souvislosti přejímání anglicismů (kulturní a jazykové kontakty češtiny s angličtinou). Příloha 3 obsahuje charakteristiku periodik (tematické zaměření, přehled rubrik) a v příloze 4 je uveden kompletní přehled excerpovaných anglicismů.

V bakalářské diplomové práci se cituje v souladu s citační normou ČSN ISO 690.

1 Anglicismy v současné češtině – uvedení do problematiky

K obohacování slovní zásoby dochází několika způsoby, a to tvořením nových slov (odvozováním, zkracováním, skládáním), přejímáním slov z jiných útvarů a polotvarů národního jazyka, vznikem nových významů (sémantickým tvořením), tvořením víceslovných pojmenování a přejímáním slov z jiných jazyků a slov mezinárodních.⁴ Obohacování slovní zásoby přejímáním anglicismů je vzhledem k charakteru této práce pro nás podstatné.

Přejímání cizích slov je přirozený proces, který zmínila už v roce 2001 Ludmila Uhlířová z Ústavu pro jazyk český: „*Přejímání slov z cizích jazyků, a zejména z angličtiny, je nejvýraznější způsob obohacování slovní zásoby současné češtiny*“. A dodala: „*Žádný jazyk na světě nemůže existovat bez toho, aby přijímal vlivy svého okolí. Podle mého názoru čeština není vlivy cizích jazyků ohrožena a žádný jazykový zákon na svoji ochranu nepotřebuje.*“⁵

O tom, že má angličtina globální vliv na mnohé jazyky, není třeba pochybovat. Vždyť jde o světový jazyk, jenž se drží na druhé pozici hned za čínštinou co do počtu mluvčích touto řečí.⁶ Některé (neanglicky mluvící) země jsou přílivu anglických slov otevřené, některé méně, jiné se dokonce snaží oprostít od jejího vlivu. Takovou zemí, která si značný vliv angličtiny na národní jazyk začala uvědomovat, je Francie. V reakci na tuto skutečnost a z obavy před vznikem tzv. franglais (splynutím française + anglaise), tj. frangličtiny, byl v roce 1994 právně ukotven jazykový zákon, který zakazuje pod hrozbou sankcí užití cizích slov v televizi, rozhlase a reklamě a o který se zasadil ministr kultury Jacques Toubon.⁷

„*Dynamické změny společenské a ekonomické, nezadržitelný rozmach lidského poznání, vědy a techniky i rozmanitější a bohatší život kulturní a umělecký vyžadují stále rozsáhlejší a rychlejší výměnu informací i celkově větší potřebu komunikace, včetně komunikace mezinárodní*“⁸, píše Ivana Bozděchová v úvodu svého článku, v němž se zabývá problematikou vlivu angličtiny na češtinu. Dynamický proces přejímání

⁴ JÍLEK, V. *Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty*. 1. vyd. Olomouc: UP v Olomouci, 2005, s. 48.

⁵ Potřebuje čeština zákon proti cizím slovům? (rozhovor s pracovníky ÚJČ a názory čtenářů)/bez autora. *Právo*, 14. 2. 2001, s. 3.

⁶ ZAPLETALOVÁ, G. *Globální problémy. Mezinárodní konference o globalizaci, Ostrava 2003, referáty* [online] [cit. 2010-03-20] Dostupný z: <<http://www.darius.cz/globe/glob44.html>>

⁷ *ibid.*

⁸ BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. In DANĚŠ, F. et al. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. 1. vyd. Praha: Academia, 1997, s. 271.

anglicismů do češtiny následoval po listopadu 1989 s postupujícím vlivem internacionalizace. Pro nové společenské jevy neexistovala ekvivalentní česká pojmenování. Z tohoto důvodu byly anglické výrazy do češtiny přejaty jako výpůjčky. Proces postupné adaptace anglicismů má vliv na jejich užívání v češtině.

Definice pojmu anglicismus

Pojem „anglicismus/anglicizmus“⁹ je podle Nového akademického slovníku cizích slov „jazykový prvek přejatý z angličtiny do jiného jazyka nebo podle angličtiny v něm vytvořený“.¹⁰ Slovník Cizí slova v češtině (Význam nejběžněji užívaných cizích slov) definuje pojem „anglicismus“ jako „anglický jazykový prvek přijatý do jiného jazyka“.¹¹ Příruční slovník jazyka českého, který je od r. 2007 k dispozici i v elektronické podobě, také vykládá pojem „anglicismus/anglicism“ jako „anglický prvek v cizím jazyce“.¹²

Definice pojmu „anglicismus/anglicizmus“ se ve všech uvedených slovnících shodují. Anglicismy tedy považujeme za cizí prvky v češtině (tzv. přejatá slova). Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost vykládá slovní spojení „přejaté slovo“ jako „v domácím jazyce užívané slovo cizího původu“.¹³

Nový akademický slovník cizích slov a slovníky neologismů nám poslouží k vysvětlení významů méně obvyklých anglicismů. V případě nejasného původu přejatých slov jsme používali Český etymologický slovník.¹⁴

⁹ Zde upozorníme na dvojí způsob psaní pojmů „anglicismus“ a „anglicizmus“. V článku *O psaní -ismů a jevech souvisejících* se Oldřich Uličný pozastavuje nad tím, proč příručky vydávané péčí Ústavu pro jazyk český AV ČR (Akademický slovník cizích slov, slovníky *Nová slova v češtině 1 a 2* - oba s podtitulem *Slovník neologizmů*) prosazují u slov s příponou vyslovovanou [izmus] psaní -izmus (tedy umísťují tyto tvary na první pozici), ačkoli v Dodatku ke školnímu vydání *Pravidel českého pravopisu z roku 1993 z rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v ČR* (r. 1994) je v bodě 3 uvedeno, že „ve slovech s příponou vyslovovanou jako [-izmus] ... se píše s i z, přičemž za základní se považují podoby se s“. S názorem Uličného, že „psané podoby -izmus ... jsou nezákladní, tedy příznakové“, se ztotožňujeme, a proto považujeme za správné používat v celém rozsahu práce bezpříznakový tvar „anglicismus“.

¹⁰ KRAUS, J. et al. *Nový akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha: Academia, 2005, s. 54.

¹¹ SVITÁK, J. et al. *Cizí slova v češtině. Význam nejběžněji užívaných slov*. 1. vyd. Praha: BMSS-START, 2000, s. 15.

¹² *Příruční slovník a databáze lexikálního archivu*. Dostupný z: <<http://bara.ujc.cas.cz/psjc/>>

¹³ FILIPEC, J. et al. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 3. opravené vyd. Praha: Academia, 2003., s. 325.

¹⁴ REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. 1. vyd. Voznice: Leda, 2001.

Anglicismy podle doby převzetí

„Čeština se přirozeně anglicismy neobohacuje až ve 20. století,“¹⁵ uvádí Marek Nekula v kapitole *Anglicismy v češtině*, která je součástí Encyklopedického atlasu anglického jazyka. Nekula zde odkazuje na K. Kučeru, který například připomíná, že výraz *bil* (< angl. *bill* = návrh zákonů) užíval již Karel Havlíček Borovský (Josef Jungmann tento výraz považoval nesprávně za germanismus). Např. anglicismus *manšestr* se objevil již v 19. století, ovšem většina anglicismů se do češtiny dostala až ve 20. století.

Karel Oliva, ředitel Ústavu pro jazyk český, však v pořadu *Rentgen o anglicismech v češtině* (ČRo Radio Wave) uvedl, že vůbec prvním anglicismem užívaným na našem území byl již v 18. století výraz hovorového charakteru „*fešák/fešáci*“¹⁶, jímž byli dle Olivy označováni „*elegantní návštěvníci z Anglie*“.¹⁷

Podoba anglických výpůjček z počátku 20. století jako např. *foťbal* (< *football*), *volejbal* (< *volleyball*), *hokej* (< *hockey*), *gól* (< *goal*), *tramvaj* (< *tramway*), *svetr* (< *sweater*) či *klub* (< *club*) svědčí o tom, že znalost anglické výslovnosti nebyla obecně rozšířena, resp. výpůjčka se řídila tzv. českým čtením psané podoby slova ve výchozím jazyce, která následně získala českou podobu. Tyto starší výpůjčky jsou dnes již považovány za plně adaptované a bez příznaku cizosti, tzn. nejsou uživateli českého jazyka pocíťovány jako cizí slova. Tento způsob adaptace je patrný i z doby po 2. světové válce, dokladem je výskyt výpůjček jako *nylonky* [nilonki] (< *nylon*) nebo *kečup* (< *ketchup*).

Výpůjčky podle psané, nikoli zvukové, podoby lze zaznamenat i v novější době, např. *hacker/haker*, *adventura* či *by-pass* a *laptop* s dvojí výslovností [bajpas] i [bipas] a [laptop] i [leptop]. Novější výpůjčky již více respektují anglickou výslovnost nejen při výslovnosti, ale i při jejich zápisu, např. *trénink* (< *training*) či *mítink* (< *meeting*), ovšem pokud tomu nebrání příliš velký rozdíl mezi jejich zvukovou a grafickou podobou, uvádí Nekula s odkazem na K. Kučeru, jako je tomu v případě výrazu *interview*. A pro zajímavost zmiňuje, že minimální rozdíl mezi zvukovou a psanou podobou výrazu

¹⁵ NEKULA, M. *Anglicismy v češtině*. In VIERICK, W. – VIERICK, K. – RAMISCH, H.: *Encyklopedický atlas anglického jazyka*. Přel. M. Nekula – A. Malá. 1. vyd. Praha: NLN, 2005, s. 263.

¹⁶ *do češtiny z něm. fesck elegantní, hezký, to z angl. fashionable módní, fashion móda a to z fr. façonné (mj.) hezky upravený, odtud i čes. fazóna (Rejzek); slovo se „vrátilo“ do (vídeňské) němčiny jako Feschak, jedno z několika desítek typicky vídeňských slov českého původu* (Slovník nespisovné češtiny, 2006)

¹⁷ *Rentgen o anglicismech v češtině* [online] 16. 7. 2009 [cit. 2010-06-12] Dostupný z: <http://www.rozhlas.cz/radiowave/rentgen/_zprava/606962>

upřednostňovala Pravidla českého pravopisu z r. 1957, kdežto dnes se při psaní v češtině často užívá původní anglický pravopis při relativním zachování původní výslovnosti (např. *briefing*).

Dále Nekula píše, že proti anglickým výpůjčkám (na rozdíl od výpůjček z němčiny) neexistoval v 19. a na počátku 20. století obranný reflex. Ten se však dostavil v době komunismu, zejména v 70. letech, kdy „strana a vláda“ negativně reagovaly na pronikání anglicismů a cizí ideologie do vědomí mladých lidí. Tento ideologicky motivovaný purismus vedl ke vzniku domácích pojmenování, jež měla nahradit již rozšířené anglicismy. V důsledku toho vzniklo například nové pojmenování *párek v rohlíku* místo do té doby užívaného výrazu *hot dog*. Na stránkách tehdejšího denního tisku se začaly prosazovat české výrazy jako *házená* místo *handbal* a *odbíjená* náhradou za *volejbal*. Pokud vůbec pronikaly anglicismy do tehdejší češtiny, pak bezpečnou cestou přes ruštinu, jako je tomu v případě *kombajn* (< *combine*) nebo *chuligán* (< *hooligan*).¹⁸

Bozděchová v článku *Vliv angličtiny na češtinu* poznamenává: „*K mnoha polistopadovým změnám v české slovní zásobě dochází ve snaze odstranit klišé připomínající předchozí režim.*“¹⁹ A dodává, že „*jazykový projev se uvolňuje i v důsledku zrušení cenzury*“.²⁰

I dnes k nám proniká spousta anglicismů. Jedná se především o výrazy z odborných oblastí. Jejich četný výskyt prokážeme v praktické části práce.

¹⁸ NEKULA, M. *Anglicismy v češtině*. op. cit. s. 263 – 265.

¹⁹ BOZDĚCHOVÁ, I. *Vliv angličtiny na češtinu*. op. cit. s. 273.

²⁰ *ibid.*

2 Formální adaptace anglicismů

„Slova přejímaná do češtiny z cizích jazyků procházejí vždy ve větší či menší míře procesem tzv. formální adaptace, tj. přizpůsobení českému jazyku, a to v rovině výslovnostní, grafické, gramatické a slovtvorné.“²¹

Z tohoto hlediska můžeme rozlišit typy formální adaptace: zvuková (výslovnostní), grafická (pravopisná), morfologická a slovtvorná.

„Na podobu adaptace anglicismů v češtině má vedle systému obou jazyků vliv i frekvence anglicismů v českých textech, konkurence s českými výrazovými prostředky apod. Dle míry adaptace na český systém i integrace do něho se výpůjčky pohybují na ose mezi citátovým slovem²² a slovem plně adaptovaným.“²³ To znamená, že buď je cizí slovo přejato v původní psané podobě, nebo částečně adaptováno, anebo se plně adaptuje (tj. po stránce zvukové, grafické i morfologické).

V níže uvedených podkapitolách se seznámíme s jednotlivými způsoby adaptace anglicismů do češtiny.

2.1 Zvuková a grafická adaptace

Problém, který nastává při přejímání anglicismů, spočívá v nezvyklém rozdílu mezi grafickou a fonetickou podobou lexémů. Existuje jen pár slov, kde se tyto podoby kryjí (např. *film*, *set*, *fit*).²⁴

„Při výslovnostní adaptaci výpůjček z angličtiny do češtiny dochází vzhledem k rozdílnosti fonologického systému - z části i v tzv. citátových slovech - k [níže uvedeným – upravila K. H.] změnám.“²⁵

1. ztráta vedlejšího přízvuku a změna postavení hlavního přízvuku (recyklace < *recycling*)
2. asimilace znělosti u znělých souhlásek na konci slova či morfému (*job* [džop], *gag* [gek])
3. neredukování koncových slabik (*tandem*, *transfer*)

²¹ *Čeština po síti – Lexikologie* [online] [cit. 2010-04-25] Dostupné z:

<http://www.osu.cz/fpd/kcd/dokumenty/cestinapositi/lexikologie.htm#Vrstva_slov_cizich>

²² slovo s původním pravopisem i přízvukem

²³ NEKULA, M. Anglicismy v češtině. op. cit. s. 267 – 268.

²⁴ REJZEK, J. K formální adaptaci anglicismů. *Naše řeč*. 1993, roč. 76, č. 1, s. 26 – 30.

²⁵ NEKULA, M. Anglicismy v češtině. op. cit. s. 268.

4. plná realizace souhlásky r (*park, skateboard*)
5. ztráta aspirace hlásek p, t, k v počáteční pozici (*park, tenis, koks*)
6. jinak realizované specifické fonémy:
 - a) foném th- [θ] na počátku slova je v češtině nahrazen souhláskami „t“ i „s“ (*thriller* [triler]) a -th na konci lexikálního morfému jako „s“ (*Smith* [smis]), -th- [ð] jako „d“ (*motherboard*²⁶ [madrbo:rt])
 - b) bilabiální „w“ jako labiodentální „v“, např. *víkend* (*weekend*), *sendvič* (*sandwich*), *whisky*
 - c) foném „a“ v zavřené slabice, které je v angličtině realizováno jako [æ], se v češtině vyslovuje jako [e] nebo [a] (*kemp* < *camp* [kæmp], *tramp/tremp* < *tramp* [træmp])
7. V češtině okrajové fonémy a varianty /dž/, /ou/, /ó/ a /ŋ/ se ve výpůjčkách z angličtiny pomíjejí ve prospěch fonémů z centra českého fonologického systému (*jazz, džem; gól* (*goal*), *rolovat* (*roll*), *rostbíf* (*roastbeef* [ˈrəʊstˈbi:f])). Anglické /ŋ/ v zakončení „-ing“ se v češtině adaptuje v [-ŋk]²⁷, (*modeling/modelling, screening*). Preference formy „-incích“ (lokativ plurálu substantiv) reflektuje skutečnost, že frekventovaný nominativ a akuzativ singuláru substantiv se vyslovuje [-iŋk]. Naproti tomu u adjektiv a adverbii odvozených od výrazů s „-ing“ se v pravopisu i výslovnosti upřednostňuje podoba s [g] (*marketingový, dopingový*).²⁸

Poté, co jsme získali přehled o některých změnách ve výslovnosti anglicismů, resp. anglických morfémů při jejich přejímání, se zaměříme na způsob reprodukce zvukové podoby jazykového výrazu v písmu.

Bozděchová v článku *Vliv angličtiny na češtinu* píše, že „*formální počešťování lexikálních anglicismů záleží v jejich zvukové a grafické (pravopisné) adaptaci*“²⁹ a problém spatřuje v poměru mezi mluvenou a psanou podobou angličtiny.

Bozděchová dále v článku zmiňuje základní způsoby formální adaptace:

- 1) převzetí:
 - a) pravopisné formy s anglickou výslovností (*laser*)
 - b) pravopisné formy s českou výslovností (*radar*)
 - c) pravopisné formy podle chybné výslovnosti (*volejbal*)

²⁶ základní deska v počítači

²⁷ nověji [-n]

²⁸ NEKULA, M. *Anglicismy v češtině*. op. cit. s. 268 – 269.

²⁹ BOZDĚCHOVÁ, I. *Vliv angličtiny na češtinu*. op. cit. s. 273.

- d) přepisem původní výslovnosti (*displej*)
 - 2) překlad (*computer – počítač*)
 - 3) náhrada jiným slovem (*shunt – bočník*)

Za progresivní je podle Bozděchové považován přepis podle výslovnosti (s ohledem na rozkolísanost výslovnosti v rámci variant angličtiny). „*Překlad a náhrada narážejí na možnost nežádoucích asociací českých ekvivalentů a jsou závislé na ustálení.*“³⁰

Bozděchová se k problematice rozkolísanosti vyjadřuje následovně: „*V současné praxi bývají nezřídka výsledkem formální adaptace grafické dublety přejatého slova (podle původní psané a mluvené podoby), které se používají, byť přechodně, vedle sebe, s rozdílnou frekvencí a distribucí, až se obvykle ustálí nebo převáží jedna z nich (často varianta s počestěným pravopisem).*“³¹ Jako příklady uvádí: *cash/keš, byte/bajt* či *gambler/gembler*. Dále píše, že „*původní grafickou podobu si zachovávají hlavně původní anglické složeniny a slova citátového charakteru.*“³² Např. *case-low, company manager, made in*.

Nekula k problematice citátových slov doplňuje: „*Citátová slova ... si ponechávají původní přízvuk, a to i tam, kde není - jako v češtině - na první slabice. Při výslovnosti citátových slov se ovšem adaptace někdy dotýká např. aspirace p, t, k, bilabiálního w nebo otevřeného æ.*“³³

Původní pravopis si zachovávají i taková přejatá slova (novější výpůjčky), u nichž se výrazně liší výslovnost od psané podoby (např. *outsider, interview, bodyguard* aj.), kdežto starší výpůjčky jako *svetr* (< *sweater*), *víkend* (< *weekend*), *byznys* (< *business*) či *ofsajd* (< *offside*) jsou již plně adaptovány (výslovnostně, pravopisně i morfologicky).³⁴

Pravopisnou adaptací, resp. jejími podobami, se v článku K formální adaptaci anglicismů zabýval už v roce 1993 Rejzek. Je toho názoru, že většina anglicismů se v češtině po určité době fungování v původní grafické podobě pravopisně adaptuje. Nová pravopisná podoba tak podle něj vzniká dvojím způsobem:

- a) základem je původní grafická podoba, které se přizpůsobí výslovnost (*basketbal, overal, tramvaj*)

³⁰ BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. op. cit. s. 274.

³¹ *ibid.*

³² *ibid.*

³³ NEKULA, M. Anglicismy v češtině. op. cit. s. 268.

³⁴ *ibid.*

b) základem je výslovnost, které se přizpůsobí grafická podoba (*byznys*, *džus*, *víkend*)³⁵

Druhý způsob Rejzek považuje za mnohem obvyklejší. Připouští však různé nepravidelnosti, které svědčí o individuálnosti celého procesu (např. *biftek* < *beefsteak*) i o nejednoznačném vztahu českých a anglických fonémů (např. *gól* < *goal*). Vyskytují se také případy, kdy jeden morfém je vzhledem k různým okolnostem přejat v různých podobách (*rekordman* x *byznysmen*). Formální divergence v některých případech odráží významový rozdíl lexémů (*coach* > *kouč* x *couch* > *gauč*).³⁶

Rejzek dále upozorňuje na to, že vzhledem k takovému kolísání neexistují jednoznačná pravidla, která by stanovovala, v jaké podobě se anglicismy adaptují. V první fázi přejímání se při ustalování grafické podoby projevila buď špatná znalost anglické výslovnosti (viz výše *volejbal*), nebo vliv němčiny na grafickou podobu (např. *džungle* < *Dschungel*, *die* x angl. *jungle*). Důležitou roli sehrává snaha dosáhnout formální podobnosti se slovy domácími, zejména v zakončení. V takovém případě je totiž možné přejaté lexikální jednotky lépe zařadit do morfologického systému češtiny.³⁷ (viz odstavec 2.2)

Za zmínku stojí další příklad rozkolísanosti, která je citelná u přípony „-ing/-ink“. Její šíření u přejatých anglicismů je rozdílné. Podle Rejzka se počestěná varianta s „-ink“ ustálila u frekventovaných a delší dobu užívaných slov jako *trénink*, *mítink*, *dispečink* a prosadila se i u některých novějších lexikálních jednotek typu *strečink*, *brífink*. Dvojitou pravopisnou podobu dokládají užívané varianty *doping/dopink* či *marketing/marketink*. Některá přejatá slova s příponou „-ing“ se však neadaptovala (*bowling*, *happening*).³⁸

Výraz „lobbying“ považujeme rovněž za zcela neadaptovaný, v češtině je obvyklejší podoba „lobbing“. Podle Nadi Svozilové jsme nepřevzali anglický způsob psaní (*lobbyism*, *lobbying*) pojící se s výslovností [ii], a proto máme v češtině podoby *lobbismus*, *lobbing* apod.³⁹

³⁵ REJZEK, J. K formální adaptaci anglicismů. op. cit. s. 26 – 30.

³⁶ *ibid.*

³⁷ *ibid.*

³⁸ *ibid.*

³⁹ Svozilová upozorňuje na pravopisné obtíže slova *lobby* a jeho odvození. V prvé řadě je třeba klást důraz na podobu, kterou jsme z angličtiny přejali, tj. základ *lobb-*, k němuž se připojují sufixy *-imus*, *-ista* či *-istický* (*lobbismus*, *lobbista*, *lobbistický*). Svozilová si všimá, jak *lobby* v češtině zdomácnělo, a to do takové míry, že novináři se neostýchají užívat v textech odvozeninu *lobbování* (s významem „ovlivňování veřejných činitelů“ apod.). Záhy jejich konání osvětluje tím, že sufix *-ování* je ryze český, a tak by se *lobbování* mohlo počítovat jako hybridní výraz. Ovšem vysvětluje dál, a sice: výraz *lobbování* (psané s jedním *-b-*) je v češtině již „obsazeno“ speciálním významem z oblasti míčových her – tenisu, kdežto (politické) *lobbování* je „nátlakové prosazování skupinových zájmů“.

Rejzek upozorňuje i na fakt, že počestění může bránit i homonymie s domácími slovy (*boss – bos, bowle – boule, beat – bít/být, rock – rok x bigbít, rokenrol*) nebo značný rozdíl ve fonologickém systému češtiny a angličtiny (*thriller*).

2.2 Morfologická adaptace

„Základní morfologické rozdíly mezi angličtinou a češtinou, které ovlivňují proces počestvování nejvíce, spočívají v rozdílech mezi anglickou konverzí a českou flexí.“⁴⁰ Podle Bozděchové morfologická adaptace „nutně nevyžaduje adaptaci grafickou a zvukovou a naopak, i když souvislost mezi nimi existuje“⁴¹ a dodává, že „morfologická adaptace se týká především jmen (substantiv a adjektiv) a přejímání sloves je vesměs proces slovtvorný“⁴², kdežto podle Nekuly „se týká především substantiv, zatímco v případě adaptace adjektiv a sloves se uplatňují slovtvorné sufixy, které umožňují pravidelnou českou deklinaci a konjugaci“.⁴³

Při morfologické adaptaci anglických jmen vycházíme z toho, že „gramatický rod je a musí být prostředkem živým a produktivním, neboť každé substantivum nově vytvořené i přejaté musí mít rodovou charakteristiku, aby se mohlo zařadit do tvarového systému českého jazyka“.⁴⁴

„Mluvnický rod podstatných jmen se zřetelně projevuje na jejich paradigmatické formě. Substantivní paradigma je reprezentováno tvarem *Nsg*⁴⁵. Princip souvztažnosti zakončení *Nsg* a rodu se výrazně uplatňuje při začleňování přejatých slov do domácího morfologického systému a při tvoření slov nových.“⁴⁶

„Anglická substantiva přijímají v češtině rod podle přirozeného rodu, včetně rozlišení na životné a neživotné u maskulin, a/nebo podle příslušného zakončení

Až na shodnou výslovnost tyto dva výrazy nemají mnoho společného. Apeluje tedy na jejich striktní grafickou odlišnost. Podobně je tomu v češtině u výrazů *kivi* (pták) a *kiwi* (ovoce). SVOZILOVÁ, N. *Jak dnes píšeme/mluvíme a jak hřešíme proti dobré češtině*. Praha: H&H, 2003. s. 30 – 31.

⁴⁰ BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. op. cit. s. 274.

⁴¹ Bozděchová například uvádí: *cash* – neskl., f., *cartridge*, -e, f., *interview* – neskl. n. i -u, m.

⁴² BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. op. cit. s. 274.

⁴³ NEKULA, M. Anglicismy v češtině. op. cit. s. 270.

⁴⁴ PETR, J. et al. *Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví*. 1. vyd. Praha: Academia, 1986. s. 37.

⁴⁵ *Nsg* (1. pád jedn. č.) sám o sobě vždy jednoznačně rod neurčuje, pro maskulina je důležitý zejm.

4. pád. j. č., jímž se odlišuje životnost/neživotnost maskulin

⁴⁶ PETR, J. et al. *Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví*. op. cit. s. 39.

v základním tvaru.⁴⁷ (angl. *businessman* jako čes. *byznysmen* -a, mask. živ., vzor pán x *airbag* -u, mask. neživ., vzor hrad)

Podle Bozděchové se „*morfologicky snáze adaptují anglická jména, která se ve výslovnosti zakončením shodují s českými typy, např. software [softver]⁴⁸-u, m⁴⁹.*

Dále Bozděchová poznamenává, že „*naopak nesklonná zůstávají především jména s odlišným zakončením (summary [sameri], neskl. s)*“⁴⁸. Rejzek zmiňuje, že taková jména jsou převážně středního rodu (*derby, buly, skóre, know-how*), v menší míře rodu ženského (*lady, brandy, whisky*⁵⁰). V některých případech dostávají anglická jména rod podle domácího ekvivalentu (*show/šou* stř. i ž. – podívaná, *power play* ž. – přesilová hra). Ke kolísání v rodě dochází u těch slov, jejichž zakončení nelze jednoznačně zařadit k některému deklinačnímu vzoru (např. *smeč, teč, trolej* – f. i m.).⁵¹

Nesklonná jsou i substantiva původem vícečlenná, jež obsahují složky různého slovnědruhového původu (např. *drop-in, fast-back*), dodává Bozděchová.⁵²

Rejzek doplňuje: „*Formální podoba přejatého slova nemusí být vytvářena pouze na základě původní singulárové podoby, ale mohou ji ovlivnit i tvarotvorné přípony původního jazyka. U anglicismů jde o plurálovou koncovku -s, která je obsažena v několika počeštěných slovech i v jejich singulárových tvarech (keks, drops). ... k nim přibylo i slovo komiks⁵³ (původně neskl. mn. č. comics). Také tyto jevy svědčí o tendenci k morfologické adaptaci přejatých slov.*“⁵⁴

Této problematice se věnuje Diana Svobodová v článku *Anglicismy přejímané do češtiny v původní plurálové formě*. Také zmiňuje, že přejímány jsou i anglicismy v původní formě množného čísla s koncovkou -s. Ty jsou zpravidla užívány jako nesklonná substantiva v plurálové formě, která jsou přiřazována z důvodu gramatické a syntaktické shody k jednomu ze tří gramatických rodů na základě rodu českého ekvivalentu, nebo přirozeného rodu daného substantiva. Svobodová uvádí příklady anglicismů tohoto typu: *cornflakes* (kukuřičné lupínky) x graficky adaptované *kornflejky*; *headhunters* (náboroví pracovníci, též lovci hlav) x morfologicky adaptovaná forma *headhunteři* či *skinheads* (příslušníci tohoto hnutí, holé lebky) x morfologicky

⁴⁷ NEKULA, M. *Anglicismy v češtině*. op. cit. s. 270.

⁴⁸ *jména zakončená v Nsg na souhlásku (tj. s nulovou koncovkou) jsou většinou maskulina, řidčeji feminina* (Mluvnice češtiny 2, 1986)

⁴⁹ BOZDĚCHOVÁ, I. *Vliv angličtiny na češtinu*. op. cit. s. 274.

⁵⁰ příklady z Mluvnice češtiny 2 (1986)

⁵¹ REJZEK, J. *K formální adaptaci anglicismů*. op. cit. s. 26 – 30.

⁵² BOZDĚCHOVÁ, I. *Vliv angličtiny na češtinu*. op. cit. s. 271 – 279.

⁵³ ve významu „(jeden) obrázkový seriál“

⁵⁴ REJZEK, J. *K formální adaptaci anglicismů*. op. cit. s. 30.

adaptovaná podoba *skinheadi/-ové*. Také uvádí příklady ze sféry ekonomiky a obchodu: *futures* (termínované obchody), *promotions* (propagace), *public relations* (styk s veřejností) či *skills* (dovednosti) aj. Anglicismy v této formě nesou příznak nesklonnosti. U některých slov je možné k původní anglické plurálové koncovce *-s* připojit ještě českou koncovku pro množné číslo *-y*. Z anglických výrazů *comics* a *chips*⁵⁵ tak získáme plurálové tvary *comicsy*⁵⁶ a *chipsy*, které lze skloňovat podle deklinačního typu hrad.⁵⁷

2.3 Slovotvorná adaptace

„Slovotvorná adaptace anglicismů souvisí se stupněm jejich adaptace pravopisně, výslovnostní, popřípadě morfologické,“ uvádí Bozděchová. A upřesňuje: „Bud' jde o přejímání hotových, slovotvorně utvářených pojmenování z angličtiny, nebo o tvoření slovotvornými postupy a prostředky analogickými s postupy domácími, od anglických základů.“⁵⁸ Bozděchová označuje za nejčastější derivaci (odvozování), kompozici (skládání) a zkratkové tvoření u substantiv; derivaci a konverzi⁵⁹ u adjektiv a derivaci u sloves. Uvádí následující příklady tvoření pojmenování osob podle činnosti: *skateboarder/skateboardista*, *rocker – rockerka*, *skeetař*, *speaker/spíkr* aj. Dále upozorňuje na fakt, že „u sloves je produktivní a téměř výlučné tvoření sufixem *-ova(t)*“.⁶⁰ Např. *bootovat*, *mailovat*, *lobbovat*.

Nejprve zmíníme tvoření substantiv odvozováním, které se u přejatých slov děje nejčastěji pomocí sufixů **-ista** (*snowboard-ista*, *lobb-ista*), **-er** (*rock-er*, *box-er*⁶¹), v tomto případě jde o jména konatelská, tj. přidáním sufixu k původnímu substantivu vznikne substantivum nové. Pomocí produktivního sufixu **-ář/-ář** (*skeet-ář*⁶², *farm-ář*)

⁵⁵ v angličtině se jedná o tvary množného čísla, kdežto v češtině o tvary jednotného čísla

⁵⁶ též v adaptované podobě *komiksy*

⁵⁷ SVOBODOVÁ, D. Anglicismy přejímané do češtiny v původní plurálové formě. *Naše řeč*. 2000, roč. 83, č. 1, s. 55.

⁵⁸ BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. op. cit. s. 275.

⁵⁹ *tvoření nového slova změnou jeho tvaroslovné a slovnědruhové charakteristiky* (Nový akademický slovník cizích slov, 2005)

⁶⁰ BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. op. cit. s. 275.

⁶¹ Příruční mluvnice češtiny přiřazuje odvozené slovo *boxer* jednak k jménům konatelským, jednak k jménům činitelským (tato nejednoznačnost může mít za následek možnost dvojího slovnědruhového chápání; angl. subst. *box* x angl. sloveso (*to*) *box*)

⁶² *skeet = střelnice pro střelbu na asfaltové terče se stanovišti na obvodu kruhové výseče* (Slovník cizích slov. 1. vyd. Ottovo nakladatelství: Praha, 2000. s. 613)

utváříme rovněž jména konatelská. Přidáním sufixu **-ka** (*farmář-ka*) k již adaptovaným slovům získáme přechýlená jména.

Sufix **-ák** se uplatňuje u slov s expresivním příznakem zejména v běžné mluvě mládeže (např. *skejťák* < *skateboardista*, *inlajňák* < *inlajnista* < *in-line bruslař*, *snowboard'ák* < *snowboardista*), často se jedná o kompozitní tvary, dále v mluvě profesní (např. *market'ák*⁶³ či poměrně nové pojmenování *ajt'ák*⁶⁴ – z angl. zkratky IT). Výjimečné nejsou ani odvozeniny s deminutivními sufixy (*mailík/mejlik*, *jointík* < *joint*, *buldoček* aj.) slangového charakteru. Hojně se tedy využívá slovotvorných možností češtiny zejména ve slangu (viz výše), a to zvláště při univerbizaci (*sekáč* < *second hand*, *flopáč* < *floppy disk*⁶⁵, *grínpísák* < *Green Peace* aj).

Pro přejatá činitelská jména anglického původu je charakteristické zakončení **-er** (*boxer*, *dispečer*, *manažer*, *sprinter*) a **-ér** (*trenér*⁶⁶). V přejatých názvech prostředků činnosti se uplatňuje sufix **-er** (*trailer*, *kontejner*, *server*, *buldozer*).

Specifické je tvoření substantiv verbálních, tzn. dějových jmen; formálně jde o připojení koncovky **-í** k základu shodnému s příčestím trpným (*faxování* < *faxován* < *faxovat* < *fax-ovat*), obdobně *surfování*, *bootování* apod. Pro dějová jména přejatá z angličtiny je typické zakončení **-ing/-ink** (*dabing*, *parking*, *leasing*, *marketing*, *trénink*, *forčekink*).

U sloves je velmi rozšířené tvoření přejatých slov sufixem **-ova(t)**. Jmenujme například: varianty *mailovat/majlovat/mejlovat*, *chatovat/četovat*⁶⁷ či *hackovat*⁶⁸. V těchto případech jde o slovesa nedokonavá. Ovšem mohou mít i své dokonavé protějšky, a to buď přidáním prefixů (např. *namailovat*, *zachatovat* (*si*)), nebo nahrazením nedokonavého sufixu **-ova(t)** dokonavým **-ou(t)** (např. *hacknout*). V češtině existují již plně adaptovaná slovesa dokonavá jako *tipnout*, *kliknout* či *stopnout*.

Slovotvorná adaptace se týká i přídavných jmen. Ve většině případů nejsou do češtiny přejata původní adjektiva, aniž by k nim byl připojen český sufix. K anglickým adjektivům bývají nečastěji připojovány sufixy **-ský**, **-ový**, příp. **-ovaný** (*manažer-ský*, *web-ový*, *handicap/hendikep-ovaný*). V některých případech typu *software* dochází při

⁶³ tj. *pracovník marketingu*; obdoby: *marketér*, *marketingář* /*marketinkář* (MARTINCOVÁ, O. et al. *Nová slova v češtině 2. Slovník neologizmů*. 1. vyd. Praha: Academia, 2004, s. 242)

⁶⁴ tj. správce sítě (obor IT – výpočetní technika)

⁶⁵ termín výp. tech. floppy-disk = *disketa*, *ohebný magnetický kotouč (disk) používaný pro záznam dat u disketové paměti* (Slovník cizích slov, s. 212)

⁶⁶ < *train* (*trénovat*; *doslova vést, táhnout*) < z *fr. trainer* (Český etymologický slovník, 2001).

⁶⁷ *chatovat* = *vést diskusi v písemné formě na chatu* (Nová slova v češtině 2, 2004)

⁶⁸ *hackovat* = *neoprávněné pronikat do cizích počítačových systémů, programů ap.* (Nová slova v češtině 2, 2004)

tvoření adjektivního tvaru k elizi koncové hlásky (*softwarový* < *software*), což je do jisté míry ovlivněno výslovností [softver].

Vedle (slovotvorně) adaptovaných adjektiv typu *férový/fairový* (< *fair*) se stále více šíří nesklonné neadaptované výpůjčky jako *super nálada*, *live koncert*, *cool oblečení* či *hi-fi vež*, které zde plní funkci anteponovaného neshodného přívlastku. Rovněž nesklonná neadaptovaná adjektiva se zakončením na -y, např. *sexy* (*sexy žena/muž*), *trendy* (*trendy oblečení/barvy*), *heavy* (*heavy metal*) či *happy* (*happy end*) se objevují ve specifických kolokačních spojeních.⁶⁹

Stručně zmíníme i zkratkové tvoření. „Zkratky a zkratková slova se tvoří hlavně v textech, kde mají funkci apelu (např. reklamních, propagačních textech), a v odborných (např. přírodovědných a technických) textech,“⁷⁰ uvádí Bozděchová. Dále zmiňuje, že „časté je přebírání iniciálových zkratk, nezřídka užívaných podle angličtiny i v atributivní platnosti (jako anteponovaná přívlastková adjektiva morfologicky neztvárněná)“.⁷¹ V publicistických textech nacházíme spojení jako *CD menu*, *DVD vypalovačka*, *VIP host*, *PR manažer* apod. U iniciálových zkratk je většinou zachována anglická výslovnost (např. *O. K.*, *IBM*, *SMS*). U zkratk *PC*, *CD* či *DVD* se kromě anglické uplatňuje i česká výslovnost. Zkratky a akronyma (iniciálové zkratky) jsou v textech využívány zejména proto, aby došlo k zhuštění, zkrácení textu, upozorňuje Bozděchová. Tento jev je v dnešní publicistice běžný. „Častá je např. derivace ze zkratk a zkratkových slov, která zároveň umožňuje jejich snazší morfologické začlenění (deklinaci); psaný jazyk pro vyjádření morfologických kategorií v takových případech využívá opisných slov,“ píše Bozděchová. Pro srovnání uvádí příklady odvozenin od zkratk fonických: v psaném textu *počítač PC* a v mluveném *písíčko/pécéčko*, obd. *LP – elpičko*, *CD – cédéčko*. „Zkratky fonické jsou zkratková slova, která mají zvukový i tvaroslovný charakter slova“,⁷² např. *sci-fi* < *science fiction*, *hifi* < *high fidelity*. Uvádíme i příklady výrazů vzniklých zkracováním sousloví a slov, resp. jejich splynutím: *jeans* < *blue jeans*, *pool* < *swimming pool*, *bit* < *binary* a *digit* či *motel* < *motor* a *hotel*.⁷³

⁶⁹ NEKULA, M. *Anglicismy v češtině*. op. cit. s. 271.

⁷⁰ BOZDĚCHOVÁ, I. *Vliv angličtiny na češtinu*. op. cit. s. 275.

⁷¹ *ibid.*

⁷² *Čeština po síti – Tvoření slov* [online] [cit. 2010-04-25] Dostupné z: <http://www.osu.cz/fpd/kcd/dokumenty/cestinapositi/tvoreni_slov.htm#2-3>

⁷³ NEKULA, M. *Anglicismy v češtině*. op. cit. s. 272.

2.4 Adaptace anglických a hybridních kompozit

Tvoření slov skládáním je rovněž produktivní způsob obohacování slovní zásoby. V této části se zaměříme na způsoby přejímání anglických složenin a jejich podoby. Tuto problematiku podrobně rozebírá Diana Svobodová v článku Anglická a hybridní kompozita v současné češtině a jejich adaptace.⁷⁴ Příklady (excerpta), které Svobodová uvádí, pocházejí z českých tištěných publicistických textů (především z denního tisku).

Z hlediska formálního postupu se rozlišují dva typy anglických kompozit:

- a) složeniny bez spojovacího elementu (např. *cornflakes* – corn-0-flakes)
- b) složeniny se spojovacím elementem (např. *handicap* – hand-i-cap)

Ze syntakticko-sémantického hlediska rozeznáváme složeniny:

- a) koordinační s komponenty sémanticky rovnocennými (např. *cash & carry*, *fifty-fifty*)
- b) subordinační s komponenty determinujícími a determinovanými (*freeshop*, *snowboard*)

Na pomezí pojetí prefixace (tvoření pomocí prefixu) a kompozice jsou výrazy tvořené komponenty jako inter- (*interview*), mega- (*megastar*), super- (*superman*), ultra- (*ultralight*) apod.

Složeniny lze rozdělit do dalších skupin z hlediska formálního přizpůsobení češtině:

1. složeniny původní, pravopisně neadaptované, nesklonné
2. složeniny morfologicky adaptované s původním pravopisem
3. složeniny adaptované pravopisně i morfologicky
4. hybridní složeniny

Svobodová poznamenává, že některá anglická kompozita mohou být řazena i do více výše uvedených skupin. Dochází totiž k prolínání (př. *interview* – neskl. x 7. p. sg. *interviewem* – výskyt v českých publicistických textech).

Stejně jako v angličtině i v češtině se vyskytují tři grafické podoby anglických kompozit, a to jako dvě samostatná slova (*blue chip*⁷⁵), se spojovníkem (*know-how*) a bez spojovníku (*cheerleaders*⁷⁶).

⁷⁴ SVOBODOVÁ, D. Anglická a hybridní kompozita v současné češtině a jejich adaptace. *Naše řeč*. 1999, roč. 82, č. 3, s. 122 – 126.

⁷⁵ *všeobecně známé, dobře obchodovatelné akcie společnosti s dobrou obchodní pověstí* (Nová slova v češtině 2, 2004)

⁷⁶ *divky vystupující na sportovních utkáních ve skupině tanečnic, které mají bavit diváky a podněcovat fanoušky k povzbuzování* (Nová slova v češtině 2, 2004)

Původní, pravopisně neadaptovaná anglická kompozita, se v češtině vyskytují v nesklonných formách, ovšem bývají přiřazována k některému gramatickému rodu. K mužskému rodu jsou řazeny např. složeniny *cash flow*, *hardcore*, *homeless*, *on-line*. Jako jména rodu ženského se v češtině vyskytují výrazy *pop-music*, *world music*, *playmate*, *power play* aj. Za jména středního rodu jsou považována např. kompozita *interview*, *rhythm'n'blues*, *copyright*. Ke všem třem rodům lze podle Svobodové řadit složeniny *know-how*⁷⁷, *play off* či *self image*. V původní anglické plurálové formě jsou v češtině užívána (nesklonná) kompozita jako *blue chips*, *cheerleaders*, *cornflakes*, *headhunters*, *public relations*, *skinheads* apod.

Do druhé skupiny, tj. morfologicky adaptovaných složenin s původním pravopisem, řadíme takové anglické výrazy, které se v češtině vyskytují jako skloňovatelná substantiva se zachováním původní grafické podoby komponentů a připojením českých deklinačních koncovek. Snadněji se morfologicky adaptují taková anglická kompozita, která se ve výslovnosti zakončením shodují s českými deklinačními typy. Např. maskulina životná: *bodyguard*, *hitmaker*, *bookmaker*, *streetworker*, *teenager* či *playboy*; maskulina neživotná: *airbag*, *evergreen*, *hypermarket*, *laptop*, *notebook* či *sex-appeal*.⁷⁸ I u složenin dochází k tvoření slov odvozováním pomocí sufixů **-ař**, **-ista** (např. *windsurfař*, *windsurfista*) i vzniku přechýlených odvozenin sufixem **-ka** (např. *frontmanka*, *teenagerka*). Adjektiva od anglických složenin vznikají přidáním sufixů **-ový** (např. *paperbackový*), **-ský** (např. *teenagerský*) a **-ovaný** (např. *handicapovaný*). Slovesa jsou od složenin tvořena sufixem **-ova(t)**, např. *interviewovat*, *windsurfovat*.

Za ortograficky a morfologicky adaptovaná anglická kompozita lze pokládat takové výrazy, jejichž oba komponenty se graficky adaptovaly a které lze skloňovat (např. *byznysmen* < *businessman*, *diskžokej* < *discjockey*, *kornflejky* < *cornflakes*, *forhend* < *forehand*, *ofsajd* < *offside*, *rokenrol* < *rock'n'roll*, *šoubyznys* < *showbusiness*).

Svobodová rozděluje hybridní složeniny⁷⁹ do několika skupin, v nichž jsou jednotlivé komponenty představovány těmito typy výrazů:

- český výraz (starší výpůjčka⁸⁰) – morfologicky adaptovaný anglicismus (*radiohit*)
- starší výpůjčka – nesklonný anglicismus s původním pravopisem (*pseudostory*)
- starší výpůjčka – ortograficky adaptovaný anglicismus (*motokros*)

⁷⁷ Nový akademický slovník cizích slov (2005) uvádí výraz *know-how* jako neskl. neutrum

⁷⁸ Svobodová excerpovala pouze 2 kompozita ženského rodu, která lze přiřadit k dekl. typům (*fairway* a *runway* – v češtině může být maskulinum i femininum), složeniny středního rodu žádné

⁷⁹ jeden komponent je domácího (resp. zdomácnělý), druhý cizího (zde anglického) původu

⁸⁰ starší výpůjčkou je myšlen výraz přejatý např. z latiny nebo řečtiny

- ortograficky neadaptovaný anglicismus – anglicismus adaptovaný ortograficky i morfologicky (*bigbít*)
- ortograficky a morfologicky adaptovaný anglicismus – morfologicky adaptovaný anglicismus s původním pravopisem (*gólman*)
- anglicismus s původním pravopisem – starší výpůjčka (*fitcentrum*)

Podle výše uvedených kritérií budeme posuzovat anglická kompozita v praktické části práce.

3 Anglicismy v publicistickém stylu

Cizí slova včetně anglicismů se nejčastěji a nejrychleji přejímají (a také tolerují) v odborném, příp. poloprofesionálním a slangovém vyjadřování, píše Bozděchová v článku Vliv angličtiny na češtinu.⁸¹ A upozorňuje, že je to právě oblast publicistiky⁸², jejímž prostřednictvím se lidé většinou seznamují s cizími výrazy mj. z oblasti ekonomie, kultury, ekologie, mezinárodních vztahů, vědy i techniky.

K výskytu anglicismů v české publicistice se ve vyjadřuje i Diana Svobodová. v článku Anglická a hybridní kompozita v současné češtině a jejich adaptace. Zde uvádí: „Výskyt velkého množství anglických kompozit v české publicistice lze v převážné většině případů zdůvodnit nesnadností nalézt či nově vytvořit vhodný jednoslovný domácí ekvivalent.“⁸³ Tento jev se netýká pouze kompozit. Ani jednoslovný anglicismus zpravidla není snadné v češtině nahradit jednoslovným pojmenováním.

Svobodová v dříve publikovaném článku Anglické výrazy v českém publicistickém stylu⁸⁴ zaznamenává výsledky svého zkoumání výskytu anglicismů v novinách a časopisech z listopadu 1994. Zaměřila se na oblast ekonomiky, sportu, výpočetní techniky, filmu, módy či hudby. Předmětem jejího zájmu byly anglické výpůjčky, které se objevovaly v původní podobě se zachováním anglického pravopisu. Takové anglicismy, vzhledem k jejich zakončení, nebývají přiřazovány k českým deklinačním typům a jsou nesklonné, ovšem lze je přiřadit k určitému mluvnickému rodu. Z jejího zkoumání vyplývá, že publicistický styl často používá původní nesklonná anglická slova, složeniny či anglické zkratky z důvodu tzv. ekonomizace sdělení (v publicistických psaných komunikátech vlivem vymezení plochy).

Publicistika tedy seznamuje čtenáře s anglicismy z různých sfér. „Každá oblast společenské komunikace má vždy své funkční, důležité, oblíbené, módní, zbytečné i nefunkční výrazy,“ píše Bozděchová o uplatnění anglicismů.⁸⁵ V analytické části budeme funkční platnost anglicismů ověřovat.

⁸¹ BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. op. cit. s. 271 – 279.

⁸² *neterminologické označení dílčí stylové oblasti publicistické* (JÍLEK, V. *Psaná publicistická sdělení v kontextu teorie komunikace*. Olomouc: UP v Olomouci, 2004. s. 73.)

⁸³ SVOBODOVÁ, D. Anglická a hybridní kompozita v současné češtině a jejich adaptace. op. cit. s. 122.

⁸⁴ SVOBODOVÁ, D. Anglické výrazy v českém publicistickém stylu. *Naše řeč*. 1996, roč. 79, č. 2, s. 99 – 102.

⁸⁵ BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. op. cit. s. 277.

3.1 Popis metodologie

Předmětem našeho zkoumání jsou anglicismy, které se vyskytují v současné české publicistice. Pro potřeby našeho zkoumání jsme záměrně zvolili periodika s typologickou odlišností: deník Mladá fronta Dnes, určený široké veřejnosti, Hospodářské noviny – deník zejména pro čtenáře se zájmem o ekonomické zpravodajství, deník Blesk tabloidního formátu, časopisy pro ženy Marianne a Glanc a odborné časopisy FotoVideo a ComputerWorld.

Časové ohraničení zkoumaných materiálů: Mladá fronta Dnes, Hospodářské noviny a Blesk: červenec 2008, Marianne a FotoVideo: květen – červenec 2008, Glanc: 15. květen – 26. červen 2008, ComputerWorld: 6. červen – 11. září 2008.

Při sledování výskytu anglicismů v denících jsme se zaměřili na oblast zpravodajskou (události z domova a ze světa, kultury a sportu), ale i oblast ekonomickou, obchodní a finanční a také na oblast informačních technologií či životního stylu. V časopisech jsme sledovali anglicismy v oblasti výpočetní techniky a informačních technologií, fotografie a videotechniky a životního stylu (rodina, zdraví, výživa, bydlení, oblékání, volný čas, kultura, vztahy apod.).

Zjišťovali jsme, jaké anglicismy a do jaké míry používají autoři článků (redaktoři/redakce) v daném periodiku. Vyloučili jsme tedy články převzaté ze zpravodajských agentur, byť se v nich anglicismy objevovaly. Rovněž jsme eliminovali názory čtenářů, odborníků, ale i přispěvatelů, dále reklamní sdělení, řádkovou inzerci či oznámení (jak v denících, tak v časopisech). Prvořadým hlediskem je pro nás posouzení způsobu vyjadřování redaktorů/redakce.

Předmětem našeho zkoumání byly tyto žánry publicistické oblasti: *zprávy a jejich modifikace* (zpravodajská dílčí oblast), *recenze publicistické* – autorem redaktor deníku či časopisu, *editorial* – autorem šéfredaktor/zástupce redakce, *publicistické interview* – redaktor kladoucí otázky apod. (dílčí oblast publicistická v užším smyslu).

Excerpovali jsme anglicismy v různých fázích osvojení – anglicismy považované z dnešního pohledu za zdomácnělé (plně adaptované), částečně počeštěné/adaptované anglicismy a novější výpůjčky.⁸⁶ Celkem jsme vyhledali 1462 anglických výrazů; z toho 342 v Hospodářských novinách, 331 v Mladé frontě Dnes, 235 v Blesku, 204

⁸⁶ cizí slova přejatá do jiného jazyka v graficky nezměněné podobě (citátová slova a výrazy, pro něž neexistují neutrální synonymní ekvivalenty)

v ComputerWorldu, 136 v Marianne, 126 v Glancu a 88 ve FotoVideu. Jejich přehled je uveden v příloze 4.

Analýzu excerpovaného materiálu jsme rozdělili do tří částí. Nejdříve budeme analyzovat anglicismy podle způsobu formální adaptace. Zjistíme, v jakých grafických podobách (adaptovaných – částečně adaptovaných – neadaptovaných) se anglicismy vyskytují ve zmíněných periodikách častěji. Uvedeme příklady anglicismů morfologicky a slovtvorně adaptovaných.

Vlastní excerpta budou konfrontována s výskytem anglicismů zaznamenaných v korpusu SYN2006PUB. Prostřednictvím korpusu budeme ověřovat výskyt anglicismů s různou grafickou podobou. Cílem je zjistit, který tvar je v porovnání s korpusem frekventovanější.

V závěru analytické části se zaměříme na funkční uplatnění anglicismů. V první řadě uvedeme, v jakých komunikačních sférách se anglicismy uplatňují. Budeme ověřovat, zda jsou anglické výrazy v textech výchozího materiálu použity vhodně či nevhodně. Sledovat budeme ne/existenci českého ekvivalentu a užívání tzv. módních slov s ohledem na srozumitelnost textu. Zohledníme problém nadužívání anglicismů.

Jednotlivé anglicismy řadíme abecedně a v závorce uvádíme zkratku periodika, v němž se výrazy vyskytly.⁸⁷

3.2 Analýza anglicismů podle způsobu formální adaptace

V následujících odstavcích uvádíme výskyt anglicismů podle různých typů adaptace v jednotlivých periodikách.

Výskyt zvukově a pravopisně adaptovaných anglicismů

Ve výchozím materiálu se vyskytly anglické výrazy, které se kryjí v grafické i fonetické podobě: *box*⁸⁸ (FV/HN/MFD), *fit* (B), *golf* (B/G/HN/M/MFD), *hit* (B/FV/G/HN/MFD), *link* (CW), *mix* (MFD), *mop* (G), *set* (FV/G/HN/MFD), *slot* (CW), *song* (HN/MFD), *spot* (B/HN/MFD), *stop* (MFD), *zip* (G)

⁸⁷ B = Blesk, CW = ComputerWorld, FV = FotoVideo, G = Glanc, HN = Hospodářské noviny, M = Marianne, MFD = Mladá fronta Dnes

⁸⁸ ve významu 1. odb. zařízení k fotoaparátu, 2. rozhování, 3. krabice

Do této skupiny bychom eventuálně mohli začlenit i výrazy *drink* (B/G/MFD), *ring* (MFD), *sprint* (B/HN), pokud bychom pominuli plnou realizaci hlásky r, a rovněž výrazy *test* (FV), *tip* (B/G/HN/M/MFD), *top* (B/G/M), nebudeme-li brát v potaz ztrátu aspirace hlásky t na počátku slov.

Vzhledem k tomu, že je tato analýza zaměřena na výskyt anglicismů v psaných komunikátech, považujeme podrobné zkoumání výslovnostní adaptace excerpovaných anglicismů v této práci za neúčelové. Přesto zmíníme příklady, kde se výslovnost anglických výrazů přejatých do češtiny liší od té původní:

- výslovnost w jako v ve slovech graficky adaptovaných: např. *forvard* (HN), *sendvič* (M), *víkend* (B/HN/M/MFD), ve slovech částečně adaptovaných: např. *workoholik* [vork-] i [verk-] (B), ve slovech graficky neadaptovaných např. *whirlpool* [virpu:l] (B), *windsurfing* [vindserfiŋk] (G/MFD),
- foném th- [θ] jako t na počátku slova: *think tank* (HN), *thriller* (B/G/HN/M), uprostřed slova: *dithering* (CW), na konci slova: *death metal* (MFD), foném th- [θ] jako s na konci slova: *bluetooth* (MFD)

Anglicismy, které se adaptovaly pravopisně, rozlišujeme dle Rejzkova kritéria, podle nějž nová pravopisná podoba vzniká tak, že

- a) **základem je původní grafická podoba, které se přizpůsobuje výslovnost:** např. *bar* (B/MFD), *barman* (B/MFD), *bungalov* (B), *fax* (FV/HN/MFD), *folklor* (HN), *forvard* (B/HN), *fotbal* (MFD), *horor* (B/HN/MFD), *karavan* (B/M), *klub* (HN), *kovboj* (B), *laptop* (B/FV/HN), *magazín* (B/HN), *overal* (HN), *pivot* (CW), *popkorn* (MFD), *raft* (MFD), *rekord* (B/HN/MFD), *skóre* (FV/HN/M), *slogan* (FV/HN), *sport* (B/HN/MFD), *stevard* (B), *tandem* (G/HN/MFD), *tobogan* (B/M/MFD), *tramp* (B), *tramvaj* (B/G/HN/MFD), *tunel* (B)
- b) **základem je výslovnost, které se přizpůsobí grafická podoba:** např. *bek* (B/HN/MFD), *bekhend* (MFD), *blejzr* (G), *brejk* (B/HN), *byznys* (B/CW/HN/M/MFD), *byznysmen* (HN/MFD), *centr* (HN), *čip* (B/FV/MFD), *čipset* (CW), *direkt* (MFD), *dispečink* (B/MFD), *displej* (B/FV/G/HN/MFD), *dres* (B/HN/M/MFD), *dresink* (B/M), *džip* (HN), *džob* (B), *džus* (B/M/MFD),

faul (B/MFD), *fiftýn* (MFD), *finiš* (HN/MFD), *forhend* (MFD), *gril*⁸⁹ (B/G/M), *kemp* (B/HN/M/MFD), *klaun* (HN), *klip* (HN), *kokpit* (B), *koktejl* (B), *komiks* (B/G/HN/MFD), *kouč* (B/HN/MFD), *lídr* (B/HN/MFD), *mečbol* (HN/MFD), *megabajt* (FV), *mítink* (HN/MFD), *ofsajd* (HN), *ragby* (HN/MFD), *ranč* (B/MFD), *sendvič* (M), *servis* (MFD), *singl*⁹⁰ (B/HN/M/MFD), *skeč* (HN), *skif* (HN), *skreč* (MFD), *skútr* (G/MFD), *spíkr* (B), *sprej* (B/HN/MFD), *strečink* (M), *stredl* (MFD), *stres* (B/MFD), *striptýz* (B/M), *šot* (HN), *šoubyznys* (HN), *tenis* (M/MFD), *tendr* (MFD), *trable* pl. (HN/MFD), *trenčkot* (HN/M), *trénink* (B/G/HN/M/MFD), *trik* (B/HN/MFD), *tým* (B/HN/MFD), *týpí* (M), *víkend* (B/HN/M/MFD)

Dále se v periodikách vyskytly anglické výrazy vzniklé chybnou výslovností: např. *bumerang*⁹¹ (HN), *centrkurt* (MFD), *debl* (HN), *diskžokej* (B), *kurt* (B/M/MFD), *trajler* (B), *volejbal* (B/G/M/MFD), *žokej* (HN)

S velkou převahou se vyskytují anglické pravopisné formy při relativním zachování původní výslovnosti:⁹² např. *acid house* (MFD), *airbag* (B/MFD), *airbus* (MFD), *airshow* (HN), *airsoft* (G), *art director* (M), *babyboom* (HN), *babybox* (B), *back-end* (CW), *background* (G), *backup* (CW), *baseball* (HN), *black issue* (HN), *bodyguard* (B/HN/MFD), *body painting* (M), *boogie* (HN), *book* (G), *boom* (CW/M/HN), *boost* (CW), *bottle bag* (FV), *bracketing* (FV), *break dance* (MFD), *briefing* (B), *brownfields* (MFD), *brunch* (G), *buffer overflow* (CW), *bungee jumping* (G), *business angels* (HN), *business intelligence* (CW), *caddie* (G), *cache* (CW), *cashback* (HN(MFD)), *cash-flow* (CW), *casting* (B/HN/M), *cloud computing* (CW), *copyright* (HN), *cottage* (M), *country* (HN/M), *crossover* (B), *dancehall* (MFD), *dashboard* (CW), *design* (B/FV/G/HN/M/MFD), *double* (FV), *dress code* (MFD), *dub-reggae* (MFD), *e-mail* (B/CW/FV/HN/M), *e-shop* (CW/FV/HN/M), *evergreen* (HN/M/MFD), *facelift* (M), *fair play* (M/MFD), *fairtrade* (HN), *fast food* (B/G/MFD), *firewall* (CW), *fitness* (B/G/HN/M/MFD), *fourcross* (B/MFD), *freestyle* (B/MFD), *freeware* (HN), *full frame* (FV), *funk* (HN/MFD), *gentleman* (B/G/MFD), *grindcore* (MFD), *handsfree* (CW), *happening* (HN), *hard skills* (CW), *hatchback* (B), *hattrick* (B/MFD), *high-care* (M), *high-tech* (B), *hot-swap* (CW), *chill out* (MFD), *ice tea* (G), *jazzman* (B/MFD), *joint*

⁸⁹ < angl. *grill* < fr. *grille* (Český etymologický slovník, 2001)

⁹⁰ ve významu 1. *skladba alba*, 2. *kánoe pro jednoho člověka*, 3. *nezadaný*

⁹¹ < *boomerang* původem z jazyka australských domorodců (Český etymologický slovník, 2001)

⁹² realizace souhlásky r, výslovnost [-inj], asimilace znělosti na konci slova apod.

venture (CW), *joystick* (CW/FV/MFD), *kickbox* (MFD), *lady* (M), *laser* (M/MFD) *last minute* (HN/MFD), *lifting* (M), *lobby* (HN), *love story* (M), *mainstream* (HN), *management* (B/CW/HN/MFD), *middleware* (CW), *muffin* (M), *newsletter* (FV), *noise reduction* (FV), *nordic walking* (MFD), *notebook* (B/CW/FV/HN/M/MFD), *off-shores* (HN), *open air* (HN), *open source* (CW), *outdoor* (MFD), *paging* (CW), *paintball* (G/MFD), *peer-to-peer* (CW/MFD), *phishing* (CW/HN), *piercing* (HN), *playback* (CW/HN), *playmate* (B), *powerpop* (HN), *public relations* (HN), *push-up* (M/G), *rallye* (MFD), *rating* (HN), *ready made* (HN), *rowdies* (HN), *second hand* (G), *sex-appeal* (B/G), *sexshop* (M), *showman* (B), *single* (B/M), *skinheads* (B/MFD), *slice-and-dice* (CW), *spinning* (M/MFD), *squash* (B/HN/M/MFD), *stalking* (MFD), *steak* (B/G/M), *streetstyle* (MFD), *summit* (HN/MFD), *teambuilding* (HN), *tie-break* (HN/MFD), *touchpad* (CW), *trance* (MFD), *upgrade* (CW), *welcome drink* (G), *whitepaper* (CW), *zoom* (FV/MFD)

Z výše uvedeného je patrné, že původní grafickou podobu si zachovávají zejména složeniny a výrazy citátového charakteru.

V periodikách jsme našli i výrazy částečně graficky adaptovaných: např. *beach klub* (M), *beach volejbal* (MFD), *byznysman* (HN), *fitness klub* (M), *flash disk* (CW/G), *gólman* (HN), *image konzultantka* (HN), *layout manažer* (CW), *marketing manažer* (B), *music klub* (B), *rekordman* (B/HN/MFD), *showbyznys* (B/G/HN/M/MFD),

Zaznamenali jsme i výskyt anglického výrazu *džungle* (B/HN/M/MFD), u kterého je patrný vliv grafické podoby němčiny (něm. *Dschungel*, *die* x angl. *jungle*).

Výskyt morfologicky adaptovaných anglicismů

Excerpovaná anglická substantiva jsme rozdělili podle jejich příslušnosti k mluvnickému (jmennému) rodu, potažmo deklinačnímu typu.

Anglicismy uvádíme v základním tvaru (1. pád čísla jednotného).

Největší zastoupení měly anglicismy rodu mužského životného deklinačního typu pán: *barman* (B), *beatnik* (HN/M), *bek* (MFD), *biker* (HN), *bloger* (MFD), *blogger* (HN), *bluesman* (MFD), *bluesrocker* (MFD), *bodyguard* (B/HN/MFD), *bookmaker* (B/HN), *boxer* (B/HN), *bushman* (G), *byznysmen* (B/HN/MFD), *dealer* (B/CW/HN/MFD), *designér* (B), *developer* (HN/MFD), *digitál*⁹³ (FV), *dispečer* (B), *driblér* (MFD),

⁹³ v kontextu „rozdělovat fotografie na klasiky a digitály“

exmanažer (HN), *freestyler* (FV), *gangster* (HN), *gentleman* (MFD), *gólman* (B/HN/MFD), *hacker* (B), *headhunter* (M), *headliner* (MFD), *hiphoper* (G/HN/MFD), *hitmaker* (HN), *imagemaker* (M), *chuligán* (HN), *kiter* (G), *klaun* (HN), *leader* (B), *lídr* (B/FV/HN/MFD), *looser*⁹⁴ (HN), *manažer* (B), *outsider* (HN/MFD), *performer* (MFD), *pop-punker* (MFD), *rapper* (B/G/HN), *reseller* (CW), *rocker* (B/G/MFD), *skaut* (HN), *sprejer* (B/HN), *spurter* (HN), *squater* (B), *stevard* (HN), *streetworker* (MFD), *teenager* (FV/G/HN/M/MFD), *tester*⁹⁵, *trenér* (B), *topmanažer* (HN), *tramp* (MFD), *webdesignér* (HN), *workoholik* (B), *writer* (HN)

Anglicismy, které lze na základě zakončení a příslušného sufixu přiřadit

- a) k deklinačnímu typu muž rodu mužského životného: *bafunář*⁹⁶ (MFD), *bikrosář* (B), *boss* (B/HN/MFD), *diskžokej* (B), *dýdžej* (MFD), *farmář* (HN), *kitesurfař* (G), *kouč* (B/HN/MFD), *kovboj* (B), *marketingář* (HN), *playboy* (HN), *surfař* (B/G), *swingář* (B)
- b) k deklinačnímu typu předseda (podtyp husita): *baseballista* (MFD), *deblkanoista* (HN), *freestylista* (MFD), *golfista* (B), *kiteboardista* (G), *lobbista* (HN/MFD), *make-up artista* (G), *skateboardista* (MFD), *stylista* (B/G)

K nejfrekventovanějším patřily anglicismy rodu mužského neživotného deklinačního typu hrad, např.: *airbag* (MFD), *airbus* (MFD), *airsoft*⁹⁷ (G), *badminton* (M), *band* (MFD), *babybox* (B), *back-end*⁹⁸ (CW), *background* (G), *barel* (HN), *benefit* (FV), *bestseller* (FV/G/HN/M), *bikros* (B), *blejzr* (G), *blob* (B/HN), *blog* (FV/MFD), *box* (B/MFD), *brejk* (B), *brownfield* (MFD), *budget* (CW), *buffer* (CW), *buldozer* (B), *bungalov* (B/M), *bypas* (MFD), *by-pass* (B), *coffee shop* (HN/MFD), *comeback* (HN), *copyright* (HN), *cut* (MFD), *čip* (B/FV/HN/MFD), *design* (B/G/MFD), *drink* (B/G), *džus* (M), *e-mail* (B/FV/M), *engin* (CW), *enter* (FV), *e-shop* (CW/FV), *evergreen* (HN/M/MFD), *fanklub* (G/MFD), *fast food* (MFD), *fax* (FV/HN/MFD), *flashdisk* (FV),

⁹⁴ autor článku uvedl chybný tvar *looser*, pro angl. výraz ve významu „ztroskotanec, ztracená existence“ je správný tvar *loser*

⁹⁵ ve významu „pracovník testovacího oddělení“

⁹⁶ slang. sportovní činovník, slovo dost mladé (od 40. let 20. stl.) nepřiliš jasně, snad od angl. < *buffoon* (šásek, kašpar), mohli tak být sportovci nazýváni rádobý činovníci, kteří jen parazitovali na sportovních zájezdech a jiných akcích (Český etymologický slovník, 2001)

⁹⁷ *airsoft* je podobný paintballu, ale místo munice s barvou se v něm používají malé plastovo-keramické kuličky [online] [cit. 2010-04-01] Dostupné z: <<http://www.zbrane-airsoft.cz/>>

⁹⁸ slovo *backend* se užívá v souvislosti s web aplikacemi, používá se jako administrační rozhraní *e-shopu*, v němž lze přidávat veškeré zboží [online] [cit. 2010-04-01] Dostupné z: <<http://freebit.cz/it-slovník/>>

funk (MFD), *gag* (HN), *game* (MFD), *grant* (MFD), *gril* (G), *hamburger* (HN/MFD), *hardcore* (MFD), *harddisk* (FV), *hatrick* (MFD), *chips* (G), *jazz* (M), *joystick* (FV), *kemp* (B), *koktejl* (G/MFD), *komiks* (B/G/HN/MFD), *kontejner* (B/MFD), *laptop* (FV/HN), *laser* (M), *(layout) manažer*⁹⁹ (CW), *make-up* (B/HN/M/MFD), *management* (HN/MFD), *middleware* (CW), *notebook* (B/FV/HN/M/MFD), *off-shore* (HN), *ofsajd* (HN), *outfit* (G), *outlet* (G), *phishing* (HN), *piercing* (HN), *poker* (HN), *popcorn* (G/HN), *(USB) port* (FV), *post punk* (MFD), *protestsong* (B), *pub* (MFD), *raft* (G/MFD), *rekordér* (FV), *rock* (HN/MFD), *router* (B/CW), *sampl* (MFD), *server* (B/CW/HN/MFD), *showbyznys* (HN/M), *showroom* (M), *sitcom* (HN/M), *skateboard* (B), *skejt* (MFD), *skener* (CW/FV/MFD), *skútr* (G/MFD), *slogan* (FV/HN), *software* (FV), *spyware* (CW), *stencil* (HN), *streetstyle* (B), *summit* (HN), *superbike* (HN/MFD), *šok*¹⁰⁰ (HN), *tandem* (G/HN/MFD), *tankery* (B), *teaser* (HN), *trailer* (HN), *thriller* (B/G/HN/M), *timesheet* (CW), *tobogan* (B/M/MFD), *toolbar* (CW), *trunk* (CW), *tým* (B/HN/MFD), *víkend* (B/HN/MFD), *volejbal* (B/HN/M/MFD), *trenčkot* (M), *web* (B/CW/FV/HN/M), *western* (HN), *whitepaper* (CW), *workoholismus* (MFD), *workshop* (FV/HN/M/MFD), *zoom* (FV/MFD)

Deklinační typ stroj rodu mužského neživotného byl zastoupen malým počtem anglicismů: *brunch* (G), *displej* (B/FV/G/HN/MFD), *gauč* (MFD), *hash*¹⁰¹ (CW), *hokej* (B/HN/MFD), *ranč* (B/MFD), *sendvič* (M), *skeč* (HN), *sprej* (B/HN/MFD), *skreč*¹⁰² (MFD), *squash* (B/HN/M/MFD), *trable* pl. (HN/MFD)

Na základě zakončení (-a) a slovotvorného sufixu (-ka) lze k deklinačnímu typu žena přiřadit tyto anglicismy: *byznysmenka* (M), *designérka* (HN/M), *dispečerka* (B), *doga* (B), *dýdžejka* (MFD), *ekofarma* (G/HN), *farma* (MFD), *flashkarta* (FV), *gangsterka* (HN), *golfistka* (HN), *hair-stylistka* (G), *hipoperka* (G), *manažerka* (B/HN/M), *misska* (HN), *pop-diva* (G), *punkerka* (B/G/MFD), *pušapka*¹⁰³ (M), *rekordmanka* (MFD),

⁹⁹ IT aplikace řídící rozmístování komponent podle pravidel (CW), tj. IT produkt

¹⁰⁰ ve spojení „cenový šok“ (< angl. *shock* < fr. *choc* – Český etymologický slovník, 2001)

¹⁰¹ *hash* (též *haš*) = výstup hašovací funkce (slouží k rychlejšímu prohledávání tabulky nebo pro porovnávání dat) [online] [cit. 2010-04-01] Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Ha%C5%A1ovac%C3%AD_funkce>

¹⁰² vzhledem ke kontextu „předvede svoji neopakovatelnou show, plnou skrečů, cutů a dalších dýdžejských parádiček“ se jedná o výraz z oblasti hudby (< skrečink, skrečování = zastavování, vracení apod. přehrávané desky rukama – Nová slova v češtině 2, 2004) x sportovní výraz

¹⁰³ hovorový výraz pro tzv. *push-up podprsenku*

rockerka (MFD), *serverovna* (CW), *stylistka* (M), *surfařka* (B), *teenagerka* (HN), *topmodelka* (G/MFD), *utilita* (CW), *webkamera* (FV), *wonderbra*¹⁰⁴ (M)

Ve výchozím materiálu se vyskytly i anglicismy rodu ženského, které lze podle zakončení přiřadit k deklinačnímu typu růže: *bowle* (G), *coververze* (G/HN), *customizace* (CW), *deblkánoe* (MFD), *džungle* (B/HN/M/MFD), *singlkánoe* (MFD), *stoplistace*¹⁰⁵ (MFD) a k deklinačnímu typu píseň: *kartridž* (MFD), *tramvaj* (B/G/HN/MFD).

Výrazy rodu středního, které bylo možné přiřadit k deklinačnímu typu, měly vůbec nejmenší zastoupení. K deklinačnímu typu město lze řadit tyto složené výrazy: *call-centrum* (CW/HN), *fitcentrum* (HN), *fitness centrum* (B), *hobbycentrum* (M) a *wellness centrum* (M).

Další skupinu tvoří tzv. substantiva verbální (též jména dějová), která řadíme k deklinačnímu typu stavení: *blogování* (HN), *buildování* (CW), *drilování* (CW), *faxování* (FV), *kempování* (B), *koučování* (MFD), *lobbování* (HN), *mailování* (HN), *mikroblogování* (CW), *parsování* (CW), *scrollování* (CW), *skenování* (FV), *surfování* (B/CW/G/HN), *trimování* (HN), *zoomování* (FV)

Nesklonné anglicismy

Jak je uvedeno výše (odstavec 2.2), k mluvnickému rodu lze snáze přiřadit anglická substantiva, která se ve výslovnosti zakončením shodují s českými deklinačními typy. Některé anglicismy lze ovšem přiřadit pouze k mluvnickému rodu, nikoli k deklinačním typům. Brání tomu jejich (pro češtinu) nezvyklé zakončení; jednak u maskulin a feminin, jednak u neuter zakončených na vokály. Taková přejatá slova bývají nesklonná nebo téměř nesklonná. Nesklonné výrazy bývají z důvodu gramatické a syntaktické shody přiřazovány k jednomu ze tří rodů na základě rodu českého ekvivalentu nebo jejich přirozeného rodu.

Na základě přirozeného rodu lze k **ženskému rodu** přiřadit tyto nesklonné anglické výrazy: např. *callgirl* (G) = dívka na telefonu, *lady* (M) = paní, dáma, *miss* (B/G/MFD) = královna krásy, *party girl* (G) = častá návštěvnice večírků, *playmate* (B) = modelka časopisu Playboy; kráska pózující pro snímky erotických časopisů. Na základě českého

¹⁰⁴ *wonderbra* x podprsenka značky Wonderbra

¹⁰⁵ počestěno < *stop listing* (též „blokace karty“)

ekvivalentu/překladu lze k ženskému rodu přiřadit tyto anglické výrazy: např. *airshow* (HN) = letecká přehlídka, *cache*¹⁰⁶ (CW) = vyrovnávací paměť (IT oblast), *fair play* (M) = férová hra, *hot-line* (CW) = horká linka, *noise reduction* (FV) = redukce šumu, *popmusic* (B/HN) = populární hudba, *reality show* (G) = skutečná podívaná¹⁰⁷, *roadshow* (HN) = putovní prezentační akce, *street price* (FV) = mimoburzovní cena, *star* (B) = hvězda ve smyslu celebrita, *superstar* (B/HN) = hvězda první velikosti. Výrazy *afterparty* (B), *cash-flow* (CW), *lobby* (HN), *party* (G/M/MFD), *story* (HN) lze na základě morfologického vymezení uvedeného v Novém akademickém slovníku cizích slov (NASCS) přiřadit k ženskému rodu. K ženskému rodu lze přiřadit i tyto anglické výrazy vyskytující se v následujícím kontextu: *dbá o svoji image* (HN), *žhavá love story* (M), *dojemná sexy story* (G), *nová soutěžní show* (B), *vojenská show* (HN).

Nesklonné výrazy, které lze přiřadit k **rodu střednímu** vzhledem k morfologickému vymezení v NASCS: např. *derby* (MFD), *dub-reggae* (MFD), *know-how* (CW/G/HN/MFD), *ragby* (HN/ MFD), *skóre* (HN/M), *tee-pee* (HN), *týpí* (M), a podle překladu: např. *buffer overflow* (CW) = přetečení vyrovnávací paměti. K neutrum můžeme přiřadit výraz *workflow* na základě kontextu „*workflow připravené pro mobilní odečítání u maloodběratelů i velkoodběratelů*“ (CW), protože tato výpověď je uvedena samostatně, jako jedna z vlastností produktu.

K **rodu mužskému** řadíme např. slovní spojení *joint venture* (CW) s významem „společný podnik“, jak uvádí NASCS.

Nesklonné výrazy, u nichž je **rod nejednoznačný**: např. *interview* – dle NASCS m. nebo n., ale z kontextu není patrné: „*interview s nejspěšnější českou topmodelkou*“ (G) či „*prohlásila dojatě v prvním interview*“ (MFD); *play-off* – dle NASCS m., f. nebo n., ale z kontextu rod jednoznačně nevyplývá: „*dalších jedenáct zápasu v play-off*“ (HN); *rallye* – dle NASCS f. nebo n., z kontextu však není zřejmé: „*uvidí tyto staré skvosty také v akci při rallye*“ (MFD); *talk show* – f. nebo n. dle NASCS, ale z kontextu není patrné: „*moderuje talk show Na plovárně*“ (G) či „*talk show se zábavnými prvky*“ (MFD)

K nesklonným výrazům řadíme i substantiva, která si ponechávají anglickou plurálovou koncovku -s: *blockers* (G), *brownfields* (MFD), *cookies* (CW), *fans* (B),

¹⁰⁶ ve výchozím materiálu *cache* jako neskl., ovšem na internetu zaznamenán výskyt tvarů gen. pl. *cachei/cachi/keši*

¹⁰⁷ televizní pořad založený na zobrazení „reálného“ života [online] [cit. 2010-06-25] Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Reality_show

(*netfence*) *gateways* (CW), *hard skills* (CW), *public relations* (HN), *rowdies* (HN), *skinheads* (B/MFD), *sneakers* (G), *soft skills* (CW), *stars* (M), *superstars* (HN).

Výskyt slovtvorně adaptovaných anglicismů

V této části uvádíme anglicismy, které byly utvořeny pomocí českých sufixů umožňujících skloňování substantiv a adjektiv a časování sloves. Rovněž uvádíme substantiva, která byla přejímána jako hotová, slovtvorně utvořená pojmenování z angličtiny (v textu níže podtrženy).

Substantiva

- a) **jména konatelská:** *bafunář* (MFD), *baseballista* (MFD), *bikrosář* (B), *deblkanoista* (HN), *farmář* (HN), *freestylista* (MFD), *golfista* (B), *kiteboardista* (G), *kitesurfař* (G), *lobbista* (HN/MFD), *make-up artista* (G), *marketingář* (HN), *skateboardista* (MFD), *stylista* (B/G), *surfař* (B/G), *swingář* (B/MFD),

K jménům konatelským patří také přejatá slova zakončená na -er: *blogger* (HN/MFD), *freestyler* (FV), *headhunter* (M), *rapper* (B/G/HN), *sprejer* (B/HN), *tester*¹⁰⁸ (CW)

- b) **přejatá jména činitelská:** *boxer* (HN), *dealer* (HN), *developer* (HN/MFD), *driblér* (MFD), *hacker* (B), *leader* (B), *sprinter* (HN/MFD), *manažer* (B/CW), *reseller* (CW), *trenér* (B/MFD), *webdesignér* (HN)

- c) **názvy prostředků činnosti:** *buldozer* (B/HN/MFD), *kontejner* (B/MFD), *rekordér* (FV), *router* (B), *skener* (CW/MFD), *server* (B/CW/HN/MFD)

- d) **názvy dějů:** *blogování* (HN), *buildování* (CW), *faxování* (FV), *kempování* (B), *koučování* (MFD), *lobbování* (HN), *mailování* (HN), *parsování* (CW), *scrollování* (CW), *skenování* (FV), *surfování* (B/CW/G/HN), *trimování*¹⁰⁹ (HN), *zoomování* (FV)

- e) **jména přechýlená:** *byznysmenka* (M), *designérka* (HN/M), *dispečerka* (B), *dýdžejka* (MFD), *golfistka* (HN), *hair-stylistka* (G), *hipoperka* (G), *manažerka* (B/HN/M), *punkerka* (B/G/MFD), *rekordmanka* (MFD), *rockerka* (MFD), *stylistka* (HN/M), *surfařka* (B), *teenagerka* (HN)

¹⁰⁸ ve významu „pracovník testovacího oddělení“

¹⁰⁹ *úprava srsti psů drsnosrstých plemen* (Nový akademický slovník cizích slov, 2005)

- f) **ostatní:** názvy míst – *serverovna*¹¹⁰ (CW); deminutiva – *heavík* (MFD), *smajlík* (B); pojmenování hovorové povahy – *skejťák* (B/MFD), slova vzniklá univerbizací – *koktejlky* (B), *mekáč* (M), *sekáč* (M), *webovky* (M)¹¹¹; názvy nositelů vlastností – *workoholismus* (MFD); dále výrazy *misska* a *pušapka*, které byly utvořeny z angl. substantiv *miss* (dívka, slečna) a *push-up* (podprsenka se zdvojenou výztuží a kosticí); sufix -ka umožňuje jejich skloňování

Adjektiva

- a) sufix **-ský:** *brokerský* (HN), *designérský* (G/MFD), *developerský* (HN/M), *dýdžejský* (MFD), *gólmanský* (MFD), *rapperský* (HN), *surfařský* (B), *stoperský* (MFD), *teenagerský* (B/HN), *top manažerský* (HN), *webdesignérský* (CW), *webdeveloperský* (CW)
- b) sufix **-ový:** *antidopingový* (B), *barový* (B), *baseballový* (MFD), *beachvolejbalový* (HN), *bowlingový* (B/HN), *break coreový* (MFD), *byznysový* (CW/HN), *cateringový* (B), *countryový* (HN), *crossový* (MFD), *dabingový* (B), *deblový* (B), *designový* (G/MFD), *desktopový* (CW), *dopingový* (HN/MFD), *elektroclashový* (HN), *e-mailový* (CW/HN/MFD), *fastfoodový* (HN), *firmwarový* (FV), *flashový* (FV), *fleecový* (G), *florbalový* (MFD), *folkrockový* (M/MFD), *folk-skate-punkový* (MFD), *freestylový* (FV), *fulltextový* (CW), *funkový* (HN), *golfový* (HN), *grandslamový* (HN), *hardrockový* (MFD), *hardwarový* (CW), *hedgeový* (HN), *high-endový* (CW), *hiphopový* (G/MFD), *hostingový* (CW/HN), *charterový* (HN), *imidžový* (HN), *inkjetový* (FV), *jazzový* (HN), *kiteboardingový* (MFD), *komiksový* (B/HN/MFD), *kontejnerový* (CW), *laserový* (B/MFD), *leasingový* (MFD), *lifestylový* (FV/M), *liftingový* (M), *low-endový* (CW), *mainstreamový* (HN), *marketingový* (FV/HN/MFD), *modelingový* (HN/M), *notebookový* (CW), *nu-jazzový* (MFD), *outdoorový* (FV/HN), *outletový* (HN/M), *paintballový* (MFD), *ping-pongový* (HN), *pop-artový* (HN), *pop-musicový* (G), *popový* (HN), *punkový* (B), *punkjazzový* (MFD),

¹¹⁰ k substantivnímu základu *server* přidán sufix *-ovna*

¹¹¹ *koktejlky* < *koktejlové šaty*; *sekáč* < *second hand*; *mekáč* < z vlastního jména *McDonald's* (pojmenování obch. řetězce), *webovky* < *webové stránky* – vše slang. charakteru

punkrockový (B), *rackový*¹¹² (CW), *reportingový* (CW), *retailový* (HN), *rootový* (CW), *run-timový* (CW), *slumový* (MFD), *snowboardingový* (MFD), *squashový* (HN), *strečový* (HN), *streetartový* (HN), *stylingový* (M), *superbikový* (B), *swingový* (HN), *teambuildingový* (G), *tonerový* (CW), *trekkingový* (M/MFD), *tréninkový* (B), *triphopový* (MFD), *tuningový* (FV), *undergroundový* (HN), *unisexový* (M), *webový* (B/CW/G/HN/M/MFD), *westernový* (B/M)

c) **ostatní:**

sufix **-ovaný**: *embosovaný* (MFD), *handicapovaný* (B/MFD), *hendikepovaný* (B), *knokautovaný* (B), *oskenovaný* (HN), *posprejovaný* (HN)

sufix **-ký**: *beatnický* (HN), *bombastický*¹¹³ (HN), *skejtácký* (B), *snowboardácký*¹¹⁴ (HN)

sufix **-ovský**: *teenagerovský* (MFD)

sufix **-elný**: *nemanagovatelný* (CW)

sufix **-ův**: *stoperův* (B)

sufix **-ní**: *environmentální* (HN), *line-interaktivní* (CW)

sufix **-cí**: *blogovací* (HN), *puttovací*¹¹⁵ (HN), *shiftovací* (FV), *surfovací* (B)

adjektiva slovesná:¹¹⁶ *startující* (B), *šokující* (HN), *rappující*¹¹⁷ (HN)

Verba

Slovesa nemají ve výchozím materiálu tak četné zastoupení jako je tomu u jiných přejatých slov. Většina sloves byla utvořena sufixem **-ovat**. Jak jsme uvedli výše, takto utvořená slovesa bývají nedokonavá. Pokud je však k takto utvořeným slovesům přidán příslušný prefix, pak jsou tyto tvary dokonavé. Dokonavé tvary se sufixem **-ou(t)** nejsou časté, což dokazuje výskyt pouze jednoho výrazu tohoto typu: *kliknout* (FV).

a) **nedokonavé tvary**: *blafovat* (MFD), *bootovat* (CW), *boxovat* (B), *dopovat* (HN), *faxovat* (HN), *finišovat* (B/HN), *grilovat* (M), *hostovat* (CW), *chatovat* (M), *kempovat* (B), *lobbovat* (HN/MFD), *mailovat* (B), *neblafovat* (MFD),

¹¹² odvozeno od angl. *rack* (stojan)

¹¹³ odvozeno od angl. adjektiva *bombastic*

¹¹⁴ odvozeno od hov. výrazu *snowboardák*

¹¹⁵ v kontextu „*puttovací koberečky na golf*“, též *patovací* (< *putting mat*)

¹¹⁶ slovesná adjektiva mají význam dějový a vyjadřují vlastnost osoby podle toho, co vykonává (v základu slovesných adjektiv je kmen přítomný a přípona *-ící*)

¹¹⁷ tento tvar považován za částečně adaptovaný x *rapující*

scatovat (HN), *skórovat* (MFD), *skrečovat* (HN/MFD), *sprintovat* (MFD),
streamovat (CW), *surfovat* (CW/HN), *šokovat* (B), *upgradovat* (CW)

b) **dokonavé tvary:** *naskenovat* (FV), *předabovat* (B), *vyrendrovat* (FV),
zasurfovat si (B)

Adverbia

Ve výchozím materiálu byly zastoupeny i adverbiální výrazy *hardwarově* (CW) a *softwarově* (FV), které byly utvořeny od adjektivních tvarů (*hardwarový*, *softwarový*), resp. od substantiv *hardware* a *software*.

Zkratky a zkratková slova

Ve výchozím materiálu jsme registrovali tyto iniciálové zkratky převzaté z angličtiny: např. *BI* – *Business Intelligence*¹¹⁸ (CW), *CD* – *Compact Disc* (CW/FV/G/M), *DVD* – *Digital Versatile Disc* (CW/FV/G/M), *GPS* – *Global Positioning System* (CW), *HDD* – *Hard Disc Drive* (FV), *HP* – *Hewlett-Packard* (CW), *IBM* – *International Business Machines* (CW), *IP* – *Internet Protocol* (CW), *IQ* – *Intelligence Quotient* (M), *IT* – *Information technology* (CW), *L. A.* – *Los Angeles* (G), *MP3* – *Motion Picture experts group-layer 3/Mpeg layer 3* (CW), *PC* – *Personal Computer* (CW), *RAM* – *Random Access Memory* (CW), *SBS* – *Sick Building Syndrome* (G), *URL* – *Uniform Resource Locators* (CW), *WC* – *Water closet* (M)

U zkratk *GPS*, *IBM*, *IT*, *L. A.*, *SBS* se uplatňuje anglická výslovnost, u zkratk *HDD*, *HP*, *IQ*, *MP3*, *URL*, *WC* se užívá spíše česká výslovnost a u zkratk *BI*, *CD*, *DVD*, *IP*, *PC* je možná výslovnost původní i česká.

Dále jsme zaznamenali akronyma v těchto kolokacích, kde plní funkci anteponovaného přívlastku: např. *3D rozhraní* – *3-Dimension* (CW), *3D tlačítko* (FV), *CD/DVD typy* (M), *DVD přehrávač* (G), *GSM brána* – *Global System for Mobile communications* (CW), *HDD rekordér* (FV), *HIV pozitivní* – *human immunodeficiency virus* (G), *ICT trh* – *Information and Communication Technology* (CW), *IP síť* (CW), *IT oddělení* (CW), *LCD monitor* (CW/FV), *SIM karta* – *Subscriber Information Module* (CW), *SMS brána* – *Short Message Service* (CW), *USB kabel* – *Universal Serial Bus*

¹¹⁸ anglické zkratky objasněny prostřednictvím webu <[http://: www.zkratky.cz](http://www.zkratky.cz)>

(FV), *USB klíčenka* (G), *USB konektor* (CW), *UV filtr – Ultra Violet* (FV), *UV záření* (G), *UVA/UVB záření* (M), *VIP hovor* (CW)

V menší míře se vyskytovaly iniciálové zkratky ve funkci postponovaného přívlastku: např. *formát PDF – Portable Document Format* (CW), *formát RAW – Read After Write* (FV), *jazyk HTML – HyperText Markup Language* (FV), *klávesa CTRL – Control* (FV), *mechanika CD/DVD* (FV), *síť LAN – Local Area Network* (CW), *slot USB* (CW), *záření UVA/UVB* (G)

V textech byla užita i tzv. redundantní spojení: *disk CD/DVD* – viz výše (CW/FV), *síť LAN* – viz výše (CW), *LED dioda – Light Emitted Diode* (CW), *LCD displej – Liquid Crystal Display* (CW/FV/G), *série DPS – Digital Photo Series* (FV), *SMS zpráva* – viz výše (CW)

V periodikách se vyskytla tato zkratková slova:¹¹⁹

- výrazy vzniklé zkracováním sousloví a slov: *boogie* < *boogie-woogie* (HN), *grid* < *electric power grid* (CW), *jam* < *jam session* (B), *panty* < *pantyhose*¹²⁰ (M), *pitbul* < *pit bull terrier* (B), *pop* < *pop music* (MFD), *pub* < *public house* (MFD), *smoking* < *smoking-jacket* (G), *stringa* < *string tanga* (M), *summit* < *summit-meeting* (HN/MFD), *trap* < *trapshooting* (HN), *zip* < *zip-fastener* (G)
- výrazy vzniklé z počátečních písmen či slabik apod.: *comics* < *comic strip* (HN), *hi-tech* (G) a *high-tech* (B) < *high technology*, *laser* < *Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation* (M/MFD), *miss* < *mistress* (B/G/MFD), *modem* < *modulator-demodulator* (CW), *radar* < *ra(dio) d(etection) a(nd) r(anging)* (B/HN/MFD), *sci-fi* < *science fiction* (B/HN/MFD), *sitcom* < *situation comedy* (HN/M), *smog*¹²¹ (B/HN/MFD), *Wi-Fi* (CW), *wi-fi* (MFD) < *wireless fidelity*

Zaznamenali jsme i výskyt výrazů sekundárně utvořených ze zkratk: *cédéčko* < *CD* (G), *dýdžej* < *DJ* (MFD), *esemeska* < *SMS* (M/MFD), které lze skloňovat, a také nezvyklý zápis anglické zkratky *pi ej* < *P. A.* < *Personal Assistant* (M), která zůstává neskloňná.

¹¹⁹ Zkratka utvořená obvykle z jednotlivých částí slovního spojení (často z počátečních slabik) se stává slovem, které má svůj gramatický rod, svůj přízvuk, svůj lexikální význam a představuje sémanticky i morfologicky celistvou jednotku. [online] [cit. 2010-05-08] Dostupné z: <<http://prirucka.ujc.cas.cz/?ref=781&id=784>>

¹²⁰ *punčochové kalhoty, punčocháče*

¹²¹ umělé slovo, vytvořeno ze „*smoke*“ – kouřit a „*fog*“ – mlha (Český etymologický slovník, 2001)

Výskyt anglických a hybridních kompozit

V této části posuzujeme excerpovaná anglická kompozita dle kritérií uvedených v odstavci 2.4.

- a) **složeniny bez spojovacího elementu:** např. *babyboom* (HN), *bluesrock* (HN), *callgirl* (G), *freeride* (M), *handsfree* (CW), *newsletter* (FV), *patchwork* (G), *playback* (CW/HN), *sportbar* (HN), *workflow* (CW), *worldmusic* (MFD)
- b) **složeniny se spojovacím elementem:** *handicap* (B/CW/M/MFD), *workoholik* (B)
- c) **složeniny koordinační:** *drag & drop* (CW), *plug & play* (CW)
- d) **složeniny subordinační:** např. *blacklisty* pl. (HN), *dashboard* (CW), *flashdisk* (CW/FV), *popmusic* (B/HN), *sparingpartner* (MFD), *topmodelka* (B/G/MFD), *webkamera* (FV), *zoomobjektiv* (FV)
- e) **kompozita na pomezí prefixace a kompozice:** *antiaging* (M), *antispam* (CW), *antispyware* (CW), *autobacketing* (FV), *bikros* (B/MFD), *diskžokej* (B), *ekofarma* (G/HN), *eurosong* (MFD), *fitcentrum* (HN), *hypermarket* (B/HN), *interview* (G/MFD), *krimithriller* (MFD), *megabajt* (FV), *megastar* (B), *mikroblogování* (CW), *minibus*¹²² (HN), *minigolf* (B/HN), *mini-laptop* (CW), *pornošop* (G), *radiodispečink* (MFD), *sexshop* (M), *subprime (hypotéky)* (HN), *superbiky* (HN/MFD), *supermarket* (B/FV/HN/M/MFD), *superstar* (B/HN), *telebanking* (CW), *ultralight* (B/MFD), *ultrawide (zoom)* (FV), *ultrazoom* (FV/MFD), *videoart* (HN)

Formální adaptace anglických kompozit

- a) **složeniny původní (pravopisně neadaptované):** např. *airshow* (HN), *airsoft* (G), *background* (G), *backup* (CW), *businesswoman* (G), *cashback* (HN/MFD), *cash-flow* (CW), *crossover* (B), *cross-sell* (CW), *dancehall* (MFD), *dance-pop* (MFD), *dogfrisbee* (B), *drill-down* (CW), *drill-up* (CW), *dub-reggae* (MFD), *framework* (CW), *frontman* (B), *grindcore* (MFD), *hotmail* (HN), *hot-swap* (CW), *jazzman* (MFD), *kickbox* (MFD), *landscape* (CW), *notebook* (B/CW/FV/HN/M/MFD), *playmate* (B), *powerpop* (HN), *second-hand* (HN), *showman* (B), *smartphone* (CW), *software* (CW), *trackpoint* (CW), *twindoor*

¹²² původem z latiny

(B), *webdesign* (HN), *whirlpool* (B), *windsurfing* (G/MFD), *workshop* (FV/HN/M/MFD)

b) složeniny morfologicky adaptované s původním pravopisem:

- maskulina životná: např. *bodyguard* (B), *freestyler* (FV), *gentleman* (B), *hitmaker* (B), *outsider* (B/HN/MFD), *playboy* (HN), *senior consultant* (HN), *showman* (B), *sportsman* (G), *teenager* (M)
- maskulina neživotná: např. *airbag* (B), *babybox* (B), *comeback* (B), *handicap* (B/CW/M/MFD), *hatchback* (B), *jazzrock* (HN), *keyboard* (CW), *laptop* (B/FV/HN), *mainstream* (HN), *paintball* (G/MFD), *protestsong* (B), *rangefinder* (FV), *short track* (MFD), *skateboard* (B), *street art* (HN)
- feminina: např. *callgirl* (G), *hot-line* (CW), *love story* (M), *party girl* (G), *reality show* (G), *roadshow* (HN), *wonderbra* (M)
- neutra: *know-how* (CW/G/HN/MFD), *call-centrum* (CW/HN), *dub-reggae* (MFD), *fitcentrum* (HN), *fitness centrum* (B), *hobbycentrum* (M), *wellness centrum* (M).
- nejednoznačný rod: např. *interview* – m. nebo n. („*prohlásila dojatě v prvním interview*“ – MFD), *reality view* – f. podle kontextu „*pokročilá navigace jízdními pruhy, někdy také označovaná reality view*“ – CW nebo n. dle významu „*realistické zobrazení dálničních křížení a výjezdů*“

c) složeniny adaptované pravopisně i morfologicky: např. *bekhend* (MFD), *byznysmen* (HN(MFD)), *centrkurt* (MFD), *čipset* (CW), *deblkánoe* (MFD), *diskžokej* (B), *forhend* (MFD), *fotbal* (B/HN/MFD), *kokpit* (B), *mečbol* (HN/MFD), *ofsajd* (HN), *popkorn* (MFD), *rekordman* (B/HN/MFD), *šoubyznys* (HN), *vikend* (B/HN/M/MFD)

d) hybridní kompozita:

- starší výpůjčka¹²³ – morfologicky adaptovaný anglicismus: např. *aquaplaning* (B), *autoleasing* (HN), *kinohit* (HN)

¹²³ komponenty původem z latiny nebo řečtiny

- starší výpůjčka – nesklonný anglicismus s původním pravopisem: např. *krimithriller* (MFD), *technoparty* (MFD)
- starší výpůjčka – ortograficky adaptovaný anglicismus: např. *aeroklub* (MFD), *autokempink* (B), *radiodispečink* (MFD)
- ortograficky neadaptovaný anglicismus – anglicismus adaptovaný ortograficky i morfologicky: např. *beach volejbal* (MFD), *fitness klub* (M), *fitness trenér* (MFD), *flashkarta* (FV), *image tanky* (FV), *layout manažer* (CW), *showbyznys* (B/M/MFD), *striptýz* (B/M)
- anglicismus s původním pravopisem – starší výpůjčka: např. *cost index* (HN), *coververze* (G/HN), *fitcentrum* (HN), *hobbycentrum* (M), *wellness centrum* (G), *zoomobjektiv* (FV)

Výskyt anglicismů se zakončením na -ing/-ink

Do samostatné části jsme vyčlenili anglicismy se zakončením na -ing/-ink. Jedná se totiž o velmi produktivní způsob přejímání anglicismů v této formě. Níže excerptované anglicismy jsou toho důkazem. Výrazy jsme roztřídili do skupin podle stupně adaptace.

- a) **výrazy pravopisně a morfologicky adaptované**: *autokempink* (B), *dispečink* (B/MFD), *dresink* (B/M), *mitink* (HN/MFD), *radiodispečink* (MFD), *strečink* (M), *trénink* (B/CW/G/HN/M/MFD)
- b) **výrazy pravopisně a morfologicky adaptované se zachováním původního zakončení -ing**: *dabing* (B/MFD), *jachting* (MFD), *konferencing* (CW), *lobbing* (B/HN/MFD), *modeling* (B/HN), *spozoring* (HN)
- c) **výrazy morfologicky adaptované s původním pravopisem i anglickou výslovností a českou výslovností [ink]**: *aliasing* (FV), *billing* (CW), *briefing* (B), *body painting* (M), *bungee jumping* (G), *bungee running* (MFD), *casting* (B/HN/M), *cloud computing* (CW), *coming out*¹²⁴ (HN), *dithering* (CW), *flip-flopping* (HN), *hapenning* (HN), *(just-in-time) learning* (CW), *lifting* (M), *panning* (FV), *paging* (CW), *peeling* (G/M), *pharming* (CW), *phishing* (CW/HN), *rating* (HN), *screening* (M), *scuba diving* (G), *spinning* (M/MFD), *stalking* (MFD), *styling* (G), *surface computing* (CW), *teambuilding* (HN)

¹²⁴ přiřazení k mluvnickému rodu a dekl. typu umožňuje komponent „out“

- d) **výrazy morfologicky adaptované s možností dvojí výslovnosti:** *aquaplaning* (B), *e-learning* (CW), *holding* (HN/MFD), *jogging* (MFD), *reporting* (CW), *surfing* (M/MFD), *windsurfing* (G/MFD)
- e) **výrazy morfologicky adaptované s českou výslovností¹²⁵:** *alerting* (CW), *antiaging* (M), *auditing* (CW), *bowling* (B), *bracketing* (FV), *doping* (B/HN/M), *floating* (G), *marketing* (HN), *monitoring* (HN), *parking* (HN), *piercing* (HN), *rafting* (M), *roaming* (CW/HN/MFD), *smoking*¹²⁶ (G), *tuning* (B)
- f) **neadaptované adjektivní výrazy se zakončením na -ing:** *boarding* (*taška*) (G), *closing* (*párty*) (B), *cross-site-scripting* (*útok*) (CW), *marketing* (*manažer*)¹²⁷ (B), *opening* (*párty*) (B)
- g) **kompozita nebo sousloví, jejichž alespoň jedna část je s českou výslovností:** *autobracketing* (FV), *autoleasing* (HN), *data cleansing* (CW), *data mining* (CW), *data profiling* (CW), *defect tracking* (CW), *direct marketing* (CW), *focus tracking* (FV), *inbound marketing* (CW), *instant messaging* (CW), *internetbanking* (HN), *jet boating* (G), *load balancing* (CW), *outsourcing* (CW), *paragliding* (M), *parasailing* (MFD), *postprocessing* (FV), *sick building syndrome* (G)

3.3 Výskyt anglicismů s různou grafickou podobou v porovnání s korpusem SYN2006PUB

Výsledkem formální adaptace bývají grafické dublety přejatého slova, které po určitou dobu mohou fungovat vedle sebe, až se zpravidla jedna z nich ustálí. Prostřednictvím psaného korpusu SYN2006PUB budeme zjišťovat, která grafická podoba je frekventovanější. Zkoumaný materiál jsme zpřehlednili do 2 tabulek.

¹²⁵ českou výslovností je myšleno přizpůsobení se české výslovnosti hlásek (př. -oa- s čes. výsl. [ou], nikoli angl. výsl. [əu])

¹²⁶ < *smoking(-jacket)*, *doslova sako (ke kouření)* < *smoke*; *po jídle totiž bylo pánským členům společnosti dovoleno odložit frak a zakouřit si 'pouze' ve smokingu* (Český etymologický slovník, 2001)

¹²⁷ výraz *marketing* má platnost neadaptovaného adjektivního tvaru (x *marketingový manažer*)

První tabulka zahrnuje grafické varianty anglicismů tak, jak jsme je zachytili při zkoumání výchozího materiálu.

excerpovaný anglicismus (periodikum)	častější podoba dle výskytu v korpusu SYN2006PUB¹²⁸
all inclusiv (M)	all inclusive
all inclusive (B)	
bloger (MFD)	blogger
blogger (HN)	
bypas (MFD)	bypass
by-pass (B)	
bypass (MFD)	
byznysman (MFD)	<i>byznysmen</i>
byznysmen (B/HN/MFD)	
call centrum (CW)	<i>call centrum</i>
call-centrum (CW/HN)	
comics sg. (HN)	<i>komiks</i>
komiks (B/G/HN/MFD)	
deblkanoe (MFD)	<i>deblkanoe</i>
deblkánoe (MFD)	
email (HN/MFD)	e-mail
e-mail (B/CW/FV/HN/M)	
flashdisk (CW/FV)	<i>flash disk</i> (výskyt jen v pl. tvaru)
flash disk (CW/G)	
handicapovaný (B/MFD)	handicapovaný
hendikepovaný (B)	
happy end (B/MFD)	happy end
happyend (B)	
hip hop (G/HN)	hip hop
hiphop (HN)	
hip-hop (HN)	
horor (B/HN/MFD)	<i>horor</i>
horror (HN)	
joint venture (CW)	joint venture
joint-venture (CW)	
jazz band (MFD)	jazz band
jazzband (MFD)	
kickbox (MFD)	kickbox
kick-box (G)	
leader (B)	<i>lídr</i>
lídr (B/CW/HN/MFD)	
online (FV)	on-line
on-line (CW/G/HN/M/MFD)	

¹²⁸ Český národní korpus – SYN2006PUB. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2006. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>

open air (HN)	open air
open-air (M)	
party (G/M/MFD)	party
párty (B)	
popmusic (B/HN)	pop-music
pop-music (G/HN/M)	
rock-and-roll (HN)	rock'n'roll
rock'n'roll (MFD)	
second hand (G/HN)	second hand
second-hand (HN)	
secondhand (HN)	
set top box (CW)	set-top-box
set-top-box (B/HN)	
showbyznys (B/G/HN/M/MFD)	<i>showbyznys</i>
šoubyznys (HN)	
tee-pee (HN)	<i>týpí</i>
týpí (M)	
trailer (HN/MFD)	trailer
trajler (B)	

Tabulka zachycuje výrazy v různých grafických podobách, v jakých byly zjištěny ve výchozím materiálu. Celkem bylo zjištěno 27 variant – 24 z nich se vyskytovalo v dvojí grafické podobě (různém grafickém zápisu) a 3 z nich v podobě trojí.

Tabulka obsahuje 13 výrazů se spojovníkem. V Novém akademickém slovníku cizích slov (NASCS) a ve slovníku Nová slova v češtině 2 (NSvČ2) jsme ověřovali jejich grafickou podobu. V grafickém zápisu se shoduje se slovníky 5 výrazů: *by-pass*, *e-mail*, *on-line*, *pop-music* a *rock-and-roll*, zatímco 6 výrazů se liší: *call-centrum* (x call centrum, callcentrum – NSvČ2), *hip-hop* (x hip hop – NASCS), *joint-venture* (X joint venture – NASCS), *kick-box* (x kickbox – NASCS), *second-hand* (x second hand, secondhand – NASCS), *tee-pee* (x teepee – NASCS). Výrazy *set-top-box* a *open-air* slovníky nezachycují, tudíž nelze ověřit správnost jejich zápisu. Z tabulky je tedy patrné, že z kodifikovaných variant jsou v korpusu frekventovanější jen 3 výrazy se spojovníkem (*e-mail*, *on-line*, *pop-music*). U dalších 5 výrazů (*call centrum*, *hip hop*, *joint venture*, *kickbox*, *second hand*) je častější jejich kodifikovaná podoba. U 4 výrazů (*bypass*, *open air*, *rock'n'roll*, *týpí*) převažuje v korpusu jiná podoba. Shoda je u výrazu *set-top-box*.

Z celkových 27 výrazů v korpusu převažuje 9 výrazů graficky (zcela nebo částečně) adaptovaných (v tabulce označeny *kurzivou*) a 18 z nich má převahu v původní grafické podobě (vč. slovtvorně adaptovaného výrazu *handicapovaný*).

Z 27 anglicismů jsme odečtením 13 výrazů, u nichž jsme zjišťovali správnost užití spojovníku, získali 14 výrazů, u kterých jsme rovněž ověřovali, v jakých podobách je zachycují zmíněné slovníky. Zjistili jsme, že 10 z nich (*all inclusive, byznysmen, handicapovaný, happy end, horor, komiks, lídr, party, showbyznys, trailer*) uvádějí slovníky v podobách, v jakých převažují v korpusu. Slovníky neuvádějí 3 výrazy: *blogger, flash disk, jazz band*. V korpusu převažující podoba výrazu *deblkanoe* je chybná (x *deblkánoe* – slovníky výraz neuvádějí).

V druhé tabulce uvádíme excerpované anglicismy, jež mohou mít vedle sebe jinou grafickou podobu, kterou ověřujeme v korpusu, abychom zjistili, která grafická varianta je zde častější. V prvním sloupci je uveden excerpovaný anglicismus, ve sloupci druhém jeho jiná grafická podoba (nebo podoby), v jaké je zaznamenána v korpusu, a třetí sloupec znázorňuje anglicismus v takové podobě, v jaké se vyskytuje v korpusu častěji.

<i>excerpovaný anglicismus</i>	<i>jiná grafická podoba (podoby) vyskytující se v korpusu SYN2006PUB¹²⁹</i>	<i>častější podoba dle výskytu v korpusu</i>
autokempink (B)	autokemping, autocamping	<i>autokempink</i>
beach volejbal (MFD)	plážový volejbal, beach volleyball	<i>plážový volejbal</i>
bestseller (G)	bestseler	bestseller
bikros (B/MFD)	bicross	<i>bikros</i>
billboard (B/HN/MFD)	billbord, bilbord	billboard
blafovat (MFD)	blufovat, bluffovat	<i>blafovat</i>
bluesman (MFD)	bluesmen	bluesman
bodyguard (B/HN/MFD)	bodygard	bodyguard
boogie (HN)	bugy, booggie	boogie
briefing (B)	brífink, brífing	<i>brífink</i>
businesswoman (G)	byznysmenka	<i>byznysmenka</i>
cocktail párty (B)	koktejl party, koktejl párty	<i>koktejl party</i>
čipset (CW)	chipset	<i>čipset</i>
dabing (B/MFD)	dabink	<i>dabing</i>
doping (B/M/MFD)	dopink	doping
dresink (B/M)	dresing, dressing, dressink	<i>dresing</i>
dýdžej (MFD)	deejay	<i>dýdžej</i>
džínsy (B/G/HN)	jeansy	<i>džínsy</i>
džíp (HN)	jeep	<i>džíp</i>
džob (B)	job	<i>džob</i>
fair play (M/MFD)	fair-play, fairplay	fair play
fanklub (G/MFD)	fan klub, fanclub	<i>fanklub</i>
fast food (B/G/MFD)	fast-food, fastfood	fast food
fitness centrum (B)	fitness-/fitnesscentrum, fitness centrum	<i>fitness centrum</i>

¹²⁹ Český národní korpus – SYN2006PUB. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2006. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>

game (HN) – v tenise	gem	game
gentleman (B/G/MFD)	džentlmen	gentleman
handicap (B/CW/M/MFD)	hendikep	handicap
harddisk (FV)	hard disk	<i>harddisk</i>
hattrick (B/MFD)	hat trick, hattrick, hat-trick, hattrik	hattrick
chipsy (G)	čipsy	chipsy
chopper (B)	čopr	chopper
image (B/G/HN/MFD)	imidž	image
jachting (MFD)	jachtink	<i>jachting</i>
jazz (M)	džez	jazz
jazzman (B/MFD)	džezmen, jazzmen	jazzman
jogging (MFD)	joging	jogging
kartridž (MFD)	cartridge – sg. i pl. tvar	cartridge
kemp (B/HN/MFD)	camp	<i>kemp</i>
knokautovaný (B)	knockoutovaný	<i>knokautovaný</i>
know-how (CW/G/HN/MFD)	know how, knowhow, nouhau, nou hau	know-how
kokpit (B)	cockpit	<i>kokpit</i>
leader (B)	lídr	<i>lídr</i>
lídr (B/CW/HN/MFD)	leader	
lobbing (B/HN/MFD)	lobbying, lobing – téhož významu	<i>lobbing</i>
love story (M)	lovestory, love-story	love story
make-up (B/G/HN/M/MFD)	make up, mejkap	make-up
manažer (B/HN/MFD)	manager	<i>manažer</i>
marketing (HN/MFD)	marketink	marketing
mečbol (HN/MFD)	matchball	<i>mečbol</i>
mítink (HN/MFD)	meeting, míting	<i>mítink</i>
peeling (G/M)	peelink	peeling
playback (CW/HN)	plejбек	playback
playboy (HN)	plejboj	playboy
play-off (HN)	play off, playoff	play off
popcorn (G/HN)	popkorn	popcorn
ragby (HN/MFD)	rugby	<i>ragby</i>
reality show (G)	reality šou	reality show
rapper (B/G/HN)	raper	rapper
show (B/G/HN/MFD)	šou	show
showman (B)	šoumen	showman
singlkánoe (MFD)	singlkanoe, singl canoe, singl kánoe	<i>singlkanoe</i>
sitcom (HN/M)	sitkom	sitcom
skener (CW/FV/MFD)	scanner, scaner	<i>skener</i>
spíkr (B)	speaker	<i>spíkr</i>
sponzoring (HN)	sponzorink, sponsoring	<i>sponzoring</i>
steak (G/M)	stejk	steak
strečink (M)	strečing, stretching	<i>strečink</i>
tendr (MFD)	tender	<i>tendr</i>
tramp (B)	trempe	tramp
wellness (HN/M/MFD)	wellnes	wellness

Celkem je v tabulce uvedeno 69 výrazů, které se mohou vyskytovat v různé grafické podobě. Srovnáme-li excerpované výrazy z r. 2008 s výrazy vyskytujícími se v korpusu (z publicistických textů do r. 2004), zjistíme, že se jejich podoba zásadně neodlišuje. Spíše převládá shoda v jejich grafickém zápisu. Ze 69 výrazů této skutečnosti neodpovídá, tj. liší se v grafické podobě, 7 výrazů (v tabulce jsou zvýrazněny **tučně**). Pro srovnání je uvádíme ve dvojici excerpovaný výraz – korpusový výraz: *beach volejbal* – plážový volejbal, *briefing* – brífink, *cocktail party* – koktejl party, *dresink* – dresing, *kartridž* – cartridge, *play-off* – play off, *singlkanoe* – singlkanoe.

Z 69 uvedených anglicismů je částečně nebo zcela graficky adaptováno 33 výrazů (v tabulce označeny *kurzivou*) a u 36 je zachován původní pravopis.

3.4 Funkční uplatnění anglicismů

V této části práce se soustředíme na funkční užívání anglicismů. V kapitole 3 jsme uvedli, že prostřednictvím publicistiky se širší veřejnost seznamuje s cizími výrazy z různých oblastí. Oblast ekonomie, kultury, sportu či techniky má své funkční (a pro danou oblast typické) výrazy, stejně tak výrazy populární a módní, ovšem také zcela nefunkční výrazy.

Cílem našeho zkoumání tedy je:

- zhodnotit funkčnost anglicismů v publicistických textech
- zjišťovat ne/existenci českého ekvivalentu
- posoudit nevhodně užitá anglicismy (hledisko srozumitelnosti a nadužívání)

Na základě zkoumání výchozího materiálu jsme zjistili, že anglicismy se uplatňují zejména v těchto komunikačních oblastech: ekonomická, kulturní a sportovní. Dále v oblasti výpočetní techniky a informačních technologií, techniky, životního stylu apod. Anglicismy jsme zaznamenali i v oblasti zpravodajství, resp. ve zprávách z domova a ze světa.

Kritériem pro roztřídění anglicismů do níže uvedených oblastí byly rubriky periodik (např. MF Dnes – rubrika Ekonomika), v jakých se anglicismy vyskytly, a tematické zaměření periodik (např. Marianne – časopis zaměřený na životní styl).

Ekonomická oblast – obchod, finance, podnikání

Níže uvádíme příklady anglických výrazů, které se vyskytovaly v ekonomických rubrikách.¹³⁰

např. *benefit* (MFD), *bookmaker* (HN), *broker* (HN), *byznys* (HN/MFD), *byznysmen* (MFD), *cashback* (HN/MFD), *dealer* (HN), *developer* (MFD), *e-shop* (HN), *fairtrade* (HN), *fax* (HN/MFD), *holding* (HN/MFD), *hypermarket* (HN), *imprinter* (HN), *internetbanking* (HN), *leasingový* (MFD), *lídr* (HN/MFD), *lobby* (HN), *management* (HN/MFD), *manažer* (MFD), *marketing* (HN), *monitoring* (HN), *on-line obchod* (HN), *public relations* (HN), *rating* (HN), *roadshow* (HN), *sponsoring* (HN), *stoplistace* (MFD), *supermarket* (MFD), *teambuilding* (HN), *topmanažer* (HN), *workshop* (HN)

Kulturní oblast – hudba, film, televize, literatura, umění

Samostatné kulturní rubriky obsahují jen MF Dnes a Hospodářské noviny. Blesk, Glanc a Marianne samostatné kulturní rubriky nemají, ovšem obsahují články informující o kulturním dění.

např. *band* (MFD), *bestseller* (HN/M), *casting* (B/HN), *countryhit* (MFD), *dabing* (B), *dýdžej* (MFD), *evergreen* (HN), *frontman* (B/MFD), *funk* (HN), *hardcore* (MFD), *hip hop* (G/HN), *hitmaker* (HN), *jazz* (M), *jazzman* (B), *jazzrock* (HN), *komiks* (G/MFD), *magazín* (HN), *mainstream* (HN), *pop-music* (G/M), *powerpop* (HN), *punk* (MFD), *rapper* (HN), *reality show* (G), *remake* (MFD), *rocker* (B), *scatovat* (HN), *sitcom* (M), *sprejer* (HN), *street art* (HN), *šot* (HN), *talk show* (MFD), *thriller* (G/M), *trailer* (HN/MFD), *trajler* (B), *writer* (HN)

Sportovní oblast

Níže uvedené anglicismy jsou obsaženy v rubrice Sport, která je ve všech třech denících.¹³¹

např. *bek* (B/HN/MFD), *bekhend* (MFD), *biker* (B/MFD), *brejk* (B/HN), *centr* (HN/MFD), *debl* (HN), *derby* (MFD), *direkt* (MFD), *doping* (B/HN/MFD), *faul* (B), *forhend* (MFD), *forvard* (B), *game* (HN/MFD), *góľman* (B/HN/MFD), *hattrick* (B/MFD), *kouč* (B/HN/MFD), *mečbol* (HN/MFD), *mítink* (HN/MFD), *play-off* (HN), *ragby*

¹³⁰ ekonomické rubriky jsou obsaženy pouze v denících Mladá fronta Dnes a Hospodářské noviny

¹³¹ výrazy z oblasti sportu, obsažené v časopisech se zaměřením na životní styl, jsou chápány spíše jako volnočasové aktivity či druh zábavy, proto v této části nejsou uvedeny

(HN/MFD), *rekord* (B/MFD), *rekordman* (MFD), *ring* (MFD), *servis* (MFD), *set* (HN/MFD), *skif* (HN), *softball* (HN), *sprinter* (HN/MFD), *tie-break* (HN/MFD), *tip* (MFD), *trénink* (B/HN/MFD), *tým* (B/HN/MFD)

Výpočetní technika, informační a komunikační technologie, foto/videotechnika

Zde uvádíme anglicismy vyskytující se zejména v odborných časopisech ComputerWorld a Fotovideo, jež povahou spadají do této oblasti. V ostatních periodikách se výrazy typické pro tuto oblast vyskytují jen okrajově.

např. *backup* (CW), *blog* (FV), *cache* (CW), *čip* (B/FV/MFD), *čipset* (CW), *desktop* (CW), *displej* (B/FV/MFD), *e-mail* (B/CW/FV/HN), *enter* (FV), *firewall* (CW), *flash disk* (CW/FV/G), *harddisk* (FV), *hotmail* (HN), *chat* (B), *joystick* (CW/FV/MFD), *keyboard* (CW), *laptop* (B/FV), *level* (CW), *mailovat* (B), *modem* (CW), *notebook* (B/CW/FV/HN/M), *off-line* (CW), *on-line* (CW/G/HN/M), *phishing* (CW), *pixel* (FV), *plug-in* (CW), *rekordér* (FV), *roaming* (CW), *router* (B/CW), *server* (CW), *set-top-box* (B), *skener* (CW/FV), *slot* (FV/MFD), *smajlík* (B), *software* (CW/FV/HN), *surfování/surfovat*¹³² (G/HN), *touchpad* (CW), *upgrade* (CW), *web* (B/CW/FV), *webkamera* (FV), *webdesign* (HN), *webovky* (M), *zoom* (FV/MFD)

Životní styl – móda, kosmetika, stravování, vztahy

Tuto oblast reprezentují zejména časopisy Glanc a Marianne. Ostatní periodika spíše okrajově (ComputerWorld a Fotovideo vůbec).

např. *afterpárty* (B), *antiaging* (M), *babyboom* (HN), *biftek* (G), *blejzr* (G), *body painting* (M), *bowle* (G), *brunch* (G), *coming out* (HN), *designér/ka* (HN/M), *dresink* (M), *drink* (B/MFD), *džínsy* (G/HN), *džus* (M), *ekofarma* (G), *facelift* (M), *fast food* (G/MFD), *fitness* (G/M/MFD), *hair-stylistka* (G), *hamburger* (MFD), *high-care* (M), *chipsy* (G), *image* (G), *image maker* (M), *koktejl* (B/G/MFD), *koktejlky* (B), *lifting* (M), *make-up* (G), *megastar* (B), *modeling* (B/HN), *oufit* (G/HN), *outlet* (G/HN), *overall* (HN), *patchwork* (G), *peeling* (G/M), *popcorn* (G/HN), *push-up* (G/M), *second hand* (G), *sendvič* (M), *sex-appeal* (B), *showbyznys* (HN/M), *smoking* (G), *star* (B), *steak* (M), *styling* (G), *top modelka* (B), *trenčkot* (HN/M), *trendy* – adj. (G), *waterproof* (M), *water-resistant* (M), *wellness* (G/M/MFD), *wonderbra* (M), *workoholik* (B)

¹³² ve významu „užívat informačních služeb Internetu“ (Nová slova v češtině 1, 1998)

Volný čas, zábava, cestování

Příklady níže uvedené jsou čerpány z periodik Glanc, Marianne, Blesk a MF Dnes, jež volnočasovým aktivitám věnují prostor.

např. *all inclusive* (B), *autokempink* (B), *badminton* (M), *bowling* (B), *bungalov* (B/M), *fireshow* (MFD), *fitness klub* (M), *frisbee* (B/M), *golf* (B/M/MFD), *gril* (G), *in-line bruslař* (MFD), *karavan* (B/M), *kemp* (M), *kempovat* (B), *kick-box* (G), *kitesurfař* (G), *last minute* (MFD), *minigolf* (B), *nordic walking* (MFD), *paintball* (G/MFD), *paragliding* (M/MFD), *raft* (G/MFD), *rafting* (M), *(vodní) skútr* (MFD), *spinning* (M), *squash* (B/M), *strečink* (M), *surfing* (M), *tobogan* (B/M/MFD), *tramp* (B), *trekkingový* (M/MFD), *trénink* (G/M), *týpí* (M), *volejbal* (B/G/M), *whirlpool* (B), *windsurfing* (G)

Oblast zpravodajství

Uvedené anglické výrazy se vyskytovaly ve zprávách z domova a ze světa, tzn. pouze v denících.

např. *babybox* (B), *blafovat* (MFD), *blob* (B), *boom* (HN/M), *boss/ové* (MFD), *briefing* (B), *být in* (B/HN/MFD), *být out* (MFD), *byznys* (MFD), *comeback* (B/MFD), *coming out* (HN), *gólmán/i* (B/HN/MFD), *handicap*¹³³ (MFD), *happy end* (B/MFD), *image* (B/HN/MFD), *know-how* (HN/MFD), *lídr* (HN/MFD), *lobby* (HN/MFD), *made in* (B), *monitoring* (HN), *nonstop*¹³⁴ (MFD), *radar* (B), *rekordman* (MFD), *show* (B/HN/MFD), *spíkr* (B), *story* (HN), *summit* (MFD), *superman* (MFD), *superstar/s* (HN), *šokovat* (B), *talk show* (MFD), *tandem*¹³⁵ (HN/MFD), *tendr* (MFD)

Funkční užívání anglicismů

Všechny anglicismy uvedené výše lze bez bližšího zkoumání považovat za typické pro danou oblast. Ovšem abychom zjistili, zda jsou anglicismy v dané sféře funkční, je nutné nahlížet je zevrubněji, a sice posuzovat na základě kontextu, jakou roli v konkrétní výpovědi plní.

¹³³ v obecném významu „nevýhoda“, nikoli „tělesné postižení“, ani výraz z oblasti golfu

¹³⁴ adverbium

¹³⁵ ve významu „ve dvojici“

Český ekvivalent

U excerpovaných anglicismů jsme zjišťovali, zda pro ně v češtině existují vhodné ekvivalenty, či nikoli. Předmětem našeho zkoumání je posoudit, zda anglicismy užívané v publicistických textech nebylo vhodnější nahradit českým protějškem.

Anglický výraz lze nahradit jak jednoslovným ekvivalentem, tak víceslovným. Taková náhrada je možná za předpokladu, že je evidentní významová shoda.

Zde uvádíme případy, kdy lze jednoslovný anglicismus nahradit jednoslovným českým ekvivalentem, aniž by byl pozměněn smysl výpovědi:

Ve výpovědích „český *bek* změnil *triko*“ (rubrika Sport, B), „*byl jedním z nejlepších gólmanů*“ (rubrika Sport, MFD) či „*nechává vpředu opuštěného forvarda*“ (rubrika Sport, HN) se jedná u slov *bek*, *gólman* a *forvard* o výrazy sportovní publicistiky, přesto je možné nahradit je adekvátními ekvivalenty *obránce*, *brankář* a *útočník*. Ovšem většina sportovních výrazů přejatých z angličtiny si ponechává svou původní podobu, byť pro ně existuje český ekvivalent; obd. *servis* = podání (v tenise), *set* = sada (v tenise) či *gól* = branka. Důvodem užití českých ekvivalentů je v takovém případě snaha vyhnout se opakování určitého slova. Anglicismy tak plní funkci synonym.

Případů, kdy čeština nemá pro anglické výrazy vhodné české ekvivalenty, jsme zaznamenali spoustu. Nejčastěji jde o termíny z oblasti hudby, výpočetní techniky, sportu apod. Jejich užití v textu je proto funkční.

- oblast hudby: např. *beatnik*, *boogie*, *dancehall*, *death metal*, *funk*, *hardcore*, *hip hop*, *powerpop*, *punk*, *sample* pl.
- oblast výpočetní techniky: např. *antispymware*, *cluster*, *cookies*, *firewall*, *hash*, *modem*, *router*, *skener*, *software*, *widget*
- oblast sportu: např. *bekhend*, *derby*, *fiftýn*, *forhend*, *grandslam*, *hattrick*, *mečbol*, *return*, *tie-break*

Jednoslovný anglicismus vs. jednoslovný český ekvivalent

Nahrazování anglického výrazu českým ekvivalentem má i svá úskalí. Problém spočívá v záměrné preferenci anglického výrazu před českým protějškem.

U dnes již běžného výrazu *kemp* příznak cizosti nepocítíme (i vlivem grafické adaptace). Český protějšek „tábor/tábořiště“ tak ustupuje do pozadí. Ve spojení „*správce kempu*“ (B) by bylo užití českého „tábor“ ještě možné, ale v kontextu „*260 míst ve čtyřhvězdičkovém kempu*“ (HN) nikoli (takovou výpověď by bylo možné chápat jako

ironickou). Obdobně je tomu u výrazu *zip*, který je možné nahradit českým, ovšem dnes již zastarávajícím, výrazem „zdrhovadlo“: „*kalhotky mají uprostřed zip*“ (G). Do pozadí ustupuje i české slovo „sázenka“ na úkor anglického *tiket*: „*tiket s dvaadvaceti totožnými tipy*“ (HN) – v tomto případě by vzhledem k existenci dalšího anglicismu ve výpovědi (*tip*) bylo vhodnější použít český protějšek.

Jiné případy, kdy je preferován anglicismus: Výraz *party* má sice český ekvivalent „večírek/dýchánek“, ovšem záměrně se více užívá anglická podoba – „*neformální party*“ (M) či „*hudební party*“ (MFD), protože jde většinou o společenskou akci, resp. „společenský večírek“, jak *party* definuje Nový akademický slovník cizích slov. Výrazem „dýchánek“ by bylo možné anglickou *party* nahradit patrně jen v prvním případě (neformální dýchánek).

V hudební oblasti jsme zaregistrovali výraz *mix* v kontextu „*mix letní hudby*“ (MFD), pro něhož máme v češtině ekvivalent „směs“. Anglický *mix* zde lze chápat jako dýdžejovský slang. Pro hudební výraz *playback* sice máme zjednodušený ekvivalent „přehrávka“, ovšem ten nevystihuje skutečný význam = zvuk z předem pořízeného záznamu doprovázející aktuální obraz nebo živé vystoupení umělce (Český etymologický slovník). V kontextu „*premiéru si Chinaski odbyli v TV Prima na playback*“ (HN) je užití anglicismu funkční, protože v češtině pro něj existuje jen dlouhý opis. Naproti tomu v kontextu „*playback hudby během čekání* (u telefonování)“ (CW) má *playback* spíše význam „reprodukce“ – zde tedy nevhodně užito. V hudbě se preferuje i výraz *lídr/leader* před českým protějškem pejorativního charakteru „vůdce“: „*kapela Coldplay s lídrem*...“ (HN) či „*manželka leadera Olympicu*“ (B) – v obou případech by bylo možné nahradit anglicismus adekvátním slovním spojením „vůdčí osobnost“, což ale naráží na problém víceslovného pojmenování.

Výraz *level* v kontextu „*pokoření dalšího levelu oblíbené hry*“ (CW) je rovněž funkční, ačkoli máme v češtině adekvátní protějšek „úroveň“. Stejně tak výraz *link* v kontextu „*e-mailová zpráva obsahuje link na NetFAX server*“ (CW), pro něhož existuje v češtině ekvivalent „odkaz“. V IT oblasti však tyto výrazy není nutné vnímat jako příznakové.

Anglické podoby se upřednostňují např. i u výrazů: *sprej* x rozprašovač, *supermarket* x velkoprodejna – jde o výrazy běžně užívané, ale i u výrazů: *on-line* x zapojený (připojený k síti), *pixel* x bod, *remake* x slang. předělávka či novější *stalking* x pronásledování/obtěžování.

Uvádíme i příklady, kdy bylo vhodnější užít v textu český ekvivalent: např. „*podzemní parkingy v centru*“ (HN) – náhrada výrazem „parkoviště“; „*potřeboval by kampani vtisknout vlastní story*“ (HN) – vhodnější užít adekvátní „příběh“; „*taser bude česká policie používat čím dál častěji*“ (MFD) – náhrada ekvivalentem řeckého původu „paralyzér“; „*technické zázemí pro resellery Intel*“ (CW) – protějškem je výpůjčka z latiny „distributoři“

Jednoslovný anglicismus vs. dvouslovný český ekvivalent

Zde uvádíme příklady, kdy byl užít jednoslovný anglicismus (vč. kompozit chápaných jako jedno slovo) namísto českého dvouslovného pojmenování. Některé výrazy by bylo vhodnější nahradit, aby byl čtenáři objasněn obsah výpovědi. Některé však považujeme za zdomácnělé či běžně užívané, v takovém případě je ponechání anglicismu funkční. Preferování anglického výrazu chápeme jako nutnost zestručnění textu.

např. *bar* x noční podnik: „*pracovala v baru*“ (MFD) – lze nahradit; *briefing* x informační schůzka: „*před odletem se sejde celá posádka na tzv. briefing*“ (B) – lze nahradit; *buffer* x vyrovnávací paměť: „*jsou vybaveny proti přetečení bufferu*“ (CW) – lze nahradit, ale v IT oblasti není nutné; *copyright* x autorské právo: „*začaly se prodávat jeho pohledy s copyrightem*“ (HN) – lze nahradit, ale dnes již běžně užívané; *drink* x alkoholický nápoj: „*drinky se podávají až do rána*“ (B) – lze nahradit, ale nemusí se týkat pouze alkoholických nápojů, i když to lze předpokládat vzhledem k výpovědi; *e-mail* x elektronická pošta: „*upozorní vás na nabídku e-mailem*“ – lze nahradit; *faul* x nedovolený zákrok: „*král faulů i vytrvalosti*“ (MFD) – již zdomácnělé, proto se nenahrazuje; *gambler* x hazardní hráč: „*gamblerům budou lékaři moci více pomáhat*“ (MFD) – lze nahradit; *gang* x zločinecká tlupa: „*od gangu za to dostal pouhých pět tisíc korun*“ (zpravodajská rubrika, MFD) – není vhodné nahradit, zde může působit příznakově; *handicap* x tělesné postižení: „*i přes svůj handicap se dokáže radovat*“ (B) – lze nahradit; *headhunter* x lovec hlav: „*upozorňuje headhunter ze společnosti...*“ (M) – není vhodné nahrazovat, jde o termín z prostředí personálních agentur; *popcorn* x pražená kukuřice: „*kam s knihami, s céděčky, s popcornem?*“ (G) – lze nahradit, ale dnes běžně užívané; *showroom* x předváděcí místnost: „*proto existují showroomy, kde vidíte všechno už postavené a zařízené*“ (M) – není nutné nahradit, zde vyplývá z výpovědi; *tobogan* x točitá skluzavka: „*přírodní nádrž s toboganem*“ (M) – lze nahradit, ale běžně užívané; *ultralight* x ultralehké letadlo: „*největší výrobce ultralightů*“ (MFD) – lze nahradit; *whirlpool* x vířivá

koupel/lázeň, též vířivka: „*plavecký bazén, whirlpool nebo bazén pro potápění*“ – zde nelze jednoznačně nahradit, vhodnější by bylo použít např. spojení „vířivý bazén“

Jednoslovný anglicismus vs. víceslovný český ekvivalent či vyjádření opisem

V periodikách jsme zaznamenali užití jednoslovných anglických výrazů namísto víceslovných pojmenování. V mnoha případech je preferování anglického tvaru pochopitelné. Zvláště u těch výrazů, které musí čeština dlouze opisovat. Níže uvádíme příklady výpovědí, v nichž je jednoslovný anglicismus funkční. Důvodem jejich užití bývá úspornost vyjádření.

např. „*s dalšími více než 700 bikery*“ (B) = cyklisté na horském kole; „*musíte mít stejně jako začínající modelky book se svými fotkami*“ (G) = kniha fotografií, kterými se modelka prezentuje; „*bookmakeři spíš věří, že ano*“ (B) = osoby přijímající sázky; „*zapomeňte na vrásky a na facelift*“ (M) = chirurgické vyhlazení vrásek na obličeji; „*ceník imagemakerů záleží na jejich zkušenostech*“ (M) = odborníci na vytváření image; „*mezi tlačítka zde najdete miniaturní joystick*“ (CW) = pákový ovladač; „*pro uložení fotografické techniky a laptopu*“ (FV) = přenosný počítač ve tvaru kufříku; „*do lifestyleového časopisu o tom nepište*“ (M) – lifestyleový lze přeložit jako „životněstylový“ a znamená „vztahující se k životnímu stylu“; „*poslanec si pořídil nový notebook*“ (MFD) = (velmi) malý přenosný počítač; „*remix má na svědomí...dýdžej*“ (MFD) = znovu upravená skladba; „*nechtěl zápas skrečovat*“ (HN) = vzdát zápas bez boje; „*obloha je prakticky neustále zakrytá smogem*“ (HN) = směs mlhy a kouřových zplodin; „*sprint mužů na 100 metrů*“ (HN) = běh na krátké trati; „*podepsal nevýhodný tendr na rušičky*“ (MFD) = veřejné nabídkové řízení; „*workflow pro správu timesheetů*“ (CW) = pracovní výkazy členů týmu; „*filmový trailer ke snímku*“ (MFD) = upoutávka na film

Dvouslovný anglicismus – kompozita či slovní spojení vs. dvouslovný český ekvivalent

Níže jsou uvedeny příklady anglických výrazů, které sice mají v češtině adekvátní protějšky, ale zachování původní podoby je v uvedených výpovědích funkční.

např. *dial plan* x vytáček plán „*dobré možnosti nabízí dial plan*“ (CW) – zde užitý anglicismus chápán jako odborný termín; *fast food* x rychlé občerstvení „*potraviny typu fast food*“ (B) – zde anglicismus funkční vzhledem k větné stavbě výpovědi; *hot-line* x horká linka „*široká uživatelská podpora (hot-line, uživatelský web...)*“ (CW) – zde

odborný termín z oblasti IT; *ping-pong* x stolní tenis „*bohaté sportovní vyžití - ping-pong, badminton...*“ (M) – adekvátní synonymum, výraz „stolní tenis“ je užíván spíše ve sportovní publicistice, kde je považován za neutrální pojmenování; *play-off* x rozhodující utkání „*dalších jedenáct zápasu v play-off*“ (HN) – jedná se o termín z oblasti sportu, navíc užíváno z důvodu úspornosti textu; *short track* x krátká dráha „*reprezentantka v short tracku*“ (MFD) – zde vhodně užito, neboť jde rovněž o termín ze sportovní publicistiky (v textu ve smyslu disciplína v in-line bruslení)

Oproti tomu zde jsou příklady anglicismů, které by bylo vhodnější nahradit českými ekvivalenty zejména vzhledem k srozumitelnosti výpovědi.

např. *art director* x umělecký/výtvarný vedoucí/ředitel „*odpověděl náš art director*“ (M) – anglicismus ponechán patrně ve snaze upozornit na význačnost profesního zařazení osoby pracující pro daný časopis; *ice tea* x ledový čaj „*dokonalý ice tea*“ (G) – preference anglicismu dokládá autorovu snahu o atraktivnost textu, přestože existuje adekvátní český ekvivalent; *sales agent* x obchodní zástupce „*nákupčí z řad sales agentů*“ (HN) – jde sice o výraz z oblasti obchodu, navíc s jedním komponentem (agent – z lat.) obecně známým, ovšem český protějšek je vhodnější především z důvodu významové jednoznačnosti

Nevhodné užívání anglicismů

Na základě zkoumání jsme zjistili, že někteří autoři článků použili v textu anglický výraz zcela nevhodně. Důvodem mohla být snaha působit moderně, často na úkor srozumitelnosti textu. V následujících případech poukážeme na nefunkčně užitě anglicismy.

– výrazy nevhodně užitě z důvodu existence adekvátního protějšku:

např. „*pohádal se se spartánskými fans*“ (rubrika Sport, B) – náhrada výrazem „fanoušci“ (záměrem autora byla buď tzv. ekonomizace vyjádření, nebo snaha působit moderně); „*americký skok, jak svůj jump nazval*“ (zpravodajská rubrika, HN) – náhrada výrazem „skok“ (autor se chtěl vyhnout opakování, ovšem zde působí anglicismus nevhodně); „*pro připojení vhodného keyboardu*“ (CW) – náhrada výrazem „klávesnice“; „*kráčet jako dokonalá lady*“ (M) – náhrada výrazem „dáma“ (je možné, že záměrem autorky bylo vystihnout jistou vznešenost ve stylu oblékání); „*Demi Moore v military akčňáku*“ (G) – náhrada výrazem „vojenský“ či

„armádní“ (zde ve smyslu akční film z vojenského prostředí); „songy Boba Dylana či Nirvany“ (rubrika Kultura, HN) – náhrada výrazem „písň“ (zde je evidentní snaha autora o modernost); „poslední rok milénia znamená pro Stellu jeden velký sukces“ (G) – náhrada výrazem „úspěch“ (autorka sice užila graficky adaptovanou podobu od pův. „success“, ovšem existuje český protějšek, patrně snaha ozvláštnit text); spojení „best žehlička“ (M) lze sice pokládat za atraktivní ozvláštnění oproti českému ekvivalentu „nejlepší“, přesto jej považujeme za nevhodně užití; stejně tak výraz *fresh* v kontextu „dokážou navodit tu správnou fresh atmosféru“ (G) – náhrada výrazem „svěží“ (záměrem patrně zatraktivnit text); za zbytečný lze pokládat i výraz *nonstop* užitý v kontextech „predikce počítá s nonstop činností“ (CW) a „Olympiáda v televizi: 16 dní nonstop“ (rubrika Sport, HN), kde by bylo vhodnější užit české protějšky „nepřetržitý“ a „nepřetržitě“ (v druhém případě jde o titulky, tudíž chtěl jeho autor zřejmě „ušetřit“ 4 znaky nebo titulky zatraktivnit); výraz *sportsman* užitý v kontextu „ve skutečnosti je také slušný sportsman“ (G) je zcela zbytečný z důvodu existence adekvátního protějšku „sportovec“

– **užívání tzv. módních slov:**

např. módní výraz *comeback* v kontextu „absolvovala úspěšný comeback“ (rubrika Společnost, B) považujeme za zbytečný, má český ekvivalent „návrat“ – při jeho užití by se hodila jiná formulace: „zažila úspěšný návrat“ nebo zjednodušit na „vrátila se“, ovšem je zde patrná autorova snaha působit „světově“ (koneckonců píše o celebritě, nikoli o „obyčejném“ člověku); velmi rozšířeným je výraz *superstar*, který pronikl i do sportovní publicistiky „hořký konec slavné hokejové superstar“ (rubrika Sport, B) či zpravodajské oblasti „superstar současné architektury“ (zprav. rubrika, HN) – čeština však má protějšky „hvězda“ či „umělec“ (autoři v obou případech využili anglicismus pro zatraktivnění textu) – pochybení spatřujeme v případě užití módního výrazu ve zpravodajské oblasti, protože zde by měly být užívány výrazy neutrální, v tomto případě bez příznaku cizosti; k této skupině lze přiřadit i mezi novináři oblíbené vazby *být in* (tj. v módě) a *být out* (tj. nemoderní) v kontextech: „přehled znalostí, které jsou ve světě IT manažerů právě ,in‘ a ,out“ (CW), „,in‘ je dnes nejen rozměrová a tvarová rozmanitost“ (FV), „touha být ,in“ (zprav. rubrika, HN) či „email používá v čínských městech každý, kdo je ,in“ (zprav. rubrika, MFD), „už jeho pohled

prozradí, že tahle řeč je „out“ (rubrika Publicistika, MFD) – užití „in“ a „out“ pomáhá sice zestručnění textu, ovšem často na úkor porozumění (funkční je umístění slov do uvozovek, čímž autoři upozorňují na jejich cizí původ); podobně oblíbeným módním slovem je výraz *cool*: „*nic není tak cool jako vlastnoručně vypěstované rajče*“ (M) a ve spojení „*cool mladík*“ (G) – užití českých ekvivalentů „úžasný“, „skvělý“ či „senzační“ lze pokládat za vhodnější, ale autorky zřejmě považují přejatý výraz za atraktivnější; v oblasti módy se hojně užívá i výrazů *outfit* a *outlet*: „*outfity se skládají z pánského a dámského saka*“ (rubrika Móda a byznys, HN) či „*tady vzniká obrovský outlet a vidina nakupování značkového zboží se slevou*“ (G) – autoři upřednostnili módní přejímky z důvodu úspornosti (první z výrazů znamená oblečení, resp. celkový vzhled člověka tvořený kombinací oblečení, bot a doplňků, druhý chápeme jako výprodej značkového oblečení a doplňků); dalším módním výrazem je *workshop* – ve spojení „*workshopy salsy*“ (M) jej pokládáme za zbytečný, neboť existuje adekvátní ekvivalent „kurzy“

– nadužívané anglicismy:

např. *boom* – „*stavební boom*“ (zprav. rubrika, HN), „*ropný boom*“ (zprav. rubrika, HN), „*energetický boom*“ (rubrika Trendy a analýzy, HN), „*boom bezsáčkových vysavačů*“ (M), „*trh blade serverů zažívá v posledních letech značný boom*“ (CW) – v češtině máme pro výraz *boom* několik ekvivalentů „rozmach, vzestup, vzrůst, rozvoj“ apod., ovšem přejaté slovo je daleko atraktivnější a jak dokládají uvedené výpovědi, lze jej užít v podstatě v jakékoli oblasti

boss – „*bývalý boss showbyznysu*“ (rubrika Společnost, B), „*prohlásil teplotický boss*“ (rubrika Sport, HN), „*skutečný boss si může dovolit i výstřelky*“ (rubrika Kariéra, HN), „*příběh nejmocnějšího českého fotbalového bossa*“ (rubrika Publicistika, MFD), „*bossové korejských automobilek*“ (Téma Dnes, MFD) – výraz *boss* má v češtině protějšky „šéf, předák, vůdce“; českým ekvivalentem „šéf“ lze anglicismus patrně nahradit u všech výpovědí, ale záměrem autorů mohlo být buď vyhnout se českému dvouslovnému pojmenování („přední činitel“ nebo „vůdčí osobnost“), nebo jen snaha „využít“ moci cizího slova, jakou slovo *boss* může evokovat; užívá se v různých oblastech, jak dokazují zmíněné výpovědi

byznys – „*v byznysu to bylo obráceně*“ (rubrika Sport, B), „*geniální byznys za pár kaček*“ (M), „*spojení fotbal a byznys platí za všech okolností*“ (Podniky a trhy, HN),

„*ocelářský byznys*“ (rubrika Ekonomika, MFD), „*lyžařský byznys*“ (Ekonomika, MFD) – čeština má pro výraz *byznys* ekvivalent ve slovním spojení „obchodní činnost“, příp. „úspěšné obchodní podnikání“, zkrácené „obchod“ není tak výstižné, opět je patrné pronikání do různých oblastí; velmi nadužívané, zejm. v oblasti podnikání

know-how – „*udržovat ve firmě know-how*“ (CW), „*české know-how na výrobu náplastí*“ (zprav. rubrika, HN), „*za pomoci italského know-how i kapitálu*“ (G), „*všechny výpravy zbrojí, hlídají své know-how*“ (Sport, MFD), „*znají ‚systém‘, tedy know-how firmy*“ (zprav. rubrika, MFD) – nadužívané pro všeobecnou známost významu slova = pravidla a postup při vykonávání nějaké činnosti (Nová slova v češtině 1), zjednodušeně „vědět, jak na to“

lídr – „*lídr skupiny*“ (Společnost, B), „*britský opoziční lídr*“ (zprav. rubrika, HN), „*kapela Coldplay s lídrem*“ (rubrika Showbiz, HN), „*jel ve žlutém trikotu lídra slavného závodu*“ (Sport, HN), „*lídrem na trhu*“ (rubrika Moje peníze, HN), „*lídr socialistů*“ (zprav. rubrika, MFD), „*dosavadní lídr se při výšlapu zcela ‚zavařil‘*“ (Sport, MFD), „*lídr formule 1*“ (Sport, HN), „*lídři G8 se obávají drahých potravin*“ (zprav. rubrika, HN), „*jeden z lídrů mezi komunikačními agenturami*“ (rubrika Podniky a trhy, HN), „*lídři světové ekonomiky*“ (Ekonomika, MFD) – výraz *lídr* proniká dle uvedených výpovědí do oblasti hudby, sportu, ekonomiky i politiky; nadužívané i z důvodu možnosti vystihnout jedním slovem „někoho, kdo vede něco, někoho nebo v něčem“

lobby/lobbying/lobbování/lobbovat – „*slovenská lobby nepřesvědčí Brusel*“ (Podniky a trhy, HN), „*nelegální příjmy z lobbyingu*“ (rubrika Politika, B), „*šéf lidovců si přivydělával i lobbyingem*“ (zprav. rubrika, MFD), „*známý je jako lobbista*“ (zprav. rubrika, HN), „*lobbista, využívající stranických kontaktů*“ (zprav. rubrika, HN), „*získával odměny při lobbování*“ (zprav. rubrika, HN), „*pilně jezdil do Prahy lobbovat*“ (zprav. rubrika, MFD), „*lobbovat mohou jen ti, kteří jsou toho intelektuálně schopni*“ (zprav. rubrika, HN) – výrazy *lobby/lobbying* apod. jsou nadužívané zejména ve zpravodajské oblasti (vlivem tehdy aktuálního dění – lobbování v politické sféře)

Do této skupiny lze řadit i výrazy *comeback, cool, handicap, image, management, nonstop, outsider, party, pop-music, sexy, show, showbyznys, superstar* apod., jež se v publicistických textech vyskytují stále častěji.

4 Závěr

V této bakalářské práci jsme zkoumali anglicismy vyskytující se v současných publicistických textech. Naším cílem bylo zjistit, v jakých podobách typologicky odlišná periodika z r. 2008 (Mladá fronta Dnes, Hospodářské noviny, Blesk, Marianne, Glanc, FotoVideo a ComputerWorld) zprostředkovávají anglické výrazy z různých sfér lidské komunikace.

Z provedené jazykové analýzy excerpovaného materiálu vyplývá, že u většiny adaptovaných anglicismů vzniká jejich nová podoba tak, že základem je výslovnost, které se přizpůsobí grafická podoba (viz s. 26). Dále bylo zjištěno, že s velkou převahou se vyskytovaly anglicismy v původní podobě, tj. graficky neadaptované, při relativním zachování anglické výslovnosti (viz s. 27). Největší zastoupení měla anglická substantiva. Z hlediska morfologické adaptace lze většinu anglických substantiv bez obtíží přiřadit k mluvnickému rodu, potažmo deklinačnímu typu – nejvíce excerpováno anglicismů rodu mužského neživotného deklinačního typu hrad (viz s. 29). Vzhledem k tomu, že čeština je jazyk flektivní, řada anglicismů se do české slovní zásoby začleňuje vlivem slovotvorných procesů, zejména sufixace (prefixace byla prokázána u sloves). Čeština hojně využívá i převzatých anglických zkratk zvláště ve funkci anteponovaného přívlastku (viz s. 37). Užívání zkratk v publicistických textech je všeobecně jev velmi častý (tzv. ekonomizace sdělení), ovšem v mnohých případech na úkor srozumitelnosti.

Výsledkem srovnání excerpovaných anglicismů s výrazy obsaženými v korpusu SYN2006PUB s cílem zjistit, jaká podoba je dle výskytu v korpusu častější, je, že převažují spíše graficky neadaptované podoby (viz s. 43 a s. 46).

Při zkoumání funkčního uplatnění anglicismů jsme zjistili následující: V publicistických textech převažuje funkční užívání anglicismů, a to zejména z důvodu neexistence adekvátního českého ekvivalentu (čeština většinu anglicismů interpretuje dlouhým opisem, což je pro publicistické texty nevyhovující z důvodu ekonomičnosti vyjádření). Dalším důvodem užívání anglicismů je snaha vyhnout se v textu opakování (anglicismy plnící funkci synonym – viz s. 50). Vzhledem k množství excerpovaného materiálu bylo zjištěno jen málo případů, kdy byly anglicismy v textech užity zcela nevhodně, a sice z důvodu existence adekvátního českého protějšku (viz s. 54). V některých případech jsme však zaznamenali zvýšený výskyt tzv. módních slov, které lze považovat v publicistických textech za nadbytečné (viz s. 55). Problém nadužívání

anglicismů je patrný zejména ve zpravodajských rubrikách deníků MF Dnes, Hospodářské noviny a Blesk (viz s. 56).

Na základě zkoumání výchozího materiálu jsme zjistili výskyt: 1) graficky adaptovaných anglicismů: Blesk 33 %, Mladá fronta Dnes 26 %, Hospodářské noviny 20 %, Marianne 24 %, Glanc 15 %, FotoVideo 14 %, ComputerWorld 4,5 %; 2) graficky částečně adaptovaných anglicismů: FotoVideo 8 %, Hospodářské noviny 7 %, Blesk 7 %, Glanc 6 %, Mladá fronta Dnes 5 %, ComputerWorld 4,5 %, Marianne 4 %; 3) graficky neadaptovaných anglicismů: ComputerWorld 91 %, Glanc 79 %, FotoVideo 78 %, Hospodářské noviny 73 %, Marianne 72 %, Mladá fronta Dnes 69 %, Blesk 60 %

Jednoznačně převažují graficky neadaptované podoby. Z celkových 1462 excerpovaných anglicismů je **graficky neadaptovaných anglicismů 73 %**, adaptovaných 21 % a částečně adaptovaných 6 %.

Naše zjištění, že pravopisně adaptované formy nemají tak vysoké zastoupení, nás vede k úsudku, že proces adaptace ještě není zcela ukončen. Může se tak zdát, že proces počestřování je v současné době trend spíše výjimečný. Užívání graficky neadaptovaných anglicismů je do jisté míry ovlivněno jazykovou kompetencí „nové“ generace, u níž je znalost anglického jazyka samozřejmostí.

Vzhledem k tomu, co bylo zmíněno a zjištěno výše, jsem osobně přesvědčena, že čeština se rozhodně nemusí obávat nadvlády angličtiny. Anglicismy české lexikum nijak neohrožují, vliv však mají nepopíratelný. Přejímání (nejen) anglicismů je totiž pro češtinu jedním ze zásadních způsobů obohacování slovní zásoby. Podstatné je, zda my uživatelé, potažmo publicisté, umíme anglicismy náležitě využívat a používat, tj. funkčně uplatňovat tak, aby byly v dané oblasti srozumitelné a účelové, nikoli užit z důvodu, že „anglicismy jsou in“.

Na závěr uvádím názor Karla Olivy (ředitele ÚJČ) na přejímání anglicismů: *„Obecně já si myslím, že není problém, že si půjčujeme anglická nebo jiná slova pro jednotlivé věci, termíny, činnosti. Problém by byl, kdybychom začali ztrácet češtinu v té její gramatické stavbě. Ale to, že si vypůjčíme pár slov z nějakého cizího jazyka, to si myslím, že češtinu nijak neohrožuje.“*¹³⁶

¹³⁶ Rentgen o anglicismech v češtině [online] 16. 7. 2009 [cit. 2010-06-12] Dostupný z: <http://www.rozhlas.cz/radiowave/rentgen/_zprava/606962>

5 Seznam použité literatury

Knížní a časopisecké studie, novinové články, lingvistické slovníky a příruční literatura:

- BOZDĚCHOVÁ, I. Vliv angličtiny na češtinu. In DANEŠ, F. et al. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. 1. vyd. Praha: Academia, 1997, s. 271-279. ISBN 80-200-0617-6.
- FILIPEC, J. et al. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. 3. opravené vyd. Praha: Academia, 2003. ISBN 978-80-200-1080-3.
- GREPL, M. et al. *Příruční mluvnice češtiny*. 2. opravené vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. ISBN 80-7106-134-4.
- HUGO, Jan et al. *Slovník nespisovné češtiny*. 2. rozšířené vyd. Praha: Maxdorf s. r. o., 2006. ISBN 80-7345-098-4.
- JÍLEK, V. *Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty*. 1. vyd. Olomouc: UP v Olomouci, 2005. ISBN 80-244-1246-2.
- JÍLEK, V. *Psaná publicistická sdělení v kontextu teorie komunikace*. Olomouc: UP v Olomouci, 2004.
- KRAUS, J. et al. *Nový akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha: Academia, 2005. ISBN 978-80-200-1415-3.
- MARTINCOVÁ, O. et al. *Nová slova v češtině 1. Slovník neologizmů*. 1. vyd. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0640-0.
- MARTINCOVÁ, O. et al. *Nová slova v češtině 2. Slovník neologizmů*. 1. vyd. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1168-4.
- NEKULA, M. Anglicismy v češtině. In VIERICK, W. – VIERICK, K. – RAMISCH, H.: *Encyklopedický atlas anglického jazyka*. Přel. M. Nekula – A. Malá. 1. vyd. Praha: NLN, 2005. ISBN 80-7106-569-2
- PETR, J. et al. *Mluvnice češtiny 2. Tvarosloví*. 1. vyd. Praha: Academia, 1986. 21-114-86
- Potřebuje čeština zákon proti cizím slovům? (rozhovor s pracovníky ÚJČ a názory čtenářů)/bez autora. *Právo*, 14. 2. 2001, s. 3.
- REJZEK, J. *Český etymologický slovník*. 1. vyd. Voznice: Leda, 2001. ISBN 80-85927-85-3

REJZEK, J. K formální adaptaci anglicismů. *Naše řeč*. 1993, roč. 76, č. 1, s. 26-30.

ŘEŠETKA, M. et al. *Anglicko-český a česko-anglický slovník*. 2. vyd. Olomouc: FIN Publishing, 1998. ISBN 80-86002-39-X

Slovník cizích slov. 1.vyd. Praha: Ottovo nakladatelství, 2000. ISBN 80-7181-376-1.

SVITÁK, J. et al. *Cizí slova v češtině. Význam nejběžněji užívaných slov*. 1. vyd. Praha: BMSS-START, 2000. ISBN 80-86140-12-1

SVOBODOVÁ, D. Anglicismy přejímané do češtiny v původní plurálové formě. *Naše řeč*. 2000, roč. 83, č. 1, s. 55.

SVOBODOVÁ, D. Anglická a hybridní kompozita v současné češtině a jejich adaptace. *Naše řeč*. 1999, roč. 82, č. 3, s. 122-126.

SVOBODOVÁ, D. Anglické výrazy v českém publicistickém stylu. *Naše řeč*. 1996, roč. 79, č. 2, s. 99-102.

SVOZILOVÁ, N. *Jak dnes píšeme/mluvíme a jak hřešíme proti dobré češtině*. 1. vyd. Praha: H&H, 2003. ISBN 80-86022-64-1.

Elektronické zdroje:

Český národní korpus – SYN2006PUB. Ústav Českého národního korpusu FF UK, Praha 2006. Dostupný z WWW: <<http://www.korpus.cz>>

Deník Blesk noviny [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z: <<http://www.denik-blesek.info/>>

<http://cs.wikipedia.org/>

<http://freebit.cz/it-slovník/> [online] [cit. 2010-04-01]

<http://ucnk.ff.cuni.cz/syn2006pub.php> [online] [cit. 2010-03-21]

<http://www.proofreading.cz/lobbovat-nebo-lobovat> [online] [cit. 2010-03-27]

<http://www.slovník.cz>

<http://www.zbrane-airsoft.cz/> [online] [cit. 2010-04-01]

<http://www.zkratky.cz>

KADLECOVÁ, K. *Hustě vymazlená storka*. [online] [cit. 2010-06-25] Dostupný z:
<http://www.streetwork.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=1401>

Magaziny.cz - odkaz na Glanc [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z:
<<http://glanc.magaziny.cz/>>

Periodik - odkaz na ComputerWorld [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z:
<<http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=1000>>

Periodik - odkaz na FotoVideo [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z:
<<http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?form=search&q=fotovideo>>

Periodik - odkaz na Hospodářské noviny [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z:
<<http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=100743>>

Periodik - odkaz na Marianne [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z:
<<http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?form=search&q=marianne>>

Periodik - odkaz na MF Dnes [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z:
<<http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=1650>>

Příruční slovník a databáze lexikálního archivu. Dostupný z:
<<http://bara.ujc.cas.cz/psjc/>>

Rentgen o anglicismech v češtině [online] 16. 7. 2009 [cit. 2010-06-12] Dostupný z:
<http://www.rozhlas.cz/radiowave/rentgen/_zprava/606962>

ZAPLETALOVÁ, G. *Globální problémy. Mezinárodní konference o globalizaci, Ostrava 2003, referáty* [online] [cit. 2010-03-20] Dostupný z:
<<http://www.darius.cz/globe/glob44.html>>

Výchozí materiál:

Blesk (červenec 2008)

ComputerWorld 2008, č. 11 - 14

FotoVideo 2008, č. 5 - 7

Glanc 2008, č. 10 - 13

Hospodářské noviny (červenec 2008)

Marianne 2008, č. 5 - 7

Mladá fronta Dnes (červenec 2008)

6 Příloha 1 – anglicismy dosud nezaznamenané lingvistickými slovníky

Celkem jsme zjistili 151 anglických výrazů, které dosud nejsou zaznamenané těmito lingvistickými slovníky: Český etymologický slovník, Nová slova v češtině 1, Nová slova v češtině 2, Nový akademický slovník cizích slov a Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost.

Nejvíce takových anglicismů se vyskytuje v oblasti výpočetní techniky (55 %). Toto zjištění prokazuje, že většina anglicismů má původ v odborné oblasti, a proto je lze v dané oblasti považovat za termíny.

anglicismus	periodikum	oblast¹³⁷
acid house	MFD	kultura
airshow	HN	ekonomika
airsoft	G	ŽS
alerting	CW	IT
aliasing	FV	foto-video
antiaging	M	ŽS
antispam	CW	IT
antispware	CW	IT
aquaplaning	B	auto-moto
art director	M	ŽS
autobracketing	FV	IT
babybox	B	PUB
back-end	CW	IT
battery pack	FV	foto-video
beaty pl.	HN	kultura
billing	CW	IT
black issue	HN	móda
blade server	CW	IT
blob	HN	PUB
blockers	G	ŽS
blog	B/HN	PUB
bluetooth	MFD	PUB
book	G	ŽS
boost	CW	IT
boot camp	G	ŽS

¹³⁷ IT = výpočetní technika a technologie, PUB = publicistika (zejm. oblast zpravodajství), VČ = volný čas, ŽS = životní styl

bracketing	FV	foto-video
break coreový	MFD	kultura
bridge	FV	foto-video
brownfields	MFD	PUB
brunch	G	ŽS
buck	CW	IT
buffer	CW	IT
buldy pl.	CW	IT
bushman	G	ŽS
business angels	HN	ekonomika
business case	CW	IT
business intelligence	CW	IT
cashback	MFD	ekonomika
cinch	CW	IT
cloud computing	CW	IT
cluster	CW	IT
coffee shop	HN/MFD	ekonomika
cost index	HN	ekonomika
cottage	M	ŽS
cross-site-scripting	CW	IT
cuty pl.	MFD	kultura
čipset	CW	IT
dance	MFD	kultura
dancehall	MFD	kultura
dashboard	CW	IT
data cleansing	CW	IT
data mining	CW	IT
data profiling	CW	IT
data-warehouse-appliances	CW	IT
defect tracking	CW	IT
desktop replacement	CW	IT
dial plan	CW	IT
direct marketing	CW	IT
dithering	CW	IT
dogfrisbee	B	VČ
drag & drop	CW	IT
drill-down	CW	IT
drill-up	CW	IT
dub-reggae	MFD	kultura
elektroclashový	HN	kultura
eurosong	MFD	kultura
exploit	CW	IT
fairtrade	HN	ekonomika

flashdisk	CW	IT
flashkarta	FV	foto-video
focus tracking	FV	foto-video
fourcross	B/MFD	sport
framework	CW	IT
frisbee	B/M	VČ
full frame	FV	foto-video
green IT	CW	IT
grindcore	MFD	kultura
hair-stylistka	G	ŽS
hard skills	CW	IT
hardcore	MFD	kultura
hash	CW	IT
hotmail	HN	PUB
inbound marketing	CW	IT
instant messaging	CW	IT
IP-on-the-fly	CW	IT
just-in-time learning	CW	IT
kiteboardingový	MFD	VČ
layout manažer	CW	IT
line-interaktivní	CW	IT
load balancing	CW	IT
looseři	HN	kultura
make-up artista	G	ŽS
middleware	CW	IT
mikroblogování	CW	IT
mock	CW	IT
netbook	CW	IT
netfence gateways	CW	IT
nettop	CW	IT
next best offer	CW	IT
nordic walking	MFD	VČ
panning	FV	foto-video
parsování	CW	IT
party girl	G	ŽS
pharming	CW	IT
phishing	CW	IT
placeholder	CW	IT
plugin	CW	IT
postprocessing	FV	foto-video
power management	CW	IT
rackový	CW	IT
reality view	CW	IT

reporting	CW	IT
roadmap	CW	IT
rootkit	CW	IT
rootový	CW	IT
router	CW	IT
run-timový	CW	IT
safety car	MFD	sport
sales agent	CW	IT
scope management	CW	IT
scuba diving	G	ŽS
set-top-box	HN	ekonomika
short track	MFD	sport
slice-and-dice	CW	IT
slide show	FV	foto-video
smartphone	CW	IT
sneezors	G	ŽS
soft skills	CW	IT
spyware	CW	IT
stalking	MFD	PUB
stand-by	CW	IT
stencil pl.	HN	kultura
stredl	MFD	sport
street price	FV	foto-video
surface computing	CW	IT
tablet	CW	IT
teambuilding	HN	ekonomika
timesheety pl.	CW	IT
toolbar	CW	IT
trap	HN	sport
triple play	CW	IT
trunky pl.	CW	IT
trusted computing	CW	IT
twindoor	B	auto-moto
ultrazoomy	FV/MFD	foto-video
vyrendrovat	FV	foto-video
webdeveloperský	CW	IT
whitepaper	CW	IT
wireframe	CW	IT
wonderbra	M	ŽS
workflow	CW	IT

7 Příloha 2 – kulturní a jazykové kontakty češtiny s angličtinou

První kontakty českých zemí s anglicky mluvícími zeměmi sahají až do středověku. Historik Josef Polišenský ve svém díle zabývajícím se česko-britskými vztahy, jak cituje M. Nekula, upozorňuje např. na Roberta Anglicuse, zvaného Robert Angličan, notáře Přemysla Otakara I. a posléze moravského biskupa, který založil klášter Velehrad. Další zmínky o kontaktech s Anglií pocházejí z dob pozdních Přemyslovců (poselstvo Václava II. přeneslo do Prahy část ostatků Tomáše Becketa, arcibiskupa z Canterbury) či z dob Lucemburků (sestra Václava IV. Anna Lucemburská se provdala za anglického krále Richarda II.). Kulturního významu pro české země nabývá ve 14. století kontakt s Oxfordskou univerzitou, zejména s učením Johna Wycliffa, s jehož spisy seznamoval Jan Hus českou společnost prostřednictvím českých studentů, kteří se vrátili z Oxfordu. Roku 1415 přel do Čech Wycliffův žák Petr Payne, zvaný Engliš (r. 1433 zastupoval husitskou delegaci na basilejském koncilu). Polišenský dále upozorňuje na změnu ve vnímání českých zemí v Anglii s příchodem reformace. Dění v Anglii sledovala rovněž česká šlechta. Zdeněk Brtnický z Valdštejna ve svém cestopisu *Cesta do Anglie* popisuje, jak zhlédl v r. 1600 v divadle Globe jednu ze Shakespeareovských komedií. Ovšem k četným stykům českých zemí s Anglií docházelo za vlády Habsburků. Habsburský pražský dvůr byl místem setkání anglických katolíků a protestantů. V r. 1619 byl zvolen českým králem Friedrich Falcký (manžel dcery krále Jakuba I. Skotského), ovšem po bitvě na Bílé hoře přel do Anglie. Anglická společnost byla v té době Čechům nakloněna. Anglie přijala mnoho českých exulantů, včetně Jana Amose Komenského. Podle Karla Kučery, jak uvádí M. Nekula, obdržel Komenský v r. 1642 nabídku na místo rektora americké Harvardovy univerzity.

Jedním z důsledků francouzské revoluce (1789) bylo posílení vazeb vyšší šlechty s Anglií a její výraznější orientace na angličtinu, zatímco měšťanské vrstvy, znalé němčiny, se v 19. století orientovaly spíše na francouzštinu. Přesto není anglická kultura v českých zemích neznámá. K běžné četbě té doby patřila vedle Miltonova *Ztraceného ráje* (překlad Josef Jungmann) i díla Charlese Dickense či Waltera Scotta. V díle K. H. Máchy je patrný vliv lorda G. G. Byrona. Hry Williama Shakespeara se staly běžnou součástí divadelního repertoáru. Anglická literatura je čtenářům té doby většinou zprostředkována němčinou.

Z Anglie vzešla pro české země v průběhu 19. století řada impulzů, a to zejména hospodářských (budování manufaktur), technologických (oblast těžby kovů, hutnictví, strojírenství, železnic a textilního průmyslu) i sociálních. Od 40. let 19. století hrají v kulturních, sociálních i hospodářských kontaktech významnou roli i Spojené státy americké, kam v souvislosti s ekonomickou a politickou situací v českých zemích (porážka revoluce r. 1848 a nastolení Bachova neoabsolutismu) i vlivem tzv. zlatokopeckých horeček směřují vystěhovalci z Čech, Moravy i Slovenska. Cílem většiny přistěhovalců se stal středozápad USA, kde měli možnost získat levnou půdu, později však směřovali do průmyslových center, zejména do Chicaga a Clevelandu. Česká komunita v Americe vyvíjela nejen spolkovou činnost, ale ve zmíněných centrech byla i kulturně aktivní. V Americe pobývali a byli jí do jisté míry ovlivněni např. Vojtěch Náprstek, Josef Václav Sládek, Antonín Dvořák či Jan Masaryk.

Po vzniku Československa v r. 1918, které mělo politickou podporu ve Francii a Velké Británii, se posílily i kulturní a hospodářské vazby k těmto zemím. O rozvíjení česko-britských kulturních vztahů se zasloužil zakladatel Pražského lingvistického kroužku a první profesor anglistiky na české univerzitě Vilém Mathesius. Jazykově se prohloubení vzájemných kulturních vztahů odrazilo především ve slovní zásobě v oblasti sportu, filmu i ve vědě i v technice.

Totalitní režimy z let 1939-1945 a 1948-1989 však silně potlačovaly jak kulturní, tak jazykový kontakt s anglosaským světem. Výrazné uvolnění nastalo v 60. letech, ale k zásadnímu zlomu došlo až po roce 1989. Angličtina se v českém prostředí stává jazykem vědy, publicistiky, managementu i módním jazykem spojeným s hudbou, sportem, filmem a novými technologiemi, z nichž se odvíjí moderní životní styl zvláště mladší generace, uzavírá tuto problematiku Nekula.¹³⁸

¹³⁸ NEKULA, M. Anglicismy v češtině. In VIERICK, W. – VIERICK, K. – RAMISCH, H.: *Encyklopedický atlas anglického jazyka*. Přel. M. Nekula – A. Malá. 1. vyd. Praha: NLN, 2005. s. 259 – 261.

8 Příloha 3 – charakteristika periodik

MLADÁ FRONTA DNES

Jedná se o nezávislý deník se seriózním zpravodajstvím a s kvalitní žurnalistikou, který vychází 6x týdně (po-so) v 15 mutacích odpovídajících dělení České republiky dle krajů s důrazem na regionální zpravodajství. MF Dnes poskytuje nejen kvalitní zpravodajství, ale i užitečné servisní informace a oddechové čtení ve specializovaných přílohách.¹³⁹

Pravidelné rubriky: Zpravodajství - Události a politika, Téma Dnes, Z domova, Ze světa; Ekonomika, Kultura a Sport

Další rubriky: Auto, Dovolená, Hi-tech, Kam na víkend, Léto, Peníze, Praha, Publicistika, Reality, Řidiči, Test a Zaměstnání

Deník je svým zaměřením, jak vyplývá z výčtu rubrik, určen široké veřejnosti.

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

Deník Hospodářské noviny přináší od pondělí do pátku aktuální zpravodajství se silnými analytickými prvky a komentáři. Ze všech českých deníků dávají HN největší prostor informacím z české i světové ekonomiky. Ekonomická část listu se věnuje nejen podnikové ekonomice, ale i osobním financím a podnikání.¹⁴⁰

Rubriky: Česko, Svět (zpravodajství), Finanční noviny, Kariéra, Knihy, Kultura, Móda a byznys, Moje peníze, Podniky a trhy, Reality, Showbiz¹⁴¹, Sport, Trendy a analýzy

Deník s důrazem na ekonomiku a politiku v souvislostech je určen vzhledem k jeho charakteru zejména podnikatelům, byznysmenům a manažerům.

BLESK

Deník Blesk je nejprodávanější tisk v České republice. Blesk je deník pro každého občana. Deník Blesk nabízí zajímavé informace, můžete si přečíst Sport deníku Blesk, zprávy, novinky o celebritách, velmi oblíbené mezi důchodci a teenagery jsou skandály. Deník Blesk píše skandální historky a bleskovky.¹⁴²

¹³⁹ Periodik: odkaz na MF Dnes [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z: <http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=1650>

¹⁴⁰ Periodik: odkaz na Hospodářské noviny [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z: <http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=100743>

¹⁴¹ název rubriky *Showbiz* utvořen z angl. *showbusiness* (vliv výslovnosti?)

¹⁴² Deník Blesk noviny [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z: <http://www.denik-blesk.info/> (pozn. autorky – stylistika textu ponechána beze změny)

Rubriky: Politika, Čechy/Morava, Praha/střední Čechy (zprávy a zajímavosti z domova), Auto-moto, Seriál, Servis, Společnost, Sport, Téma

Deník Blesk je určen čtenářům se zájmem o skandální informace nejen z politiky a života celebrit.

MARIANNE

Dospělé čtení pro dospělé ženy, které vědí, že nikdy není na nic pozdě, a proto se nebojí vždycky začínat znovu a lépe.¹⁴³

Rubriky: Váš domov, Váš styl, Váš život, Vaše rodina, Vaše zdraví

Měsíčník Marianne s mottem „Život začíná ve třiceti“ se zaměřuje především na životní styl, kosmetiku a módu. Cílovou skupinou mají být ženy po třicítce.

GLANC

Většina českých žen mezi 24 a 49 lety se ve svém životě musí vyrovnat s různými požadavky – v zaměstnání, doma; jako manažerka rodiny, jako matka, jako dcera, jako kamarádka nebo partnerka. Toto sebevědomí moderní ženy reflektuje zcela jedinečný časopis, který vychází od září 2006. „Společnost a životní styl“ se stal sloganem titulu. V Glancu se dozvíte nejen o celebritách, o lidech a osudech, ale můžete obohatit i svůj vlastní život s nejnovějšími lifestyle-Glanc-tipy.¹⁴⁴

Rubriky: Bon bon, Celebrity show, Czech tours, Divadlo, Dog show Haliny Pawlowské, Favorit Glancu, Film, Fit & Flirt, Glanc tours, Glanc trendy, Glancing, Home story, Hudba, Interview, Knížky, Kosmetické postřehy, Na vlastní kůži, Na vlastní triko, Pár paráda, Party show, Tipy jídlo, Tipy pro byty, VIP postřehy, Zdraví tipy, Ze zákulisí

Čtrnáctideník Glanc je časopis zaměřený nejen na životní styl a módu, ale i kosmetiku, cestování či zajímavosti ze společnosti. Cílová skupina viz výše.

FOTOVIDEO

Časopis FotoVideo je určen především lidem s fantazií, kteří mají rádi fotografie a vnímají krásu zaznamenaného obrazu, lidem, kteří se zajímají o nové technologie a sledují novinky z oblastí foto, video a imaging¹⁴⁵. Klade si za cíl potěšit, zaujmout a

¹⁴³ Periodik: odkaz na Marianne [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z: <http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?form=search&q=marianne>

¹⁴⁴ Magaziny.cz: odkaz na Glanc [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z: <http://glanc.magaziny.cz/>

¹⁴⁵ *imaging* = snímání

inspirovat své čtenáře. Kromě kreativních, zajímavých a pěkných fotografií přináší i objektivní, vyvážené a komplexní informace.¹⁴⁶

Rubriky: Aktuálně, Digikompany, Digitální škola, Digizrcadlovky, Doporučujeme, Fotograf roku 2008, Fotosoutěž, Fotoškola, Fototour, Jak na to, Objektivy, Portfolio, Rady, tipy, triky, Ultrazoomy, Videokamery

Cílová skupina a zaměření měsíčníku viz výše.

COMPUTERWORLD

Computerworld je odborný čtrnáctideník zaměřený na oblast informačních a komunikačních technologií (ICT), který přináší aktuální zpravodajství, analýzy, komentáře a přehledy nejnovějších technologií.¹⁴⁷

Rubriky: 14 dní v IT, Databázové technologie, Channel, IT produkt roku 2008, Kvalita informací, Nové trendy v sítích, Rozhovory, komentáře a analýzy, Technologie, Téma, Testy, Trendy, Zpravodajský přehled, Život firemního webu

Čtrnáctideník je určen zejména odborníkům a manažerům se zájmem o novinky ze světa informačních technologií.

¹⁴⁶ Periodik: odkaz na FotoVideo [online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z:
<http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?form=search&q=fotovideo>

¹⁴⁷ Periodik: odkaz na ComputerWorld[online] [cit. 2010-03-26] Dostupný z:
<http://www.periodik.cz/predplatne/casopis.php?akce=titul&titul=1000>

9 Příloha 4 – kompletní přehled excerpovaných anglicismů

MLADÁ FRONTA DNES

acid house	N	comeback	N	fantasy adj.	N
aeroklub	ČA	countryhit	N	farma	N
airbag	N	crazy-komedie	ČA	fast food	N
airbus	N	crossový	N	faul	A
baby (cvičení)	N	cut	N	fax	N
badminton	N	cyclocomputer	N	fiftýn	A
bafunář	A	čip	A	finiš	A
bag in box	N	dabing	ČA	fireshow	N
band	N	dance	N	fitness	N
bar	N	dancehall	N	fitness trenér	ČA
barman	N	dance-pop	N	florbalový	A
baseballista	N	dealer	N	folkrockový	N
baseballový	N	death metal	N	folk-skate-punkový	N
beach volejbal	ČA	deblkanoe	A	forhend	A
bek	A	deblkánoe	A	fotbal	A
bekhend	A	derby	N	fourcross	N
benefit	N	design	N	freestyle	N
big band	N	designér	N	freestylista	N
biker	N	designérský	N	frontman	N
bikros	A	designový	N	funk	N
billboard	N	developer	N	gag	N
blafovat	A	direkt	A	gambler	N
bloger	A	dispečink	A	game	N
blog	N	displej	A	gang	N
bluesman	N	doping	N	gauč	A
bluesrocker	N	dopingový	N	gentleman	N
bluetooth adj.	N	dres	A	gól	A
bodyguard	N	dress code	N	golf	N
boss	N	driblér	A	gólman	ČA
box	N	drink	N	gólmanský	ČA
break coreový	N	dub-reggae	N	grandslam	N
break dance	N	dýdžej	A	grant	N
brit pop	N	dýdžejka	A	grindcore	N
brownfields	N	dýdžejský	A	hamburger	N
brownfield	N	džíny	A	handicap	N
buldozer	A	džungle	A	handicapovaný	N
bungee running	N	džus	A	happy end	N
bypas	A	email	N	hardcore	N
bypass	N	e-mailový	N	hardrockový	N
byznys	A	embosovaná (karta)	A	hattrick	N
byznysmen	A	esemeska	N	headliner	N
cashback	N	eurosong	N	heavík	N
centr	A	evergreen	N	heavy metal	N
centrkurt	A	fair play	N	hip hop crew	N
coffee shop	N	fanklub	ČA	hiphoper	A

N = neadaptováno; ČA = částečně adaptováno; A = adaptováno (z hlediska grafické adaptace)

hiphopová party	N	manažer marketingu	ČA	rekordmanka	ČA
hit	N	marketing	N	remake	N
holding	N	marketingový manažer	N	remix	N
horor	A	marketingový	N	return	N
chill out	N	mečbol	A	ring	N
image	N	miss	N	roaming	N
in	N	mítink	A	rock	N
in cash	N	mix	N	rocker	N
in-line bruslař	N	modelingový	A	rockerka	N
in-line brusle	N	neblafovat	A	rock'n'roll	N
in-line bruslení	N	nonstop (subst.+adj.)	N	safety car	N
interview	N	nordic walking	N	samply pl.	N
jachting	ČA	notebook	N	sci-fi	N
jazz band	N	nu-jazzový	N	secret	N
jazzband	N	on-line (adj. + adv.)	N	server	N
jazzman	N	out	N	servis	A
jogging	N	outdoor	N	set	N
joystick	N	outsider	N	short track	N
kartridž	A	paintball	N	show	N
kemp	A	paintballový	N	showbyznys	ČA
kickbox	N	paragliding	N	singl	A
kiteboardingový	N	parasailing	N	singlkánoe	A
know-how	N	parking	N	skateboarding	N
koktejl	A	party	N	skateboardista	N
komiks	A	peer-to-peer	N	skejt	A
komiksový	A	penalta	N	skejt'ák	A
kontejner	A	performer	N	skejt'ácký	A
kouč	A	pet passport	N	skener	A
koučování	A	pop	N	skinheads	N
krimithriller	N	popkorn	A	skórovat	A
kurt	A	pop-punker	N	skreč	A
lajna	A	post punk	N	skrečovat	A
laser	N	pub	N	skútr	A
laserový	N	punk	N	skútr (vodní)	A
last minute	N	punkerka	N	slot	N
leasing	N	punk-jazzový	N	slumový	N
leasingový	N	radar	N	smog	N
lídr	A	radiodispečink	ČA	snowboardingový	N
lobbing	ČA	raft	N	song	N
lobbista	A	ragby	A	soul	N
lobbovat	N	rallye	N	sound	N
mail	N	ranč	A	spaceball	N
make-up	N	rap	N	sparingpartner	ČA
management	N	rekord	A	spinning	N
manažer	A	rekordman	ČA	sport	N

spot	N	tester	N
sprej	A	tie-break	N
sprinter	N	tipér	N
sprintovat	N	tip	N
squash	N	tobogan	A
stalking	N	topmodelka	ČA
stop	N	trable pl.	A
stoper	N	trailer	N
stoperský	N	tramp	N
stoplistace	N	tramvaj	A
stredl	A	trance	N
streetstyle	N	trekkingový	N
streetworker	N	trenér	A
stres	A	trénink	A
summit	N	trik	A
superbike	N	triphopový	N
superman	N	trip-hopový	N
supermarket	N	tým	A
surfing	N	ultralight	N
swingař	N	ultrazoom	N
šok	A	víkend	A
šortky	A	volejbal	A
talk show	N	webové (stránky)	N
tandem	N	wellness	N
taser	N	wi-fi	N
tax free	N	windsurfing	N
teenager	N	workoholismus	ČA
teenagerovský	N	workshop	N
technoparty	N	worldmusic	N
tendr	A	zoom	N
tenis	A		

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

airshow	N	cider	N	faxovat	N
autoleasing	ČA	coffee shop	N	finiš	A
babyboom	N	comeback	N	finišovat	A
barel	A	comics	N	fitcentrum	ČA
bar	N	coming out	N	fitness	N
baseball	N	copyright	N	flip	N
beachvolejbalový	ČA	cost index	N	flip-flopping	N
beatnický	N	country	N	flop	N
beatnik	N	countryový	N	folklor	A
beaty pl.	N	coververze	ČA	folksong	N
bek	A	čip	A	font	N
bestseller	N	dealer	N	forvard	A
billboard	N	debl	A	freeware	N
black issue	N	deblkanoista	A	frisbee	N
blacklist	N	design	N	funk	N
blob	N	designér	N	funkový	N
blog	N	designérka	N	gag	N
blogger	N	designový	N	game	N
blogovací (server)	ČA	developer	N	gang	N
blogování	A	developerský	N	gangster	N
bluesrock	N	displej	A	gangsterka	N
bodyguard	N	doping	N	golf	N
bombastický	N	dopingový	N	golfistka	N
boogie	N	dopovat	A	golfový	N
bookmaker	N	dres	A	góľman	ČA
boom	N	džínsy	A	gospel	N
boss	N	džíny	A	grandslamový	N
bowlingový	N	džíp	A	hamburger	N
box	N	džungle	A	happening	N
boxer	N	ekofarma	ČA	hedgeový	N
brejk	A	elektroclashový	ČA	hip hop	N
broker	N	email	N	hiphop	N
brokerský	N	e-mail	N	hip-hop	N
buldozer	A	e-mailový newsletter	N	hiphoper	A
bumerang	A	environmentální	N	hitmaker	N
business angels	N	e-shop	N	hit	N
buy and fly	N	eventy pl.	N	holding	N
byznys	A	evergreen	N	horor	A
byznysman	ČA	exmanažer	A	horror	N
byznysmen	A	fairtrade	N	hostingový	N
byznysový	A	fantasy adj.	N	hotmail	N
call-centrum	ČA	farmář	N	hypermarket	N
cashback	N	farma	N	charterový	N
casting	N	fastfoodový	N	chuligán	A
centr	A	fax	N	image	N

image konzultantka	ČA	marketingový	N	radar	N
imidžový	A	mečbol	A	ragby	A
imprinter	N	minibus	N	rapper	N
in	N	minigolf	N	rapperský	N
internetbanking	N	misska	N	rappující	N
jazzový bebop	N	mítink	A	rating	N
jazzový klub	ČA	modeling	ČA	ready made	N
jazzrock	N	modelingový	A	rekord	A
jump	N	monitoring	N	rekordman	ČA
kemp	A	nonstop (subst.+adj.)	N	retailový	N
kinohit	ČA	no-out	N	rhythm-and-blues	N
klaun	A	notebook	N	roadshow	N
klip	A	off-line	N	roaming	N
klub	A	off-shore	N	rock	N
know-how	N	ofsajd	A	rock-and-roll	N
komiks	A	on-line (adj. + adv.)	N	rowdies	N
komiksový	A	on-line (obchod)	N	sabbatical	N
kouč	A	open air	N	sales agent	N
kurt	A	oskenovaný	A	samply pl.	N
laptop	N	outdoorový	N	scatovat	N
last minute	N	outfit	N	sci-fi	N
lastminuty pl.	ČA	outlet	N	scout	N
leasing	N	outletový	N	secondhand	N
lídr	A	outlook	N	second-hand	N
lobbing	ČA	outsider	N	senior consultant	N
lobbista	A	overall	A	server	N
lobbování	N	parking	N	set	N
lobbovat	N	phishing	N	set-top-box	N
lobby	N	piercing	N	set	N
lobby bar	N	ping-pongový	N	sexy adj.	N
loft	N	playback	N	show	N
looser	N	playboy	N	showbyznys	ČA
magazín	A	play-off	N	singl	N
mailování	N	poker	N	sitcom	N
mail	N	pole [pəul] position	N	skaut	A
mainstream	N	pool bar	N	skauting	ČA
mainstreamový	N	popartový	N	skeč	A
make-up	N	popcorn	N	skif	A
management	N	popmusic	N	skóre	A
manažer	A	pop-music	N	skrečovat	A
manažerka	A	popový	N	slogan	N
marketing	N	posprejovaný	A	smog	N
marketingáři	N	powerpop	N	snowboardácký	N
marketingová manažerka	ČA	public relations	N	softball	N
marketingově	N	puttovací	N	software	N

song	N	teambuilding	N
sponsoring	ČA	teaser	N
sport	N	teenagerka	N
sportbar	N	teenagerský	N
spot	N	teenager	N
sprej	A	tee-pee	N
sprejer	A	think tank	N
sprint	N	thriller	N
sprinter	N	tie-break	N
spurter	N	tiket	N
squash	N	tip	N
squashové (kurty)	N	top manažerský	ČA
stencil	N	topmanažer	ČA
stevard	N	trable pl.	A
story	N	trailer	N
strečový	N	tramvaj	A
street art	N	trap	N
streetartový	N	travel agent	N
stylistka	N	trenčkot	A
subprime	N	trendy adj.	N
summit	N	trénink	A
superbike	N	trik	A
superintendant	N	trimování	A
supermarket	N	tým	A
superstar	N	undergroundový	N
superstars	N	videoart	N
surfování	N	víkend	A
surfovat	N	web	N
swingový	N	webdesign	N
šok	A	webdesignér	N
šokující	A	webové (stránky)	N
šortky	A	webový (server)	N
šot	A	wellness	N
šoubyznys	A	western	N
tandem	N	workshop	N
tanker	N	writer	N

BLESK

afterpárty	ČA	designér	N	hatchback	N
airbag	N	diskžokej	A	hattrick	N
all inclusive	N	dispečerka	A	hendikepovaný	A
antidopingový	N	dispečer	A	high-tech	N
aquaplaning	N	dispečink	A	hitmaker	N
autokempink	A	displej	A	hit	N
babybox	N	doga	N	horor	A
bar	N	dogfrisbee	N	hypermarket	N
barman	N	doping	N	chat	N
barový	N	dopingový	N	chopper	N
bek	A	dres	A	image	N
biker	N	dresink	A	in	N
bikros	A	drink	N	jam	N
bikrosař	A	džínsy	A	jazzman	N
billboard	N	džíny	A	karavan	A
blob	N	džob	A	kemp	A
blog	N	džungle	A	kempování	A
bodyguard	N	džus	A	kempovat	A
boeing	N	e-mail	N	king	N
bookmaker	N	fans	N	knokautovaný	A
boss	N	farma	N	kokpit	A
bowling	N	fast food	N	koktejl	A
bowlingový	N	faul	A	koktejlky	A
boxer	N	finišovat	A	komiks	A
boxovat	N	fit	N	komiksový	A
boxy	N	fitness	N	kontejner	A
brejk	A	fitness centrum	ČA	kouč	A
briefing	N	forvard	A	kovboj	A
buldozer	A	fourcross	N	kurt	A
bungalov	A	freestyle	N	laptop	N
by-pass	N	frisbee	N	laserová show	N
byznys	A	frontman	N	leader	N
byznysmen	A	gang	N	lídr	A
casting	N	gentleman	N	lobbing	ČA
cateringový	N	gól	A	made in	N
closing párty	ČA	golf	N	magazín	A
cocktail párty	ČA	golfista	N	mailovat	N
comeback	N	gólman	ČA	mail	N
crossover	N	grandslam	N	make-up	N
čip	A	gril	A	management	N
dabing	ČA	hacker	N	manažer	A
dabingový	A	handicap	N	manažerka	A
dealer	N	handicapovaný	N	marketing manažer	ČA
deblový	A	happy end	N	megastar	N
design	N	happyend	N	minigolf	N

miss	N	spot	N	tým	A
modeling	ČA	sprej	A	ultralight	N
music klub	ČA	sprejer	A	víkend	A
nonstop	N	sprint	N	volejbal	A
notebook	N	squash	N	web	N
opening párty	ČA	squater	A	webové (stránky)	N
outsider	N	star	N	westernový	N
párty	A	startující	N	whirlpool	N
pitbul	A	steak	N	workoholik	ČA
playmate	N	stevard	A	zasurfovát si	N
popmusic	N	stoper(ův)	N		
pop-punkový	N	stop-start	N		
protestsong	N	streetstyle	N		
předabovat	A	stres	A		
punkerka	N	striptýz	A		
punkový	N	stylisté	N		
punkrockový	N	superbikový	N		
radar	N	supermarket	N		
ranč	A	superstar	N		
rapper	N	surfař	N		
rekord	A	surfařka	N		
rekordman	ČA	surfařský	N		
restart	N	surfovací	N		
rocker	N	surfování	N		
rockový	N	swingař	N		
rock-punkový	N	šokovat	A		
router	N	tanker	N		
sci-fi	N	teenagerský	N		
server	N	thriller	N		
set-top-box	N	tiket	A		
sex-appeal	N	tip	N		
sexy	N	tobogan	A		
show	N	top	N		
showbyznys	ČA	top modelka	ČA		
showman	N	topmodelka	ČA		
singl	A	trajler	A		
single	N	tramp	N		
skateboard	N	tramvaj	A		
skejťák	A	trenér	A		
skejťácký	A	trénink	A		
skinheads	N	tréninkový	A		
smajlík	A	trik	A		
smog	N	tunel	A		
spíkr	A	tuning	ČA		
sport	N	twindoor	N		

MARIANNE

all inclusiv	ČA	grilovat	A	sexshop	N
anti-age	N	handicap	N	sexy adj.	N
antiaging	N	headhunter	N	showbyznys	ČA
art director	N	high-care	N	showroom	N
badminton	N	hobbycentrum	ČA	singl	A
beach klub	ČA	image maker	N	single	N
beatnik	N	imagemaker	N	sitcom	N
best	N	in	N	skóre	A
bestseller	N	in-line (brusle)	N	spinning	N
body painting	N	jazz	N	squash	N
boom	N	karavan	A	stars	N
box	N	kemp	A	steak	N
bungalov	A	kurt	A	strečink	A
byznys	A	lady	N	stringa	N
byznysmenka	A	laser	N	striptýz	A
casting	N	lifestylový	N	stylingový	N
cool	N	lifting	N	stylistka	N
cottage	N	liftingový	N	sundial	N
country	N	love story	N	supermarket	N
design	N	made in	N	surfing	N
designérka	N	make-up	N	šortky	A
designový	N	manažerka	A	talk show	N
developerský	N	marketingová manažerka	A	teenager	N
doping	N	mekáč	A	tenis	A
downhill	N	modelingový	A	thriller	N
dresink	A	muffin	N	tip	N
dres	A	myofeedback	N	tobogan	A
džungle	A	notebook	N	top	N
džus	A	on-line (adj. + adv.)	N	trekkingový	N
e-mail	N	open-air	N	trenčkot	A
esemeska	N	outletový	N	trendy (adj.)	N
e-shop	N	over ball	N	trénink	A
evergreen	N	panty	N	týpí	A
facelift	N	paragliding	N	unisexový	N
fair play	N	party	N	víkend	A
fitko	N	peeling	N	volejbal	A
fitness	N	pí ej	A	waterproof	N
fitness klub	ČA	ping-pong	N	water-resistant	N
flip flop	N	pop-music	N	web	N
folkrockový	N	push-up	N	webové (stránky)	N
freeride	N	pušapka	A	webovky	N
frisbee	N	rafting	N	wellness centrum	ČA
gang	N	screening	N	wellness-relax-(cvičební)	N
golf	N	sekáč	A	westernový	N
gril	A	sendvič	A	wonderbra	N
				workshop	N

GLANC

airsoft	N	hi-tech	N	sex-appeal	N
background	N	chipsy	N	sexy story	N
bestseller	N	ice tea	N	sexyevergreen	N
biftek	A	image	N	show	N
blejzr	A	interview	N	showbyznys	ČA
blockers	N	jet boating	N	sick building syndrome	N
boarding adj.	N	jet-set	N	skútr	A
book	N	kick-box	N	slogan	N
boot camp	N	kiteboardista	N	smoking	N
bowle	N	kiter	N	sneesors	N
brunch	N	kitesurfař	N	sportsman	N
bungee jumping	N	know-how	N	steak	N
bushman	N	koktejlóvé šaty	A	styling	N
businesswoman	N	koktejl	A	stylista	N
caddie	N	komiks	A	sukces	A
callgirl	N	make-up	N	surfař	N
cédéčko	A	make-up artista	N	surfování	N
comeback	N	military adj.	N	šortky	A
cool	N	miss	N	talk show	N
coververze	ČA	mop	N	tandem	N
design	N	on-line (adj. + adv.)	N	teambuildingový	N
designérský	N	outfit	N	teenager	N
designový	N	outlet	N	thriller	N
displej	A	paintball	N	tip	N
drink	N	party	N	top	N
džínsy	A	party girl	N	top star	N
džíny	A	patchwork	N	topmodelka	ČA
ekofarma	ČA	peeling	N	tramvaj	A
fanklub	ČA	pictorial	N	trendy adj.	N
fast food	N	popcorn	N	trénink	A
fitness	N	pop-diva	N	volejbal (plážový)	A
flash disk	ČA	pop-music	N	webové (stránky)	N
fleecový	N	pop-musicový	N	welcome drink	N
floating	N	pornošop	ČA	wellness centrum	N
fotbal	A	punkerka	N	windsurfing	N
fresh	N	push-up	N	zip	N
gentleman	N	raft	N		
golf	N	rangers	N		
gril	A	rapper	N		
hair-stylistka	N	reality show	N		
hip hop	N	restart	N		
hipoper	A	rocker	N		
hipoperka	A	scuba diving	N		
hiphopový	N	second hand	N		
hit	N	set	N		

FOTOVIDEO

adjustovat	N	laptop	N
aliasing	N	lifestylový	N
all in one	N	marketingový	N
autobracketing	N	megabajt	A
battery pack	N	naskenovat	A
benefit	N	newsletter	N
bestseller	N	no name	N
blog	N	noise reduction	N
bottle bag	N	notebook	N
box	N	online	N
bracketing	N	outdoorový	N
bridge adj.	N	panning	N
čip	A	pixel	N
design	N	port	N
digitál	A	postprocessing	N
displej	A	rangefinder	N
double	N	rekordér	A
e-mail	N	sci-fi	N
enter	N	senzor-shift	ČA
e-shop	N	set	N
fantasy adj.	N	shiftovací	N
fax	N	skener	A
faxování	N	skenování	A
firmwarový update	N	skóre	A
flash adj.	N	slide show	N
flashdisk	ČA	slogan	N
flash karta	ČA	slot	N
flashkarta	ČA	software	N
flashový	N	softwarově	N
focus tracking	N	street price	N
freestyler	N	supermarket	N
freestylový	N	teenager	N
full frame	N	test	N
gamut	N	tuningový	N
grip	N	ultrawide zoom	N
harddisk	ČA	ultrazoom	N
hendikepovaný	A	vyrendrovat	A
hit	N	web	N
image tank	N	webkamera	ČA
in	N	workshop	N
inkjetový	N	zoom	N
joystick	N	zoomobjektiv	ČA
kit	N	zoomování	N
kliknout	A	zoomováno	N

COMPUTERWORLD

alerting	N	desktop replacement	N	interoperabilita	N
antispam	N	desktopový	N	IP-on-the-fly	N
antispymware	N	desktop	N	jack	N
auditing	N	dial plan	N	joint venture	N
back-end	N	direct marketing	N	joint-venture	N
backup	N	dithering	N	joystick	N
billing	N	drag&drop	N	just-in-time learning	N
blade	N	drill-down	N	keyboard	N
blade server	N	drill-up	N	know-how	N
blady pl.	N	drilování	A	konferencing	ČA
boom	N	drive spin down	N	kontejnerový	A
boost	N	e-banking	N	landscape	N
bootovat	N	e-commerce	ČA	layout manažer	ČA
box	N	e-learning	N	level	N
buck	N	e-mail	N	lídr	A
budget	N	e-mailový	N	line-interaktivní	ČA
buffer	N	end-to-end	N	link	N
buffer overflow	N	engin	N	load balancing	N
builddování	N	e-shop	N	low-endový	N
builidy pl.	N	exploit	N	make-before-break	N
business blue-print	N	file-corrupted	N	management	N
business case	N	firewall	N	manažer (produktový)	A
business intelligence	N	flash adj.	N	middleware	N
byznys	A	flash disk	ČA	mikroblogování	A
byznysový	A	flashdisk	ČA	mini-laptop	N
cache	N	framework	N	mock (objekty)	N
call centrum	ČA	fulltextový	N	modem	N
call-centrum	ČA	green IT	N	monitoring	N
cash-flow	N	grid	N	nemanagovatelný	N
cinch	N	handicap	N	netbook	N
cloud computing	N	handsfree	N	netfence gateways	N
cluster	N	hard skills	N	nettop	N
cookies	N	hardwarově	N	next best offer	N
cross-sell	N	hardwarový	N	nonstop	N
cross-site scripting	N	hash	N	notebook	N
customer life-time value	N	high-end adj.	N	notebookový	N
customizace	N	high-endový	N	off-line	N
čipset	ČA	hostingový	N	on-line (adj. + adv.)	N
dashboard	N	hostovat	N	on-line (obchod)	N
data cleansing	N	hot-line	N	open source	N
data mining	N	hot-swap	N	out	N
data profiling	N	hype (křivka)	N	outsourcing	N
data-warehouse appliances	N	in	N	paging	N
dealer	N	inbound marketing	N	parsování	N
defect tracking	N	instant messaging	N	peer-to-peer	N

pharming	N	spyware	N
phishing	N	stand-by	N
pivot	N	streamovat	N
placeholder	N	support	N
playback	N	surface computing	N
plug & play	N	surfování	N
plug-in	N	surfovat	N
plugin	N	tablet (PC)	N
portrait	N	telebanking	N
power management	N	tester	N
print server	N	timesheety pl.	N
rackový	N	tonerový	N
reality view	N	toolbar	N
reporting	N	touchpad	N
reportingový	N	trackpoint	N
reseller	N	trénink	A
roadmap	N	triple play	N
roaming	N	trunk	N
rootkit	N	trusted computing	N
rootový	N	upgrade	N
router	N	upgradovat	N
run-timový	N	upgrade	N
sciencefiction	N	utilita	N
scope management	N	video-on-demand	N
scorecard (model)	N	web	N
scrollování	N	webdesignérský	N
server	N	webdeveloperský	N
serverovny	N	webové (stránky)	N
set top boxy	N	webový browser	N
skener	A	what-if	N
slice-and-dice	N	whitepaper	N
slot	N	widget	N
smartphone	N	wireframe	N
soft skills	N	workflow	N
software	N		